

ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὡσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευ-
ράν σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐ-
ζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοὺς.

Ἄπὸ τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἡ τέταρτη Γενική Συνέλευσις τῆς Θ.ΕΝ.	σελ. 1
Καλ. Κουτσογιάννη	Θά νικήσωμεν " 8
Βάν ντέρ Λέου	Στό φῶς τοῦ Αἰώνιου " 9
Κ. Παλαμᾶ	Ἡ γαλήνη τῆς ἀλήθειας (ποίημα) " 11
Ἄγλ. Ζάννου	Ἡ ἐλευθερία δίδει τὴν ἁρμονία " 11
Τζ. Ἀραντεηλ	Ἡ ἐλευθερία τῶν θεοσόφων " 15
Στράτη Μουσιβήλη	Ἐσθινὴ πρυσευκὴ " 16
Μέϊμπελ Κόλλινς	Μάθε νὰ κοιτάξεις " 16
Δημ. Θεοδωρίδη	Σταύρωσον " 17
Δημ. Θεοδωρίδη	Ἀνάστασις " 18
Ι. Πολέμη	Εἶδε τό ρόδο στό γκρεμό (ποίημα) " 20
Β. Π. Μπλαβάτσκι	Νὰ κρατοῦμε τ' ἀγκάθια " 20
Ράμπια ἀλ Ἀνταβίγια	Ἐπίκλησις (ποίημα) " 20
Μπαχα' ου' λλάχ	Φύλλα καὶ σταγόνες " 21
Α.Π.	Τὰ φύλλα " 21
Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν	Φύλλα καὶ λουλούδια " 21
Δημ. Θεοδωρίδη	Στερνόφυλλα " 21
Τάσου Βαλαδώρου	Τό ἔμβλημα τῆς Θ.ΕΝ. " 22
Δημ. Θεοδωρίδη	Ἡ ἔνωσις (ποίημα) " 26
Δημ. Θεοδωρίδη	Μέσα στή σιγαλιά (ποίημα) " 26
Δημ. Θεοδωρίδη	Φῶς πασχαλιάτικο (ποίημα) " 27
Θάωλτ Θυίτμαν	Στό καταυλισμό (ποίημα) " 28
Ἄγλ. Ζάννου	Ὁ "Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ " 29
Ὁκακούρα Κακοῦζο	Ἡ ἄρπα " 32
Δημ. Θεοδωρίδη	Λουλούδια ἐφήμερα (ποίημα) " 33
Ρήγα, Ρουσώ, Βωβενάργκι, Καζαντζάκη, Πρεβελάκη, Αἰνστάϊν, Φορέλ	Σκέφεις γιὰ τὴ λεπτειά καὶ τὴ σκλαβιά " 34
Καλ. Κουτσογιάννη	Ἡ ἐλευθερία τῆς θελήσεως " 35
Ρουσώ, Ἐμερσον, Μπλα- βάτσκι	Σκέφεις γιὰ τὴ θάλησι " 38
Δημ. Νορμικοῦ	Θεοσοφία " 38
Χ. Τζ. Ουέλς	Ἡ ἱστορία τοῦ Γκαουτάμα " 41
Τ. Τ, Βρατσάνου	Ὁ Θεός καὶ οἱ θεοὶ " 44
"Αλντος Χάξλεϋ	Ἡ προαιώνια φιλοσοφία " 48
Τ. Κ. Παπατζώνη	Ὅλους εἰς Χριστόν (ποίημα) " 51
Ρ. Ταγκόρ	Τό μπουμπούκι " 51
Νίκου Καζαντζάκη	Πιστεύω σέ μεστότερη μιάν ἄ- νοιξη (ποίημα) " 52
Σίλβερ Μπέρτς	Μέ τόν ἀγώνα " 52
Κ. Παλαμᾶ	Ἄλλες κορφές ψηλότερες (ποίημα) " 52

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)

ΑΘΗΝΑΙ

Υπεύθυνος Συντάξεως 'Αγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Υπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος 'Αγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεάν — 'Εκδίδεται ανά τριμηνίαν

'Αριθ. Δελτίου 18 "Ανοιξη 1963

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ "ΘΥΡΣΟΣ"

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ εμπνευσμένες όμιλίες τοῦ ἀξέχαστου διαλεχτοῦ θεοσόφου Δημ. Νομικοῦ μέ γενικό τίτλο "Θεοσοφικαί μελέται". Τέσσερις ἀπ' αὐτές τίς όμιλίες διαβαστήκανε φέτος στή στοά "Αραντεηλ" τῆς Θ. Ε. Ν. καί ἐνθουσιάσανε τό πυκνό ἀκροατήριό. Οἱ τίτλοι τους εἶναι: α) Θεοσοφία, β) Θεοσοφία καί Χριστιανισμός, γ) Αἱ μύησεις τοῦ 'Ιησοῦ, δ) Περί θυσίας. "Ἐχει προστεθεῖ στό τέλος ἄλλη μιᾶ όμιλία, πού τήν εἶπε κάποτε ό Δημ. Νομικός σέ γιορτή Λευκοῦ Λωτοῦ καί πού ἐπιγράφεται 'Ἐπέτειος θανάτου 'Ελένης Μπλαβάτσου.

Προλογίζει ἡ ἀδ. Καλλιόπη Κουτσογιάννη.

'Απάνθισμα ἀπό τήν όμιλία "Θεοσοφία" δημοσιεύεται στή σελ. 38 τοῦ τωρινοῦ μας Δελτίου.

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Θ. Ε. Ν.

Στίς 15 τοῦ Γενάρη ἔγινε ἡ τέταρτη Γενική Συνέλευση τῆς Θ. Ε. Ν. 'Η ἀδ. Διαχειρ. 'Αγλ. Ζάννου ἔκανε μιᾶ όμιλία πού περιεῖχε καί τή διοικητική λογοδοσία τοῦ 1962. "Ἐπειτα διάβασε τόν οικονομικό ἀπολογισμό τοῦ 1962, τόν προϋπολογισμό τοῦ 1963 καί τήν έκθεση τῶν ἐλεγκτῶν.

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὅλη τή λογοδοσία ἀρχίζοντας ἀπό τήν όμιλία τῆς ἀδ. Ζάννου.

Η Θ. Ε. Ν. ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΜΑΣ

Σήμερα ἔχομε τήν τέταρτή μας Γενική Συνέλευση.

'Από χρόνο σέ χρόνο μαζευόμαστε ὄλοι ἐδῶ γιά ν' ἀκούσομε ποτέ ἑς ἑργασίες ἔγιναν τή χρονιά πού πέρασε καί πῶς ἡ Θεοσοφική μας ἔνωσις προχωρεῖ στόν προορισμό της. Καί πέρσι εἶχαμε πεί πῶς ὁ

προορισμός της είναι όχι μονάχα νά διαδώσει τήν ἰδέα τῆς ἀληθι-
νῆς Ἀδελφότητος καί τῆς Ἐλευθερίας καί νά ξυπνήσει τόν πόθο
γιά τήν ἔρευνα τῆς Ἀλήθειας, ἀλλά καί νά μᾶς κάνει ἐμᾶς νά ζή-
σομε τήν ἰδέα αὐτή, νά μᾶς δώσει τόν π ρ α γ μ α τ ι κ ὸ πόθο
νά ἐρευνήσομε τό μυστήριο τῆς Ζωῆς, τῆς Ἀλήθειας. Ἀπ' ὅλους ἐ-
μᾶς, τόν καθένα χωριστά, ἐξαρτᾶται ἡ πραγματοποίηση τῆς Θεοσο-
φικῆς Ἰδέας. Μὴν περιμένομε ὅλοι μονάχα ν' ἀκούσομε τί ἐργασίες
ἔγιναν, ποιές ὁμιλίες, τί βιβλία ἐκδόθηκαν, ἢ ποιὰ εἶναι ἡ οἰ-
κονομική μας κατάσταση. Μὴν περιμένομε ὅλοι ἀπό μερικούς νά γί-
νονται ὅλες αὐτές οἱ ἐργασίες. κ' οἱ ἄλλοι νά μένουν ἀπλοῖ παθη-
τικοὶ ἀκροατές ἢ ἀναγνώστες. Ἡ Θεοσοφική Ἐνωση περιμένει ἀπ'
ὄλα τὰ μέλη της όχι μόνο τήν οἰκονομική συνδρομή τους, όχι μόνο
τό ἐνδιαφέρον τους ν' ἀκοῦνε τίς ὁμιλίες ἢ νά διαβάξουν τὰ βι-
βλία καί τό περιοδικό της, ἀλλά περιμένει καί τήν πρακτική τους
συνδρομή, δηλαδή τήν προσφορά τους στή βοήθεια τῆς ἐργασίας καί
πάνω ἀπ' ὄλα τήν πνευματική τους προσφορά. Ὁ κάθε ἄνθρωπος πού
δουλεύει μέσα του τόν πνευματικό του κόσμο, ὅσο σκέπτεται, ὅσο
δρᾷ ἐσωτερικά μέ τήν κατανόηση καί τήν ἀγάπη, τόσο κ' ἐξωτερικεύ-
ει αὐτόν τόν πνευματικό του κόσμο. Σάν τῆ φλόγα πού ξεπετιέται
ἀπ' τήν ἐστία τῆς θερμότητος. Πρέπει νά ὑπάρχει ἡ ἐσωτερική θερ-
μότητα γιά νά μπορέσει νά μεταδοθεῖ καί στόν ἐξωτερικό κόσμο.
Ἀκόμα κ' οἱ ιδέες, ἂν δέν ἔχουν παλμό καί ζωντάνια, εἶναι νε-
κρές, ἄψυχες, καί δέν μποροῦν νά δονήσουν καρδιά ψυχή. Μὴν πε-
ριμένομε μονάχα ἀπ' τόν Πρόεδρο τῆς Στοᾶς ἢ ὅποιον ἄλλον ὁμιλητή
ν' ἀκούσομε ὠραῖες ιδέες. Μὴ θέλομε μονάχα νά παίρνομε, ἀλλά ὁ
καθένας μας ἄς δουλεύει μέσα του ὅσα ἄκουσε, ἄς τὰ ἀφομοιώνει
καί ἄς τὰ προσφέρει ὀλόγυρά του, ἐδῶ ἢ στό οἰκογενειακό του πε-
ριβάλλον ἢ στό φιλικό του ἢ ὅπουδήποτε ἄλλοῦ. Οἱ ιδέες νά γί-
νονται βιώματα, πράξεις. Καί τότε ὁ καθένας μας θά πάρει ἐνεργό
μέρος στό ἔργο, στήν ἀποστολή πού ἔχει ἡ Θεοσοφική Ἐνωση κι ὅ-
λοι θά ἐρχόμαστε ἐδῶ μέ χαρά κ' ἐνθουσιασμό καί δέν θά θέλομε μο-
νάχα ν' ἀκοῦμε, μονάχα νά παίρνομε, ἀλλά θά ποθοῦμε πῶς νά
δώσομε. Τί μπορεῖ ὁ καθένας νά δώσει; Σέ τί μπορεῖ νά βοηθήσει;
Ἐστω κ' ἕναν καλό λόγο νά πεῖ, ἔστω καί μιά ἀτομική του σκέψη
νά ἐκφράσει, νά τονώνει τήν ἀνταλλαγὴ σκέψεων στίς συζητήσεις
πού γίνονται στίς Στοές, νά τονώνει μέ τήν παρουσία του τή Στοά
του, καί πάνω ἀπ' ὄλα νά μεταδίνει τήν ἀγάπη του, τόν ἐνθουσια-
σμό του, τήν ἐσωτερική φλόγα τῆς καρδιάς του. Ὁ καθένας νά πο-
θεῖ τήν προσφορά, ὁποιαδήποτε προσφορά. Ὅχι μόνο μέ τήν ἔρευνα,
τῆ μελέτη καί τῆ σκέψη. Κ' ἕνα χαμόγελο εἶ ν α ι προσφορά. Ἐς
ἐρχόμαστε ὅλοι ἐδῶ μ' ἀνοιχτό, ἐλεύθερο νοῦ κι ἄς δημιουργήσομε
μιά ἀτμόσφαιρα ψυχικῆς ζεστασιάς. Ἐς μὴν κλεινόμαστε μέσα στά
στενά ὄρια τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἐς νιώσομε πῶς ὅλοι ἐδῶ εἴμαστε ἀ-
δέλφια, πού εἶναι κάτι τό πῶς βαθύ ἀπό μονάχα τόν φυσικό δεσμό.
Ἡ πνευματική ἀδελφότητα εἶναι κάτι τό πολύ βαθύ, τό πολύ ζων -

τανό. Μπορεῖ νά πῶ κάτι τό ἱερό. "Ἄς νιώσομε τήν ἱερότητα αὐ-
τή κι ἄς θελήσομε νά τή ζήσομε. "Ἄς ἀνοίγομε τήν καρδιά μας
καί τή σκέψη μας ὅπως στόν πιό στενό μας φίλο, χωρίς νά φοβό-
μαστε πώς ὁ ἄλλος θά μᾶς παρεξηγήσει ἢ δέν θά θελήσει νά μᾶς
καταλάβει ἢ θά φερθεῖ ἀδιάφορα σάν ξένος. Ὁ καθέννας ἄς σκύ-
βει ἀληθινά ἀδελφικά στήν ψυχή τοῦ ἄλλου κι ἄς δίνει ὅτι μπο-
ρεῖ νά δίνει. Μέσα στόν ἀπέραντο αὐτό κόσμο ἡ κάθε ψυχή νιώ-
θει τόσο μονάχη, τόσο μακριά ἡ μιά ἀπ' τήν ἄλλη. Τί Παράδεισος
πού θᾶταν ὁ κόσμος αὐτός ἂν πραγματικά οἱ φυχές ξέραν νά σκύ-
φουν στοργικά ἡ μιά στήν ἄλλη. "Ἄν ἡ κάθε μιά μποροῦσε ἐλεύ-
θερα νά πεῖ τίς δυσκολίες της, τά ἐμπόδιά της, τόν πόνο της
στήν ἔλλη καί νά βρεῖ ἀληθινή κατανόηση, ἐνισχυτικά λόγια, λό-
για πραγματικῆς ἀγάπης. Νά θέλομε νά καταλαβαίνομε γενικά τόν
ἄνθρωπο. "Ὅχι μονάχα αὐτούς πού ταιριάζουν μέ μᾶς, ἀλλά κ' ἐ-
κείνους πού εἶναι διαφορετικοί ἀπό μᾶς. Ἡ ἀγάπη μας νά πλα-
ταίνει ὅλο καί πιό πολύ, ὁ ὀρίζοντάς μας ν' ἀνοίγει ἔλο καί πιό
πολύ ὡς πού ν' ἀγκαλιάσει τόν κόσμο ὀλόκληρο.

"Ἄραγε δέν θά μπορούσαμε ἐδῶ, μέσ στή μικρή μας Ἐνωση, νά
κάνομε αὐτό τό πρῶτο βῆμα, νά νιώσομε τό πρῶτο ἄρωμα τοῦ φαν-
ταστικοῦ ἀκόμα γιά μᾶς αὐτοῦ Παράδεισου; Ἀπό μᾶς καί μόνο ἐ-
ξαρτᾶται. "Ἄς τόν ὀραματισθοῦμε πρῶτα, ἄς ἀνοίξομε τίς καρδι-
ές μας κι ἄς θελήσομε ἀπό ὄραμα νά γίνεи Πραγματικότητα.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Καί τώρα ἄς ἔλθομε στή χειροπιαστή σημερινή μας πραγματι-
κότητα κι ἄς ποῦμε τί ἐργασίες κάναμε αὐτή τή χρονιά.

'Ἀλλά πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἔπειτα ἀπό τό ὠραῖο ὄραμα πού κάναμε
πρίν, πρέπει νά μποῦμε σέ μιά πολύ θλιβερή πραγματικότητα, πού
μᾶς λύπησε ὅλους πάρα πολύ. Θά ποῦμε γιά τήν παραίτηση τοῦ Προ-
έδρου τῆς Στοᾶς Πλάτων, τοῦ τόσο ἀγαπητοῦ σέ ὅλους μας ἀδελ-
φοῦ μας Τίμου Βρατσάνου. Πέρσι σᾶς εἶχα ἐξηγήσει ὅλους τούς
λόγους πού μᾶς ἐπέβαλαν ν' ἀλλάξομε τό ἐμβλημα μας. Γιατί, ὅ-
πως σᾶς εἶχα πεί, ἀφοῦ παραιτηθήκαμε ἀπό τή Θεοσοφική Ἐταιρία
καί γίναμε ἀνεξάρτητη ὀργάνωση, καί ἠθικά καί νομικά δέν εἶ-
χαμε τό δικαίωμα νά ἔχομε τό ἴδιο ἀντιπροσωπευτικό σῆμα μ' αὐ-
τή. Ἡ περσινή Γενική Συνέλευση σχεδόν σύσσωμη ἀποφάσισε νά
γίνει ἡ ἀλλαγὴ. Δυστυχῶς ὁμως ὁ ἀδελφός Τίμος, πού ἔχει ἰδι-
αίτερη ἀγάπη στό ἐμβλημα αὐτό, δέν συμφώνησε μέ τίς δικές μας
ἀπόψεις οὔτε μέ τίς ἀπόψεις τῶν νομικῶν, λυπήθηκε πολύ καί θέ-
λησε ν' ἀπομακρυνθεῖ. Ὁ καθέννας μας εἶναι ἀπόλυτα ἐλεύθερος
νά κάνει ὅτι τοῦ ὑπαγορεύει ἡ σκέψη του, ἡ συνείδησή του. Δέν
εἶχαμε οὔτε τή δύναμη ἀλλά οὔτε καί τό δικαίωμα βέβαια νά τόν
ἐμποδίσομε στήν ἐλεύθερη ἀπόφασή του, ὅση λύπη κι ἂν μᾶς ἔ-

δωσε. Δέν τόν διαγράψαμε ἀπ' τό μητρώο μας καί πάντα ἐλπίζομε πώς θά θελήσει ν' ἀναθεωρήσει τήν ἀπόφασή του ἐκείνη καί τόν περιμένομε μ' ἀνοιχτή τήν ἀδελφική μας ἀγκαλιά.

ΤΟ ΝΕΟ ΜΑΣ ΕΜΒΛΗΜΑ¹

Τά νέα σύμβολα πού ἀποτελοῦν τώρα τό ἔμβλημά μας εἶναι κι αὐτά τόσο ἱερά ὅσο καί τά ἄλλα πού ἀποτελοῦν τό ἔμβλημα τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας. Ὁ Αἰγυπτιακός Σταυρός, ἡ σβάστικα, ὁ οὐροβόρος ὄφεις καί τό ρητό "Οὐδαμία θρησκεία ὑπεράνω τῆς Ἀληθείας" ἀντικαταστάθηκαν ἀπ' τό σύμβολο τοῦ Χριστοῦ-Λόγου, ἀπ' τό Σινικό Ταοϊκό σύμβολο Τάϊ-Τσί κι ἀπ' τό ρητό τοῦ Ἡράκλειτου "Ὁδός ἄνω κάτω μίη". Τά δύο ἀντίστροφα τρίγωνα δέν ἀντικαταστάθηκαν, οὔτε καί ἡ σανσκριτική τριγράμματη ἱερή λέξη Ἀὐμ.

Τό ΧΡ, τό σύμβολο τοῦ Χριστοῦ-Λόγου, παριστάνει τήν Παγκόσμια Χριστική Δύναμη σ' ὅλη της τῆ Δόξα.

Τό πανάρχαιο Σινικό Ταοϊκό σύμβολο Τάϊ-Τσί, πού λέγεται ἐπίσης καί Γιάν-Γίν (τό ἀνδρικό καί τό θηλυκό στοιχεῖο), παριστάνει τήν κυκλική σύνθεση τῶν ἀντιθέσεων καί μᾶς δείχνει πώς μέσα στή θέση βρίσκεται ὁ σπόρος τῆς ἀντίθεσης, ὅπως καί μέσα στήν ἀντίθεση βρίσκεται ὁ σπόρος τῆς θέσης, σέ σχῆμα τέλειου κύκλου. Τόσο ἡ θέση ὅσο κ' ἡ ἀντίθεση περιέχονται σέ πλήρη ἀρμονία καί ἀντιστοιχία μέσα στόν μεγάλο κύκλο, πού εἰκονίζει τό Ἀνεκδήλωτο. Μέσα σέ κάθε ἀντίθεση ὑπάρχει καί μιὰ ἀντίστροφη ὄψη τῆς Ἀλήθειας. Γιατί, ὅπως κι ἄλλοτε εἶπαμε, ἡ Μία Ἀλήθεια ἐκδηλώνεται μέ πολλές, ἀκόμα καί μέ φαινομενικά ἀντίθετες ὄψεις. Κ' ἔτσι πρέπει ὄχι μόνο νά μὴν περιφρονοῦμε, ἀλλά καί νά σεβόμαστε τήν κ ἄ θ ε ἰδέα, ὅσο ἀντίθετη κι ἂν μᾶς φαίνεται ἀπ' τή δική μας. Μέσα στή ζωὴ ὑπάρχει ὁ σπόρος τοῦ θανάτου, ὅπως καί μέσα στόν θάνατο ὁ σπόρος τῆς ζωῆς. Ἡ θέση κ' ἡ ἀντίθεση στήν κυκλική τους κίνηση σχηματίζουν τήν παγκόσμια σύνθεση τῆς Ἐνότητας.

Καί τό ρητό τοῦ Ἡράκλειτου "Ὁδός ἄνω κάτω μίη", εἶναι ἡ ἐπεξήγηση τῶν δύο ἀντίστροφων τριγώνων. Μία ἡ Ὁδός. Ἡ ἐνέλιξη καί ἡ ἀνέλιξη εἶναι οἱ δύο ἀντίστροφες κινήσεις τῆς Ζωῆς.

Αὐτά εἶχα νά πῶ γιά τό νέο μας ἔμβλημα, πού εἶναι κι αὐτό τόσο ἱερό καί θεοσοφικό ὅπως καί τό ἄλλο.

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Ὅπως ἔχετε διαβάσει στό Καταστατικό μας, κάθε τρία χρόνια γίνονται πρῶτα οἱ ἀρχαιρεσίες τῶν Στοῶν κ' ἔπειτα ἡ κατάρτιση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί ἡ ἐκλογή Διαχειριστοῦ, Γραμματέως καί Ταμίου. Φέτος συμπληρώθηκαν τά τρία χρόνια ἀπ' τίς πρῶτες ἀρχαι-

1. Βλ. τήν τελευταία σελίδα τοῦ ἐξώφυλλου.

ρεσίες και ψηφίστηκαν για την τριετία 1963-1966:

	Στοά Πλάτων		Στοά "Αραντεηλ
Πρόεδρος	Κώστας Εύνδας	Πρόεδρος	Καλ. Κουτσογιάννη
'Αντιπρ.	Χριστίνα Δουρέντη	'Αντιπρ.	Μαρία Οικονόμου
Γραμ.	Νίτσα Εύνδα	Γραμ.	Φωτεινή Βάγια
Ταμίας	Νίτσα Εύνδα	Ταμίας	'Αντέλα Παλαμάρα
	Στοά Μπέζαντ		Στοά Δημόκριτος
Πρόεδρος	'Αγλ. Ζάννου	Πρόεδρος	Λ. Πολυμερόπουλος
'Αντιπρ.	Νίκος Βουρόπουλος	'Αντιπρ.	Χριστ. Μαργαρίτη
Γραμ.	Τερέζα Σειραδάκη	Γραμ.	Εύλ. 'Ιερομνήμονος
Ταμίας	Μάνος Τζωρτζάκης	Ταμίας	Εύλ. 'Ιερομνήμονος

Στό Διοικητικό Συμβούλιο, πού αποτελείται από επτά μέλη και πού θπως ξέρετε, σύμφωνα μέ τό Καταστατικό οί τέσσερις Πρόεδροι Στοῶν ἐκλέγουν τά τρία πρόσεδρα μέλη, ἐξελέγησαν καί πάλι οί ἀδ. 'Αντέλα Παλαμάρα, Μαρία Οικονόμου καί Δημήτρης Θεοδωρίδης. Τό Διοικητικό Συμβούλιο φήφισε καί πάλι Διαχειριστή ἐμένα, Γραμματέα τήν ἀδ. Μαρία Οικονόμου καί Ταμία τήν ἀδ. 'Αντέλα Παλαμάρα.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΟΩΝ

Καί τώρα θά ποῦμε γιά τίς ἐργασίες τῶν Στοῶν.

Στή Στοά Πλάτων μίλησαν διάφοροι ὁμιλητές. 'Ο ἀδ. Τάσος Βαλαδῶρος ἔκανε μιὰ σειρά ἀπό ὁμιλίες μέ θέμα: 'Ο ἐσωτερισμός τῆς 'Ανατολικῆς Χριστιανικῆς 'Εκκλησίας. 'Η ἀδ. 'Ιφιγένεια Φράγκου μίλησε μέ θέμα: 'Υπάρχει εὐτυχία; 'Ο ἀδ. 'Ανδρέας Δεληγιάννης μίλησε γιά τόν ἐσωτερισμό τοῦ 'Ισλάμ καί ὁ Πρόεδρος τῆς Στοῆς ἀδ. Κώστας Εύνδας γιά τίς πνευματικές θεραπείες. Τώρα ὁ ἀδ. Βαλαδῶρος ἔχει ἀρχίσει μιὰ νέα σειρά μέ θέμα: 'Η προσευχή.

'Η Στοά "Αραντεηλ ἐργάστηκε μέ τίς παλιές ὁμιλίες τῆς Προέδρου της ἀδ. Καλ. Κουτσογιάννη: 'Ο Πλάτων καί ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων, ὁ Πλάτων, ἡ Σχολή του καί ἡ διδασκαλία του, ἡ ἐλευθέρα θέλησις, Πνευματισμός καί Θεοσοφία, "Αννη Μπέζαντ. 'Επειτα ὁ ἀδ. Δεληγιάννης μίλησε γιά τήν 'Ανατολική Μεταφυσική καί ὁ ἀδ. Βαλαδῶρος συνέχισε τίς ὁμιλίες του γιά τόν ἐσωτερισμό τῆς 'Ανατολικῆς Χριστιανικῆς 'Εκκλησίας. Μετά τίς καλοκαιρινές διακοπές ἡ Στοά ἐργάστηκε μέ τίς ὁμιλίες τοῦ ἐκλεκτοῦ καί ἀλησμόνητου παλαιοῦ Θεοσόφου Δημ. Νομικοῦ μέ θέματα: Θεοσοφία, Θεοσοφία καί Χριστιανισμός, Αἱ μνήμες τοῦ 'Ιησοῦ, Περί θυσίας. Καί τώρα οί ὁμιλίες τοῦ ἀδ. Βαλαδῶρου περί προσευχῆς συνεχίζονται καί στή Στοά "Αραντεηλ.

Στή Στοά Μπέζαντ συνέχισα τή σειρά τῶν ὁμιλιῶν μου γιά τή Θεοσοφική Διδασκαλία: Φυσικός Κόσμος, 'Αστρικός Κόσμος, Μετα-

θανάτια ζωή, Μετενσάρκωση. Καί προχθές ἄρχισα τήν ὁμιλία μου γιά τήν 'Εξέλιξη. Θά ακολουθήσουν οἱ ὁμιλίες γιά τό Κάσμα, τήν 'Ατραπό καί τίς Μυήσεις. 'Η σειρά αὐτή τελειώνει μέ μιá ὁμιλία γιά τόν Κρισμαμούρτι.

'Η Στοά Δημοκριτος ἀπό πρόπερσι ἐργάζεται μέ τό τόσο ἐνδιαφέρον Γνωστικιστικό βιβλίον "Πίστις-Σοφία", πού ἔχει μεταφράσει ἀπό τ' ἀγγλικά ὁ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς ἀδ. Λεωνίδας Πολυμερόπουλος. Τώρα στίς γιορτές ὁ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς ἔκανε μιá ὁμιλία γιά τά Χριστούγεννα καί μιá γιά τή Σφαγή τῶν Νηπίων.

ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

'Η Δανειστική Βιβλιοθήκη, ὅπως εἶπα καί πέρσι, δυστυχῶς δέν ἔχει τήν κίνηση πού θάπρεπε νά εἶχε. Δέν ξέρω ποιá εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀδιαφορίας τῶν μελῶν γιά τή μελέτη τῶν βιβλίων αὐτῶν. Τό περιοδικό μας καί τά βιβλία πού ἐκδίδομε δέν θάπρεπε νά γεμίζουν ὅλο τό ἀναγνωστικό ἐνδιαφέρον τῶν μελῶν μας. Θάπρεπε ὁ πόθος τους γιά τή μελέτη, γιά τήν ἔρευνα τῆς Ζωῆς καί τῆς Σοφίας νά ἦταν πολύ μεγαλύτερος. Μέ μεγάλη μου λύπη διαπιστώνω τήν ἔλλειψη αὐτή.

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΘΥΡΣΟΣ"

Οἱ ἐκδόσεις μας φέτος πλουτίστηκαν μέ τό θαυμάσιο ἔργο τῆς "Αν. Μπέζαντ "Ἡ Ἀρχαία Σοφία", πού βγήκε σέ μετάφραση τοῦ ἀδ. μας Τίμου Βρατσάνου, καθῶς καί μέ τόν δεύτερο τόμο τῶν "Θεοσοφικῶν ὁμιλιῶν" τῆς ἀδ. μας Καλ. Κουτσογιάννη. "Ὅσοι διάβασαν τόν πρῶτο τόμο γνωρίζουν πόσο ἐνδιαφέρον καί πολύτιμο περιεχόμενο ἔχουν οἱ "Ὅμιλίες" αὐτές. Τώρα ἐτοιμάζεται ἡ ἐκδοση τῶν ὁμιλιῶν πού ἐναφέραμε πάρα πάνω, τοῦ ἀδ. μας Δημητρίου Νομικοῦ. 'Εκεῖνοι πού ἄκουσαν στή Στοά "Αραντηλ τίς ὁμιλίες αὐτές εἶπαν πῶς ἦταν μιá ἀληθινή μυσταγωγία.

Ο "ΠΕΛΕΚΑΝ"

'Απ' ὅλες τίς ἐργασίες μας, ἐκείνη πού ἔχει τή μεγαλύτερη ἐπιτυχία σ' ἓνα πιά πλατύ κοινό εἶναι τό περιοδικό μας "Πελεκάν", πού ἐκδίδεται κάθε τριμηνία. Δημοσιεύονται θεοσοφικές ιδέες μέ λογοτεχνική ἔκφραση, ιδέες ὄχι μόνο τῆς θεοσοφικῆς διδασκαλίας, ἀλλά καί γενικά θεοσοφικές, πού βρίσκονται σέ λογοτεχνικά ἔργα διαφόρων λαῶν καί ἐποχῶν. Καί μ' αὐτό τόν τρόπο, ὅπως εἶπα κι ἄλλες φορές, ἐρχόμαστε πιά κοντά στοὺς λαοὺς αὐτοὺς. "Ἐτσι πραγματοποιοῦμε πιά ζωντανά μέσ στην καρδιά μας τό ζῦπνημα τῆς Παγκόσμιας Ἀδελφότητος. Εἶπα πρῶτύτερα πῶς δημοσιεύομε θεοσοφικές ιδέες μέ λογοτεχνική ἔκφραση. 'Η ιδέα ἀνταποκρίνεται στό νοῦ, ἡ λογοτεχνία ἀνταποκρίνεται στό συναίσθημα τῆς Ὁμορφιάς, πού δο-

νεϊ πιό πολύ τήν καρδιά μας. Όταν και τά δυό μαζί είναι ένω - μένα, δονοῦν έντονώτερα τή συνείδησή μας όλόκληρη. Κ'ή βαθύτε - ρη συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου είναι ή Σπίθα τῆς Θεότητος πού βρί - σκεται ἀκόμα μισοκοιμισμένη, μισοσβυσμένη μέσα του.

"Ας ξαναπῶ αὐτό πού εἶπα κι ἄλλες φορές. Όλη αὐτή ή ἐργα - σία ἀπαιτεῖ και πνευματική και ὑλική προσφορά. Κάθε προσφορά, εἴτε πνευματική εἴτε ὑλική, ὅπως και κάθε εἶδους τεχνική βοή - θεια, γίνεται πάντα μέ χαρά δεκτή. "Ας αἰσθανθοῦμε ὅλοι μας βα - θειά τήν ἀγάπη μας για τή Θεοσοφική μας "Ένωση κι' ἄς καταλάβο - με πῶς μόνο μέ τήν προσφορά μας, μέ τή θυσία μας, θά μπορέσει ή Θεοσοφική "Ένωση νά προχωρήσει στόν δύσκολο δρόμο της.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

"Όπως και στά προηγούμενα χρόνια, χάρη στό ζήλο και στην ἀ - ληθινή ἀγάπη τῆς ἀγαπητῆς μας Ταμίου ἀδ. Ἀντέλας Παλαμάρα, κα - θώς και στίς συνδρομές και δωρεές μελῶν και ἀγαπητῶν φίλων, ή οἰκονομική μας κατάσταση διατηρεῖται ὁπωςδήποτε καλά. Ἰδιαί - τερα εὐχαριστοῦμε τούς ἀδελφούς μας Περικλῆ Νομικό, Καλλιόπη Κουτσογιάννη, Μαρία Στρέγλου και Μαρία Ντελμουλύ για τίς δωρε - ες τους.

Ἐπίσης κ'οἱ ἐκδόσεις "Θύρσος", εὐχαριστοῦν θερμότατα για τίς δωρεές τους τούς ἀδελφούς και φίλους Καλλιόπη Κουτσογιάννη, Χριστίνα Παργαρίτη, Σοφία Σουλιώτη, Βιλελμ. Κοκκῶνη, Ντίνος Μι - στράκη, Δημ. Βυζᾶ, Χρ. Παρασκευόπουλο, Δημ. Κωφοῦ και Βασ. Χον - δρόπουλο.

Και τώρα θά διαβάσουμε τόν οἰκονομικό ἀπολογισμό τοῦ 1962 και τόν προῦπολογισμό τοῦ 1963.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1962

Ἐπίλοιπον 1/1/62	δρ. 2486	Γεν. ἐξοδα	δρ. 1587
Εἰσπράξεις ἀπό συνδρ.	" 5885	Ἐκτύπ. θεοσοφ.	
Δωρεά Περ. Νομικοῦ		βιβλίων και	
εἰς μνήμην Δημ. Νομικοῦ	" 200	περιοδ.	" 7378
Δωρεά Μαρίας Ι. Στρέ -			
γλου εἰς μνήμην Ι. Στρέ -	"		
γλου	" 300		
Δωρεά Καλ. Κουτσογιάννη			
εἰς μνήμην Δημ. Νομικοῦ	" 100		
Δωρεά Μαρίας Ντελμουλύ	" 100		
	<hr/>		<hr/>
	" 9071		" 9071
Ἐπίλ. εἰς νέον	106		

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1963

Είσοδοι από συνδρ.	δρ.	8500	Γεν. έξοδα	δρ.	2500	
"	εκτάκτους		Βιβλιοθήκη	"	2000	
	εισφοράς,		Εκτύπ. θεοσ.			
	δωρεάς κλπ.	"	5000	δελτίων,		
				βιβλίων κλπ.	"	9000
						<hr/>
		"	13500		"	13500

ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ Θ. ΕΝ.

Στις 5 τοῦ Φλεβάρη γιόρτασε ἡ Θ. ΕΝ. τὴν τέταρτη ἐπέτειο τῆς Ἰδρυσῆς τῆς μέ ἑμιλίης καί μέ ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπὸ διαλεχτά βιβλία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΡΤΗΣ

1. Ὁμιλία ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη
2. Ἀπὸ τὴν "Κατάχτηση τῆς ἀπατηλότητος" τοῦ Βάν ντέρ Λέου
(διάβασε ὁ ἀδ. Ν. Βουρόπουλος)
3. Ἀπὸ τὸ "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου" τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ
(διάβασε ἡ ἀδ. Τερέζα Σειραδάκη)
4. Ὁμιλία ἀδ. Ἀγλ. Ζάννου
5. Ἀπὸ τὸ "'Ἐσύ" τοῦ Τζώρτζ "Αραντελ
(διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου)
6. Ἀπὸ τὸ "Τραγούδι τῆς Γῆς" τοῦ Στρατή Μυριβήλη
(διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Βαλαδώρου)
7. Ἀπὸ τὸ "Φῶς στὴν Ἀτραπὸ"
(διάβασε ὁ ἀδ. Κώστας Εὐνδας)

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὄλο τὸ πρόγραμμα τῆς γιορτῆς μας.

1.ΘΑ ΝΙΚΗΣΩΜΕΝ

Σήμερα συμπληροῦνται τετραετία ἀπὸ τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀθαύμενοι ἀπὸ τὸν διακαῆ πόθον νὰ ἐξυπηρετήσωμεν ὡς ἀδελφοὺς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους ἰδρύσαμεν τὴν μικρὰν μας "Ἐνωσιν" μέ ἐνθουσιασμόν καί πίστιν ὅτι παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας καί ἀντιξοότητες αἱ ὁποῖαι καθημερινῶς σχεδόν παρουσιάζονται, θά νικήσωμεν ἐν τέλει, διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὴν κλυδωνιζομένην εἰς τὸ πέλαγος τοῦ πόνου καί τῆς διαρκούς ἀνησυχίας ἀνθρωπότητα νὰ ἐπανεύρη τὸν φωτεινὸν δρόμον τὸν ἡδηγοῦντα πρὸς τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποῖαν ματαίως ὁ ἀνθρώπος καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του

αναζητεί εκεί πού δέν θά τήν συναντήση ποτέ.

Τείνομεν αδελφικήν χειρα πρός τάς άπανταχοῦ τῆς Γῆς διεσπαρ-
μένες Θεοσοφικάς Στοάς. Εἴμεθα υπερήφανοι διά τά υπέρροχα ιδεώδη
των καί χαίρομεν χαράν μεγάλην εἰς κάθε ἐπιτυχίαν των, προσφε-
ρόμενοι νά ἐργασθῶμεν μέ τάς μικράς δυνάμεις μας πρός ἐξυπηρέ-
τησιν τοῦ μεγάλου καί ωραίου ιδανικοῦ τῆς Βιρήνης, τῆς Ἐλευθε-
ρίας, τῆς Ἀγάπης καί τῆς Ἀδελφότητος.

Ἡμεῖς οἱ σπουδασταί τῆς Θεοσοφίας γνωρίζοντες καλῶς τήν τε-
ραστίαν δύναμιν τῆς σκέψεως καί μάλιστα τῆς συγκεντρωμένης σκέ-
ψεως ἄς μή πτοοῦμεθα ἀπό τήν ἀδυναμίαν μας καί ἀπό τόν μικρόν,
τόν ἐλάχιστον ἀριθμόν μας, ἄς συγκεντρώνωμεν ἀκαταπάστως τήν
σκέψιν μας πρός τήν ἀγωνιζομένην ἀνθρωπότητα, ἐπικαλούμενοι ὑ-
πέρ αὐτῆς τόν Θεόν τῆς Ἀγάπης καί τῆς Βιρήνης καί ἄς εἴμεθα βέ-
βαιοι ὅτι ἡ κοινή ἐπιθυμία μας καί ἡ προσευχή μας θά φθάσουν ὡς
θυμίαμα εὐοσμον μέχρι τοῦ Θρόνου Ἐκείνου ὅστις ἐκήρυξεν ἔτι "Ὁ-
που εἰσί δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι καγῶ εἰμί ἐν
μέσῳ αὐτῶν".

Καλλιόπη Κουτσογιάννη

2. ΣΤΟ ΩΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΙΟΥ

Μονάχα ὅταν θαρροῦμε πῶς ἡ εἰκόνα τοῦ κόσμου ἡ σχηματισμένη
ἀπό μᾶς εἶναι κόσμος σχετικά πραγματικός, μποροῦνε τά φαινόμενα
νά γίνουν ἀντικείμενα τῆς ἐπιθυμίας μας, μονάχα τότε λαχταροῦμε
νά τ' ἀποχτήσουμε. Ἡ ἐπιθυμία μας σημαίνει πῶς τήν εἰκόνα πού
σχηματίσαμε τήν παίρνομε γι' ἀντικειμενική πραγματικότητα. Τοῦ
κάκου γυρεύουμε νά τίς πιάσουμε τοῦτες τίς εἰκόνας πού γεννιοῦν-
ται μέσ στή συνείδησή μας. Κι ἀπογοητευόμαστε σάν ἀνακαλύψουμε
πῶς φαινόμενα εἶναι καί τίποτα ἄλλο. Ἀληθινή πνευματικότητα δέν
εἶναι ν' ἀποτραβηχτεῖς ἀπό τόν κόσμο δηλώνοντας πῶς εἶναι γεμά-
τος ἀπατηλότητα καί κακία. Αὐτό εἶναι λάθος καί μπορεῖ νά γίνει
αἰτία πόνου γιά κείνους πού τό βάνουνε σκοπό τους.

Ἡ πνευματικότητα ἡ γεννημένη ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς Πραγματι-
κότητας εἶναι πολύ διαφορετική. "Ἄν ἔχουμε τέτοια πνευματικότη-
τα, οὔτε τίς ἐπιθυμοῦμε τίς ἀπατηλές μορφές τῆς κοσμοεικόνας
μας οὔτε τίς φοβόμαστε. Ξέρουμε τί εἶναι. Ξέρουμε πῶς εἶναι εἰ-
κόνας σχηματισμένες μέσ στή συνείδησή μας. Καί βλέπουμε πῶς ἄ-
ποτελοῦνε τήν ἐρημνεία πού ἐμεῖς δίνουμε στό Αἰώνιο.

Ὅταν μπαίνουμε στόν κόσμο τῆς Πραγματικότητας, ἡ ἐπιθυμία
ἐξαφανίζεται, ἀφοῦ εἴμαστε ὅλα ὅσα υπάρχουνε κι ἀφοῦ ξέρουμε πῶς
δέν ἔχουμε τίποτα νά ἐπιθυμήσουμε ἔξω ἀπό τήν Πραγματικότητα.
Γιατί νά ἐπιθυμεῖς ἄμα ξέρεις πῶς τήν ὑπαρξή σου ὅλα τήν ἀποτε-
λοῦνε; Μέσα στήν εἰρήνη τοῦ Αἰώνιου ἡ ἐπιθυμία σπαίνει, κείνο
πού στήν κοσμοεικόνα μας δέ μποροῦσαμε ν' ἀποχτήσουμε μᾶς ἀνήκει,

αφοῦ εἴμαστε αὐτό τό πράμα. Τό παιχνίδι πού παίζει ἡ ἐπιθυμία μας γίνεται μονάχα στήν κοσμοεικόνα μας. "Όταν εἴμαστε ἡ Πραγματικότητα πού τή δημιουργεῖ τούτη τήν εἰκόνα τοῦ κόσμου, γίνεται περιττό αὐτό τό παιχνίδι.

Πιό πολύ παρά ποτέ θά τίς χαροῦμε τότες τίς ὁμορφιές τῆς κοσμοεικόνας μας. Γιατί μέσα σ' ὅλα ὅσα μᾶς περιτριγυρίζουνε βλέπουμε κείνη τήν ὁμορφιά τή βαθύτερη, κείνη τή χαρά τήν πιό μεγάλη - τό Αἰώνιο, πού λαμποκοπάει μέσ' ἀπό τό πέπλα τοῦ καιροῦ. Νά γιατί στήν πνευματικότητα τήν ἀληθινή δέν ἐπιθυμοῦμε τίς μορφές τῆς εἰκόνας τοῦ κόσμου, αφοῦ εἴμαστε ἕνα μέ τήν πραγματικότητα πού τίς δημιουργεῖ. Καί δέν τίς ἀποφεύγουμε, αφοῦ βλέπουμε τό αἰώνιό τους νόημα.

"Ἔτσι μονάχα ζοῦμε στόν κόσμο χωρίς νά ἀνήκουμε στόν κόσμο. Μποροῦμε νά κάνουμε τή δουλειά μας, νά συγκεντρώνουμε σ' αὐτή ὄλη μας τήν ἐργατικότητα, κι ὅμως νάμαστε λέφτεροι ἀπό κάθε προσκόλλησι σέ κείνο πού εἶναι μονάχα ἡ δικιά μας ἡ πείρα τῆς Πραγματικότητας. Ἄνῶφelo εἶναι νά γυρεύουμε νά φτάσουμε στήν ἀγιότητα μέ τή φτώχεια καί μέ τή μόνωση. Ἡ ἀγιότητα εἶναι παντοῦ ὅπου βρισκόμαστε, αφοῦ τό Αἰώνιο εἶναι παντοῦ.

"Ἔτσι αὐτός ὁ κόσμος γίνεται ἱερός. Ἄνῶφelo εἶναι πιά ν' ἀποτραβηχτοῦμε μέσα σέ ἐκκλησιά γιά νά βροῦμε τό Θεό καί νά Τόν προσκυνήσουμε. Τόν βλέπουμε στά πρόσωπα τῶν συνανθρώπων μας, ἀκοῦμε τή μουσική Του στίς φωνές τῆς φύσης. Ἡ ζωή μας ἡ καθημερινή ἐγινε ἡ μητρόπολη ὅπου λατρεύουμε τόν Αἰώνιο καί οἱ πράξεις τῆς ἀνθρώπινης μας ὑπαρξης γίνανε ἡ τελετουργία γιά τή λατρεία τῆς πραγματικότητας πού ἐκδηλώνεται σ' αὐτές.

Στό φῶς τῆς Πραγματικότητας δέν ὑπάρχει λέξη ἡ πράξη πού νά μήν ἀποτελεῖ μέρος τῆς Αἰωνιότητας, αφοῦ ὅλα ἐκδηλώνουνε τό Αἰώνιο. Πραγματικά ἕνα ἐσωτερικό φῶς μοιάζει νά φώτισε τήν κοσμοεικόνα μας. Τό κάθε ἀντικείμενο, τό κάθε πλάσμα, ἅμα τό δεῖς φωτισμένο ἀπ' αὐτό τό φῶς, γίνεται μήνυμα βαθύ κ' αἰώνιο. Ὁ κόσμος τοῦ χρόνου ἐγινε σύμβολο τῆς αἰωνιότητας. Φωτισμένος ἀπό τό φῶς τοῦ Αἰώνιου κι ὁ χρόνος ἐκόμα γίνεται αἰώνιος. "Ἄμα εἴμαστε σκλάβοι τῆς ἐπατηλότητας, τά πράματα μᾶς φαίνονται δίχως νόημα, φεύγουν, κημένα στό χάος. "Ἄμα δοῦμε τήν πραγματικότητα, δέν ὑπάρχει μήτε μιὰ σκονίτσα πού νά μήν ἔχει νόημα ὑπέροχο, αφοῦ εἶναι γιά πάντα μέρος τοῦ Αἰώνιου.

Κ' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καινούργιο νόημα βγάδουμε ἀπό τούτη τή σύνδεση. Μπορεῖ νά βαδίζουμε μέσα στό χρόνο, μά ζοῦμε μέσα στό Αἰώνιο. Ἡ ἄταπότη ξεδιπλώνεται ἴσως μπροστά στά μάτια μας, μά γνωρίζουμε τήν Πραγματικότητα.

Αὐτά εἶναι οἱ καρποί πού δίνει τό "Όραμα τῆς Πραγματικότητας, αὐτή εἶναι ἡ πραχτική ἐφαρμογή τῆς Πραγματικότητας. "Ἄμα βλέπεις τήν Πραγματικότητα, ζεῖς, ἅμα ταυτίζεσαι μέ τήν Πραγματικότητα, νικάς.

Μονάχα σ' αὐτὴ τῆ νίη βρῖσκεται ἡ Εἰρήνη καὶ ἡ 'Απελευθέρωση.

Βάν ντέρ Λέου (J.J. van der Leeuw). 'Από τό βιβλίο του "Ἡ κατάχτηση τῆς ἀπατηλότητος" (ἀπό τό κεφ. ΙΑ'). Μετάφρ. Μαρίας Οικονόμου.

3. Η ΓΑΛΗΝΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Πού εἶν' ἡ 'Αλήθεια; Μὴν πλανᾶν ἐσέ
βαθιονόητα λόγια τάχα·
τὴν πηγὴ τῆς δέν τῆ βρῖσκεις
μέσα σου, "Ἄνθρωπε, μονάχα.
Θά τῆ βρῆς παντοῦ, στό ταίρισμα
-ὡ ἀρραβύνας λυτρωτῆς.-
τῆς καρδιάς σου καὶ τοῦ νοῦ σου
μέ τά πάντα τῆς ζωῆς.

.....

Κι ὅπως ὕστερ' ἀπ' τό πάλεμα
τά στοιχεῖα κι ἀπό τὰ μῖση,
σά νάλλάξανε, καὶ γίναν
στεριές, πέλαα, λόγος, χτίση,
ἔτσι καὶ ὕστερα στάνθρωπίνα,
καὶ στάνθρώπου τὴν φυγή
θάρθη νά ριζώση εἰρήνη
καὶ γαλήνη θ' ἀπλωθῆ

Κ. Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος δωδέκατος: "Κόσμος").

4. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΔΙΝΕΙ ΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ

Κλείσανε κιόλας τέσσερα χρόνια ἀπ' τῆ μέρα πού ἰδρῦσαμε τῆ Θεοσοφική μας "Ἐνωση. Σάν καὶ σήμερα γιορτάσαμε τὰ ἐγκαίνιά τῆς Γινήκαμε ἕνας ξεχωριστός, αὐτόνομος ὀργανισμός, πού δέν ἔχει ἐξάρτηση ἀπό καμμιά ἄλλη ὀργάνωση. Οὔτε ἀπ' τό "Ἄντυναρ οὔτε ἀπό πουθενά ἄλλοῦ. Μιά σπῖθα πού ξεπετάχτηκε κι αὐτὴ ἀπ' τὴν Παγκόσμια Φλόγα τῆς Θείας Σοφίας, τῆς Θεοσοφίας, γιὰ νά τραβήξει τόν δικό τῆς ἀνεξάρτητο δρόμο. "Ἐνα μικρὸ καντήλι πού φέγγει μέσ στά σκοτάδια, καὶ πού σκοπός του καὶ ζωντανός πόθος του εἶναι νά γίνε νει μιά μέρα ἡ Δάδα πού θ' ἀχτιβολήσει τό δυνατό τό Φῶς.

Μά, θά σκεφθοῦνε πολλοί, ὅλες οἱ μικρές φλόγες μαζί ἔνωμένες κάνουν τῆ μεγάλη Δάδα, κι αὐτό τό μικρὸ τό καντηλάκι πού εἶναι μοναχό του ρίχνει ἕνα ἀδύναμο φῶς. 'Υπάρχει ἡ γαλλικὴ πα-

ροιμία πού λέγει πώς ή ένωση φέρνει τή δύναμη. Όταν πολλές δυνάμεις είναι ένωμένες, τό σύνολό τους βέβαια είναι μιά μεγάλη δύναμη. Όλες οί σταγόνες μαζί φτιάχνουν τίσ λίμνες, τους ποταμούς, τίσ θάλασσες. Η μιά δύναμη βοηθά τήν άλλη καί προσθέτει τή δικιά της ενέργεια στήν άλλη. Αύτή είναι ή μεγάλη αποτελεσματικότητα τής συνεργασίας, όταν όλες οί δυνάμεις είναι ένωμένες.

Τότε λοιπόν, αφού ή ένωση είναι δύναμη, αφού ή θάλασσα είναι όλα τά ποτάμια, πώς χρειάζεται ο χωρισμός; Η ένωση είναι δύναμη όταν υπάρχει ο άρμονικός συνδυασμός τών δυνάμεων. Όταν ή μιά δύναμη προσθέτει τήν ενέργειά της στήν άλλη δίχως ν' αντιδρά κι ακόμα πιο πολύ νά τήν πολεμά καί νά μήν τήν αφήνει ελεύθερα νά εκδηλωθεϊ, νά ανθίσει καί νά καρποφορήσει. Ο κάθε άνθρωπος σκέπτεται κ' ενεργεί διαφορετικά. Σύμφωνα μέ τήν εξέλιξή του, τόν χαρακτήρα του, τή φύση του. Πώς σκέπτεται, πώς αντικρύζει τά πράγματα, πώς αισθάνεται, πώς αγαπά; Είναι πιο δυνατή ή εξωκεντρική διανόηση, ή σκλάβια τής επιθυμίας, ή ο άνοιχτός, ελεύθερος νοῦς, πού είναι ένωμένος μέ τήν καθαρή, ελεύθερη καρδιά; Υπάρχουν άπειρες διαφορές ανάμεσα σ' αυτά τά δύο καί κατά συνέπεια ανάμεσα στους ανθρώπους. Ο ένας είναι πιο εξωκεντρικός καί βλέπει τά πράγματα άπ' τό μικρό του, τό στενό παράθυρο μέ τά θολά τά τζάμια, κι ο άλλος είναι πιο άνοιχτός, πιο άλτρουϊστικής καί βλέπει τή ζωή άπ' τό πιο μεγάλο παράθυρο μέ τά πλυμένα, τά καθαρά τά τζάμια. Άλλοι έχουν πιο στενές ιδέες κι άλλοι πιο πλατειές. Υπάρχουν όπως είπαμε τόσες καί τόσες διαβαθμίσεις καί διαφορές. Τό βέβαιο είναι πώς δύο άνθρωποι πού αντικρύζουν γενικά τή ζωή από αντίθετη ή κι από διαφορετική σκοπιά είναι πολύ δύσκολο, αν όχι άδύνατο, νά συνεργαστούν. Ο ένας θά προσπαθεϊ νά επιβάλλει τίσ δικές του σκέψεις καί νά σκλαβώνει τόν άλλο στή δική του άποψη, γιατί στους πιο πολλούς δέν κυριαρχεί ή ιδέα νά γίνει τό καλύτερο, αλλά νά επιβάλλουν τόν έαυτό τους, κι ο άλλος πάλι θά προσπαθεϊ νά κρατήσει τήν ελευθερία του, καί θά προσπαθεϊ επίσης νά διαφωτίσει τόν πρώτο. Μπορεί όμως αυτός νά διαφωτιστεϊ όταν δέν τό θέλει κι όταν βλέπει τή ζωή μόνο άπ' τή δική του τή σκοπιά χωρίς νά θέλει νά δεϊ πώς βλέπει ο άλλος; Όταν αντιδρά καί δέν ακούει τίσ αντίθετες ή καί τίσ διαφορετικές σκέψεις; Πώς μπορεί ένας άνθρωπος πού έχει πιο στενές ιδέες, πού έχει προκαταλήψεις κ' έναν ύπολογιστικό νοῦ, σκλάβο τής συνήθειας, σκλάβο τών κοινωνικών περιορισμένων αντιλήψεων, τής συμβατικής ήθικης καί τής άπατηλότητας νά καταλάβει τόν άλλο, εκείνον πού έχει πιο πλατειές σκέψεις, πιο ελεύθερες αντιλήψεις, πού νιώθει πιο πολύ τί θά πεϊ άληθινή αδελφότητα κ' έχει πιο άνοιχτή καρδιά; Καί πώς μπορεί νά ζεϊ τήν αδελφότητα εκείνος πού καταδικάζει καί βάζει μιά διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στους ανθρώπους, ανάμεσα σ' εκείνους πού τους θεωρεί καλούς ή κακούς, ήθικούς ή μή ήθικούς, ενάρετους ή άμαρτωλούς, καί φυσικά θεωρεί τόν έαυτό του ήθικό καί ενάρετο ;

Όλοι οί άνθρωποι ζοῦμε μέσα στόν περιορισμό καί στήν ἄγνοια. Ἄλλος πιά πολύ, ἄλλος πιά λίγο. Ὁ σκοπός τῆς ζωῆς μας εἶναι νά βγοῦμε ἀπ' τή σκλαβιά τῆς ἀπατηλότητος καί νά φτάσουμε στήν ἀληθινή ἐλευθερία καί σοφία. Πά δοῦμε τό αἰώνιο πού λάμπει πίσω ἀπό τό πέπλο τοῦ χρόνου. Καί νά ἐνωθοῦμε μαζί του. Μά σήμερα μέσα ἀπ' τόν περιορισμό μας, ἀπ' τή σκλαβιά μας, πῶς μπορούμε νά ξεχωρίσουμε τό ἀληθινό ἀπ' τό ἀπατηλό, κ' ἔτσι πῶς μπορούμε νά κρίνομε τόν ἄλλο; Πῶς μπορούμε νά τοῦ δίνομε τήν καταδίκη καί νά τόν στιγματίζομε λέγοντάς τον ἀνήθικο ἢ ἁμαρτωλό; Ποίος ἀπό μᾶς εἶναι τέλειος καί ποιός ἀπό μᾶς ἔχει τό δικαίωμα νά ρίχνει τί πέτρα στόν ἄλλο; Κ' εἶναι δυνατό νά εἶναι πραγματικός θεόσοφος ἐκεῖνος πού σάν τούς ἱεροεξεταστές ἀφορίζει τόν ἄλλο κι ἀντί νά νιώθει τόν παλμό τῆς ἀδελφότητος μέσ στήν καρδιά του, ἀντί νά θελήσει νά τόν βοηθήσει καί νά τόν ἀνυψώσει, γυρίζει τό κεφάλι καί τόν διώχνει ἀπό κοντά του;

Ὅταν λοιπόν ὑπάρχουν τόσο διαφορετικές ἀντιλήψεις, πῶς μπορεῖ νά υπάρξει πραγματική συνεργασία; Καί πῶς μπορεῖ νά γίνει δημιουργική ἐργασία, ὅταν ὁ ἕνας ἐμποδίζει τόν ἄλλο στήν ἐλεύθερη ἐκδήλωσή του, στήν ἐλεύθερη σκέψη του καί δράση του; Κι ἀκόμα ὅταν ἀποκλείει κι ἀπομακρύνει τόν ἄλλο γιατί φοβᾶται μήπως ... μολυνθεῖ ἀπ' αὐτόν ἢ φοβᾶται μήπως οἱ ἀνίδεοι, ἐκεῖνοι πού βρίσκονται σέ ἀκόμα μεγαλύτερη ἄγνοια, τόν κατακρίνουν καθῶς κι ὀλόκληρη τήν ὀργάνωση ὅπου ἀνήκει; Γιατί δέν ἔχομε τό θάρρος τῆς γνώμης μας, γιατί ὁ φόβος νά κυριαρχεῖ καί νά σκεπάζει τή ζωὴ μας καί νά θολώνει τό λαμπερό φῶς τῆς ἀδελφότητος; Κ' ἔτσι ἀντί νά προσπαθοῦμε νά διαφωτίζομε τόν ἄλλο, τόν ἀνίδεο, πέφτομε κ' ἐμεῖς θύματα καί σκλάβοι τῆς ἄγνοιάς του.

Ὁ ἄνθρωπος, γιά νά μπορέσει νά ἐργαστεῖ δημιουργικά, χρειάζεται τήν ἀνεμπόδιστη ἐλεύθερη δράση. Χωρίς τήν πνευματική ἐλευθερία εἶναι ἀδύνατο νά υπάρξει γνήσια πνευματική ἐργασία, οὔτε ὁμαδική οὔτε ἀτομική. Εἶναι ἀδύνατο νά υπάρξει πραγματική συνεργασία ὅταν δέν ὑπάρχει ἡ ἰσορροπία, κι ὁ συνδυασμός τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, ἀλλά ἡ δυσαρμονία, ἡ σύγκρουση, ἡ ταραχή. Τά θολά κύματα τῆς ταραχῆς, πού σηκώνουν στόν ἀφρό τους τήν ἄμμο τοῦ ἐγωῖσμοῦ, χτυπάει τό ἕνα τ' ἄλλο καί γκρεμίζει τό ἕνα τ' ἄλλο. Ἡ βαθειά ἀτάραχη κι ἀρυτίδωτη θάλασσα καθρεφτίζει τόν ὀλογάλανο οὐρανό καί τίς ψηλές κορφές.

Ἡ θεοσοφική ἐργασία, γιά νά μπορέσει νά πραγματοποιήσῃ τούς σκοπούς τῆς χρειάζεται αὐτή τή βαθειά γαλήνη. Τῆ βαθειά καί ἡρεμῆ συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιάς. Μόνο τότε μπορεῖ ν' ἀντικαθρεφτίσῃ τίς ἀληθινές ἐμπνεύσεις πού ἐρχονται ἀπ' τούς ἀνώτερους κόσμους. Καί μόνο ἡ ἐλευθερία δίνει τήν ἁρμονία. Καί δίχως τήν ἁρμονία ἡ ἀλήθεια δέν μπορεῖ νά φανερωθεῖ.

Ἡ θεοσοφικὴ ἐργασία εἶναι οἱ σπόροι πού πέφτουνε πάνω στή γῆ. Μά δέν θά φυτρώσουν πάνω στήν καυτή, ἀκαρπῆ ἄμμο ἢ στόν ἄγονο τό βράχο. Κι ἂν φυτρώσουν πάνω στ' ἀγκάθια, τά τρυφερά βλαστάρια μαραζινοῦνται. Πρέπει νά ξεριζώσωμε τ' ἀγκάθια τῶν προκαταλήψεων, τῶν στενῶν ἰδεῶν, τῆς ἀδιαφορίας, τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς ἄγνοιας. Καί πρῶτα ἀπ' ὅλα νά δοῦμε τό ἀπέραντο μυστήριον τοῦ ἑαυτοῦ μας, γιά νά μπορέσωμε νά καταλάβωμε τό μυστήριον πού κρύβεται μέσα στόν ἄνθρωπο.

Χρειαζέται δημιουργικὴ ἐργασία. Χρειαζέται ἔμπνευση, ἐνθουσιασμός, φλόγα. Χρειαζέται ἀνεμπόδιστη, ἐλεύθερη δημιουργία.

Ἡ σύγκρουση εἶναι φθορά τῆς ἐνέργειας, σπατάλη καί διασπορά τῶν δυνάμεων.

Μπορεῖ νά ὑπάρχει μιὰ φαινομενικὴ ἔνωση μά πού στήν πραγματικότητα εἶναι χωρισμός; ὅπως μπορεῖ νά ὑπάρχει κ' ἓνας φαινομενικός χωρισμός πού στήν οὐσία του εἶναι ἔνωση. Χωρισμός στό τρόπο ἐργασίας καί στήν ἐφαρμογὴ τῆς Θεοσοφικῆς Ἰδέας. Ἐνωση στήν οὐσία αὐτῆς τῆς ἰδέας. Κ' ἡ Θεοσοφικὴ Ἰδέα εἶναι ἡ Ἀδελφότητα κ' ἡ ἔρευνα τῆς Ἀλήθειας ὡς τὴν τελικὴ ἔνωση μ' αὐτή. Τῆς Ἀλήθειας μ' ὅποια μορφή κι ἂν ἐκδηλώνεται.

Γι' αὐτὴ τὴν Ἀδελφότητα, γι' αὐτὴ τὴν Ἀλήθεια ἐργαζόμαστε ὅλοι. Δέν ἔχει σημασία μέ ποιό τρόπο προσπαθοῦμε νά τὴ φτάσωμε. Κι ἄλλοτε ἔχομε πεῖ πὺς ἡ Θεοσοφία εἶναι Μία. Εἶναι ἡ ἀπέραντη Θεία Σοφία πού βρίσκεται παντοῦ, μέσα σ' ὅλες τίς μορφές, μέσα στήν κάθε πνοή τῆς Ζωῆς. Μά οἱ ἐκδηλώσεις της εἶναι πολλές. Ἔτσι πολλοὶ εἶναι κ' οἱ τρόποι ἐργασίας. Μά ἡ συνεργασία προῦποθέτει ὁμοιογένεια στή νοοτροπία κι ἀνεμπόδιστη ἀτομικὴ κι ὁμαδικὴ πορεία.

Καί τότε σιγά σιγά ἡ σπίθα κ' ἡ μικρὴ φλόγα τοῦ καντηλιοῦ γίνεταί ἡ μεγάλη, ἡ ἐλεύθερη φλόγα πού ξεπετιέται ὅλο καί πιό ψηλά καί σκορπᾷ τό φῶς της ὅλο καί πιό μακριά. Μονάχα τότε τά σκοτάδια τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς πού εἶναι ἡ ἄγνοια κ' ἡ σκλαβιά τοῦ ἐγῶ θά φωτιστοῦν καί θά χαθοῦνε.

5. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΣΟΦΩΝ

'Εξαιρετικά μεγάλη σημασία έχει νά καταλάβουμε πώς ή Θεοσοφία κάθε άλλο είναι παρά διχτατορική. Δέ θεσπίζει τό νόμο, κανένα νόμο. Δέν απαιτεί από τό άτομο νά παραδεχτεί καμιά γενική αρχή. Για καμιά αρχή δέ λέει πώς είναι απαραίτητο νά τήν παραδεχτεί ό άνθρωπος για νά είναι σωστός ό τρόπος τής ζωής του.

'Η θεοσοφία δέν είναι αυθεντία. Είναι διατύπωση, πού εξηγεί ποιά είναι ή φύση τής επιστήμης τής ζωής. Καί είναι διατύπωση μερική.

.....
'Η θεοσοφία δέ λέει: αυτό θά κάνεις. 'Η θεοσοφία δέ λέει: αυτό δέ θά τό κάνεις. 'Ε θεοσοφία λέει: Κοίταξε. Σκέψου. Ζύγισε. 'Αποφάσισε.

Τά μέλη τής Θεοσοφικής 'Εταιρίας συμπαθούνε γενικά τούς τρεις σκοπούς τής 'Εταιρίας. Συμπαθούνε γενικά τήν αρχή τής παγκόσμιας αδελφότητας. Συμπαθούνε γενικά τήν ιδέα πώς είναι επιθυμητό νά γίνεται συγκριτική μελέτη τών θρησκευιών τοῦ κόσμου μέ πνεῦμα κατανόησης. Συμπαθούνε γενικά τήν ιδέα πώς ό άνθρωπος έχει νά μάθει άμέτρητα περισσότερα πράματα για τή ζωή π'όσα είναι ως τά τώρα γνωστά καί πώς είναι επιθυμητό πράμα νά τολμήσει νά ερευνήσει τήν αλήθεια.

Μά ό τρόπος πού τό κάθε μέλος εκφράζει ετούτη τή συμπάθεια είναι σέ μεγάλο βαθμό δική του δουλειά. Κι ό τρόπος πού ζει είναι δική του υπόθεση.

.....
'Ο θεόσοφος είναι λήφτερος όσο λίγοι υπαδοί τών διαφόρων θρησκευιών. Είναι λήφτερος από τό στενό δογματισμό, από τήν ασυζητητη αυθεντία, από τή φοβισμένη τήν προσκόλληση στά καθιερωμένα, από τό καθετί πού είναι τεχνητό, τυφλό, από τό καθετί πού μυρίζει κοπάδι καί συμβατικότητα.

.....
Δέν υπάρχουνε γραμμές πού μέσα σ'αυτές νά είναι υποχρεωμένος νά ζει όποιος μπαίνει στή Θεοσοφική 'Εταιρία εκτός από κείνες πού θέλησε αυτός νά χαράξει στόν έαυτό του. Δέν υπάρχει εικόνα ζωής πού νά έχει υποχρέωση νά τή θαυμάσει καί νά τήν αντιγράψει. Κανένας δέν τόν προστάζει νά λατρεύει βωμούς. Ούτε νά παραδέχεται πώς μένο στή θεοσοφία υπάρχει αλήθεια.

Στή Θεοσοφική 'Εταιρία δέν υπάρχουνε ιεροεξεταστές, δέν υπάρχουνε αυθεντίες για πνευματικές μέδες, δέν υπάρχουνε διχτάτορες, δέν υπάρχουνε δικαστές.

Τζ. "Αραντεηλ (G. S. Arundale) 'Από τό βιβλίο του "'Εσύ" (άπάνθισμα από τό κεφάλαιο "'Εσύ καί ή θεοσοφία").

Μετάφρ. Μαρίας Γ. Οικονόμου

6. ΕΘΘΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου στέλνει τόν φαλμό τῆς ἐθθινῆς προσευκῆς της κατά τήν Ἀνατολή:

Κύριε, νά ὁ ἥλιος πού σηκώθηκε πάλι λαμπρός πάνω ἀπό τή θάλασσα. Κύριε, νά ἡ μέρα πού στάθηκε μέ ὀλάνοιχτες τίς ἀσημένιες πτεροῦγες πάνω ἀπό τή Γῆ.

Κύριε, νά οἱ πολιτεῖες πού ξόπνησαν καί μιλοῦν μέ ἤχους ὑψηλοῦς ἀπό χτυπητό ἀτσάλι. Κύριε, ἄφισε τό περιστέρι τῆς πρωτῆς προσευκῆς μου νά χαμοπετάξει ἀνάμεσα στά ἰερά σου πόδια.

Φύλαξε, Κύριε, νέα τήν φυχή μου ὅλη τούτη τήν καινούργια μέρα καί μήν ἀφίσεις τή σκουριά τῆς συνήθειας νά βαραίνει τά φτερά της, νά σκεβρώσει τά χορευτικά της μέλη.

Σώσε, Κύριε, τήν φυχή μου ἀπό τό θάνατο τῆς ἁμειωμορφίας. Κύριε, φύλαξέ την μακριά ἀπό τή φοβερή ἀνωθυμία τῆς ἀγέλης.

Ἦναι μιά σπίθα χρυσή, φευγάτη ἀπό τήν πυρκαγιά σου, Κύριε. Ἀπλωσε τό χέρι σου, βούλωσε μέ τήν παλάμη σου τήν πηγὴ τῶν ἀνέμων, νά μήν τή σβήσουν.

Κάθε στιγμή ἄς εἶναι νέα τά μάτια της, Κύριε, μάτια νεογένητα, πού πρωτανοίγουν παρθενικά μπροστά σέ νεογέννητον κόσμο.

Κύριε, φύλαξε καθαρά τά μάτια της, γιά νά μήν πάφει νά ξεχωρίζει τά ἀποτυπώματα ἀπό τά ἅγια σου δάχτυλα πάνω στό φρέσκο πηλό τῆς Δημιουργίας.

Κύριε, φύλαξε τήν φυχή μου νέα. Κάθε στιγμή ἄς περιμένει μιά καινούργια σου ἀποκάλυψη, κάθε στιγμή ἄς εἶναι πλούσια ἀπό τό νέο σου θάμα πού ἔρχεται.

Φύλαξε, Κύριε, ἀνέγχιχτο τόν πλοῦτο τῆς Ἀνοιξῆς μου. Εὐλόγησε τά φύτρα, πασπάτεφε τ' ἀμέτρητα κλειστά λουλουδία πού ἀδιάκοπα σκᾶνε τά ματάκια τους μέσα μου.

Προστάτεφε, Κύριε, στοργικά τή σπίθα μου μέσα στήν πατρική φούχτα τῶν χειρῶν σου.

Καί σά βουληθεῖς νά τήν καλέσεις πίσω, φῶς ἐκ φωτός, σάν προστάξεις τή μικρή φλόγα νά γυρίσει πίσω στό κἀμίνι τῆς θειότητάς σου, κάμε την, Κύριε, νά γδυθεῖ τή σάρκα, ἔτσι χαρούμενα, ὅπως μιά νύφη τόν πέπλο τοῦ γάμου της.

Στράτης Μυριβήλης. Ἀπό τό "Τραγούδι τῆς Γῆς".

7. ΜΑΘΕ ΝΑ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ

Μάθε νά κοιτάζεις μέ νοημοσύνη μέσα στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

Σημ. Νά κοιτάζεις ἀπό ἀπόλυτα ἀπόρροπη ἀποψη γιὰτί διαφορετικά

1. Σημ. συντ. Ἡ σημείωσις εἶναι ἀπό κεῖνες πού ἔχουνε μεεῖ στό

τό ὄραμά σου θά εἶναι χρωματισμένο. Γι' αὐτό πρέπει νά εἶσαι αὐ-
λειώως ἀπρόσωπος.

Ἡ νοημοσύνη εἶναι ἀμερόληπτη. Κανένας ἄνθρωπος δέν εἶναι ἡ-
χθρὸς σου. Κανένας ἄνθρωπος δέν εἶναι φίλος σου. Ὅλοι παρόμοιοι
εἶναι διδάσκαλοί σου. Ὁ ἐχθρὸς σου γίνεται ἕνα μυστήριο πού κη-
πεί νά τό λύσεις, ἔστω κι ἂν χρειασθῆ γι' αὐτό νά περάσουν αἰῶ-
νες. Γιατί ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά κατανοηθῆ. Ὁ φίλος σου γίνεται
ἕνα κομμάτι ἀπὸ τόν ἑαυτό σου, μιὰ προέκταση τοῦ ἑαυτοῦ σου, ἕ-
να αἰνιγμα δύσκολο νά λυθῆ. Μονάχα ἕνα πρῶγμα εἶναι ἀκόμη δυσ-
κολώτερο νά γνωρίσεις: Τήν ἴδια σου τήν καρδιά. Αὐτό τό βαθύ-
τατο μυστήριο τοῦ ἑαυτοῦ σου δέν μπορεῖ ν' ἀρχίσει νά διαφαίνε-
ται, ἂν δέν ἔχουν χαλαρωθῆ τὰ δεσμά τῆς προσωπικότητας. Δέν μπο-
ρεῖ ν' ἀποκαλυφθῆ κατὰ κάποιον τρόπο στήν κατανόησή σου, ἂν δέν
ἔχεις σταθῆ παρόμερα. Τότε, καί ὄχι πρὶν ἀπὸ τότε, θά μπορέσεις
νά ὑποτάξεις τόν ἑαυτό σου καί νά τόν ὀδηγήσεις. Τότε, καί ὄχι
πρὶν ἀπὸ τότε, θά μπορέσεις νά χρησιμοποιεῖς ὅλες τίς δυνά-
μεις του καί νά τίς ἀφιερώσεις σέ μιὰ ὑπηρεσία πού ν' ἀξίζει.

Ἄπό τό "Φῶς στήν Ἀστραπό". Ἀπόδοση Κωστή Μελισσαροπούλου.

*
* *

ΣΤΑΥΡΩΣΟΝ

Χωρίς νά ξέρει τό γιατί, χωρίς καμμιά συλλογισιά γιά τίς συ-
νέπειες φώναζε ὁ ὄχλος τῶν Ἑβραίων

"Σταύρωσον, Σταύρωσον Αὐτόν".

Τά χέρια του πλένοντας ὁ Πιλάτος μέσα στή χάλκινη λεκάνη,
τήν κρίση τῆς καρδιάς του παραμέριασε καί τοῦ μυαλοῦ μονάχα τήν
ὀρμηνία παραδέχτηκε. Τή σκοπιμότητα ἔκρινε πώς κείνη τή στιγμή
ἦταν πρεπούμενο νά ὑπηρετήσῃ. Κι ἔδωσε λύση τέτοια πού ὁ θόρυ-
βος τῶν βραχνιασμένων τῶν φωνῶν νά σταματήσῃ στή στιγμή. Ἦταν
ὄβριός. Δικός τους ἦταν. Δέν δικαζότανε ρωμαῖος. Τί στ' ἄδικα κι
ἂν τόν σταυρώναν; Ἐνας ὄβριός λιγότερος πάνω στή γῆ τῆς Ἰου-
δαίας. Δέν θά γινόταν δά πιό λίγη ἡ δύναμη τῆς Αὐτοκρατορίας.

Κι ὅταν ξεστόμισε τήν καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ, τ' ἀγέρι πάγωσε
ἀπ' τή φρίκη του, τά φύλλα τῶν δενδριῶν ἀνατριχιάσανε καί τά νε-
ρά τά μαῦρα τοῦ Ἰορδάνη τρέξαν ἀνταριασμένα στίς θάλασσες νύ-
ποῦν τό φοβερό μαντάτο.

Ἡ ἔγνοια τοῦ Χριστοῦ, κι ἀκόμα πάνω στό Σταυρό τοῦ φοβεροῦ
μαρτύριου ἄλλη δέν ἦταν παρά ὁ ἄνθρωπος.

πανάρχαιο κείμενο τῶν τριάντα κανόνων ἀπὸ τόν Ἑλληνα Μύστη Δι-
δάσκαλο Ἰλαρίωνα.

"Αφες αὐτοῖς" παρακαλοῦσε τό Θεό. "Οὐ γάρ οἶδασι τί ποιῶσι".

Μ' αὐτή τήν τελευταία σκέψη ἀνεξικακίας γιά τόν ἄνθρωπο τελείωσε τόν προορισμό του ὁ Χριστός πάνω στή γῆ σάν γιός τοῦ ἀνθρώπου. "Τετέλεσται".

Τότες ἡ γῆς κι ἡ πλάση ὁλόκληρη σκοτείνιασε ἀπόκοσμα. Τά σύγνεφα μέ τ' ἀστραπόβροντά τους σάν στοιχειωμένοι Γίγαντες τρανταζόντανε ἄπ' τ' ἀναφυλλητά τους. Τρόμαξε ὁ Χάροντας τό φῶς τό δυνατό θωρώντας νά πλημμυρίζει τό βασίλειό του.

Ἄχνό χαμόγελο στά χεῖλια τότες ἔσκασε τῶν μύριων κολασμένων καί δάκρυα ἀνέλπιστης κι ἀνειπίκτης χαρᾶς τά χῶματά τῆς γῆς νοτίσανε. Ὁ θρυλικός ἀναμενόμενος ἦταν κοντά τους, ἦταν μαζί τους. Ἦρθε ὁ Σωτήρας τῶν ψυχῶν κάτω στά μαῦρα τάρταρα νά τούς λυτρώσει καί σάν ποιμένας στοργικός σέ κόσμους ἄλλους, φωτεινοῦς, παρδεισένιους, νά τούς φέρει.

Τό μήνυμα τοῦ λυτρωμοῦ τῶν πάντων ἀπό τοῦ θάνατου τά πλάνα δίχτυα γοργά μαθεύτηκε ἀπό τίς μύριες τίς μορφές τῆς πλάσης κι ὅταν τ' ἀκούσανε οἱ ρίζες τῶν δεντριῶν κι ὅλων τῶν λούλουδων, χυμούς χαρᾶς στείλανε στά κλαριά τους. Καί τότες ὅλα μπουμπουκιάσανε γιά νά γιορτάσουνε λουλουδισμένα, σέ ὄργιο μοσκιάς, τοῦ λυτρωτῆ μας τήν Ἀνάσταση πάνω στή γῆ. Τό ἀγέρι τίς φτεροῦγες του ἀνοιξε κι ἔτρεξε νά πεῖ τραγουδιστά τό ἄγγελμα τό χαρούμενο στά σμάρια τῶν πουλιῶν, στά μαῦρα σύγνεφα καί στά πικρά τά κύματα τῆς θάλασσας τῆς φουρτουνιασμένης.

Στή γῆ ἦρθε ἡ Ἀνοιξη, τό Πάσχα, ἡ Ἀνάσταση.

Δημ. Θεοδωρίδης

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ὅλο καί πιό λαμπρά φωτίζονταν ἡ γῆ μας ἀπό τό Φῶς τ' ἄστρου τῆς Γέννησης τοῦ λυτρωτῆ μας, καθώς γοργά τά χρόνια διάβαιναν πάνω στό δρόμο τους τόν ἀγύριστο, τή γῆ μας προσπερνώντας γιά νά χαθοῦν παντοτινά καί πάλι μέσα στό χάος πού τά γέννησε. Κάποια στιγμή τ' ἄστρου τό Φῶς σέ ἥλιο μεταμορφώθηκε ὁλόπυρης καί ζωντανῆς Ἀγάπης κι ἔγινε Λόγος. Ναί, Λόγος, μά καί λαλιά μαζί, παράξενα γλυκιά κι ἁρμονικιά, πού ξάφνιαζε τ' ἄφτιά τοῦ Κόσμου.

"Ἐλεγε Κεῖνος "Καί τοὺς ἐχτροὺς σας ν' ἀγαπᾶτε". "Καί τοὺς ἐχτροὺς;" ρωτοῦσε ἀπορημένο τό μυαλό τοῦ ἀνθρώπου. "Ναί, καί τοὺς ἐχτροὺς" βεβαίωνε ὁ ξανθομάλλης Ναζωραῖος. "Ὅχι τοὺς φίλους μοναχά κι ὄσους σᾶς ἀγαποῦνε. Πρέπει ἡ ἀγάπη σας νά 'ναι ἄπεριόριστη, ἄσωτη, σπάταλη γιά ὅλους. Σάν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχτροὺς σας, ἡ σκέψη-λέξι "ἐχτρός" ξεγράφεται ἀπ' τοῦ μυαλοῦ καί τῆς καρδιάς

τό λεξικό για πάντα. Γίνεται ανύπαρκτη σαν νόημα και σαν συνέπεια. 'Η σκέψη-λέξη "έχτρος" είναι τρομαχτική. Είναι παρόμοια με τό χωρισμό. Είναι 'Ιδια με της κόλασης τά μαύρα τά σκοτάδια. Μοιάζει του 'Χάροντα. Είναι ή ταφόπετρα ή βαριά πού κρύβει και σκεπάζει μέσα στό μαύρο μνήμα της καρδιάς σας τήν 'Ιδια σας ύπόσταση τή θεϊκιά, τήν 'Ιδια τή Ζωή. Δίπλα σ' αυτό τόν τάφο της ανθρώπινης καρδιάς, τώρα και μύρια χρόνια οί άγγελοί του 'Πλάστη και Πατέρα μας ύπομονετικά προσμένουν νά τούς κάνεις ένα γνέψιμο, για νά σηκώσουν αυτή τήν πλάκα τή βαριά, κι όλόφωτη τότες ν' άναστηθεί ή καθαρή και ή άληθινή αγάπη, τό φως νά δει ή πλάση τό λαμπρό, τή ζεστασιά της άνοιξης της ανθρώπινης καρδιάς νά νιώσει και νά γιορτάσει με τραγούδια και χαρές προεπούμενα του Ναζωραίου τήν 'Ανάσταση.

Δείξε συμπόνια στόν έχτρό σου. 'Η έχτρα του πούχει για σένα τά μάτια της καρδιάς του τά σκεπάζει όλότελα και τό μυαλό του είναι θολό άπ' τίς φουρτουνιασμένες μαύρες σκέψεις του. "Όταν αυτός σέ βλαστημάει, σέ καταριέται, σέ μισεϊ κι άλλο δέ σκέφτεται και δέν ποθεί άπ' τό κακό σου, ρίξε του σύ τόν προβολέα της αγάπης σου της παντοδύναμης. Με τήν καρδιά σου ευχήσου του καλό νά του λαχαίνει πάντοτε. Και σίγουρος για νά 'σαι, κάνε του σύ ό,τι καλό μπορείς. Τί κι αν ό Θεός βρίσκεται όλη τήν ώρα μέσα του; Βρίσκεται ό όόλιος κείνη τή στιγμή τόσο μακριά άπ' τό Θεό μας κι έχει τόση ανάγκη της δικιάς σου της βοήθειας. Μά κι ό Θεός εκείνη τή στιγμή ζητάει με λαχτάρα τή δικιά σου τή βοήθεια για νά μπορέσει πιό κοντά νά πάει στό πλανεμένο Του παιδί κι έτσι τήν παρουσία Του νά νιώσεις. Είσαι γι' Αυτόν τό φωτισμένο Του παιδί, τό αγαπημένο, κείνη τή στιγμή, πού ρίχνει τίς 'Αχτίδες του 'Ηλίου της 'Αγάπης Του, όμοια μ' Αυτόν, μ' άπλοχεριά παντού, δίχως διαφοροποίηση καμιά, καθολικιά και σέ καλούς και σέ κακούς, σέ δίκιους μά και σ' άδικους.

Σάν αγαπᾶς μονάχα αυτούς πού σ' αγαπούνε, δέν κάνεις τίποτε άλλο παρά νά καθρεφτίζεις, σαν τόν άκαρδο και τόν χωρίς μυαλό καθρέφτη, του άλλου τήν αγάπη. Τιμές τρανοῦ ζωγράφου, δημιουργοῦ, δέν ήμπορεϊ ν' άποζητάει όσο πιστά κι αν καθρεφτίζει κείνο πού βλέπει ό γυάλινος καθρέφτης. Μά ό φωτισμένος άνθρωπος με τήν καθάρια τήν καρδιά, θωρεϊ και ζωγραφίζει με τίς πράξεις του πάντοτε τό Θεό του, όπως τόν βλέπει μέσα του, με χρώματα άρμονικά και φωτεινά. Ναί, τόν έχτρό σου ν' αγαπᾶς, γιατί αυτός μπορεϊ μονάχα, κι ως φαίνεται περίεργο, νά σέ βοηθήσει άθέλητα στό δύσκολο τό μονοπάτι της εξέλιξης, στό δρόμο της 'Ανάστασης της 'Αγάπης, στό μυστικό στρατί πού πιό κοντά σέ φέρνει στό Θεό.

ΕΙΔΕ ΤΟ ΡΟΔΟ ΣΤΟ ΓΚΡΕΜΟ

Εΐδε τό ρόδο στό γκρεμό κι' ώρέχτηκε.
Γύρω κακοτοπιές, λιθάρια, βάτοι...
Ήγγε και ξαναπήγε, και πηγαίνοντας
    άνοιξε μονοπάτι.

Γύρω κακοτοπιές, λιθάρια, βάτοι.

Και φτάνει αποσταμένος και κατάκοπος
κι άπλωσε και εξαγκάθωσε τούς κλώνους·
    μηδέ ψηφῶ τούς πόνους.

Τοῦ άρκειῖ πώς εξαγκάθωσε τούς κλώνους.

Κ' έστρεφε τότε κ' έκραξε περήφανος:

-Πόνεσα εγώ για σῆς, μά εἶν' άνοιγμένη,
στρωτή ή καινούργια στράτα και εξαγκάθωτο
    τό ρόδο σῆς προσμένει.

'Ελῶτ' έσεῖς, ή στράτα εἶν' άνοιγμένη.

'Ιωάννης Πολέμης. 'Από τά "Σπασμένα μάραρα".

ΝΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕ Τ ΑΓΚΑΘΙΑ

Καθῆκον μας εἶναι νά πίνουμε και τήν τελευταία σταγόνα άπ' τό γεμάτο τό ποτήρι τῆς ζωῆς χωρίς μεμφιμοιρίες. Νά κόβουμε στό δρόμο μας τριαντάφυλλα μέ τό σκοπό νά προσφέρουμε στους άλλους τό ἄρωμά τους και νά κρατοῦμε τ' άγκάθια για τόν έαυτό μας ἔν τυχόν πρέπει νά στερηθῆ κάποιος τή μυρουδιά τους για νά τή χαροῦμε μεῖς.

Ε. Π. Μπλαβάτσκυ. 'Από τό "Κλειδί τῆς Θεοσοφίας" (κεφ. ΙΒ).
Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρατσάνου.

ΕΠΙΚΛΗΣΗ

"Ο,τι στόν κόσμο τοῦτο εἶναι δικό μου
παρκαλῶ, δῶσε το στους έχθρούς μου.
"Ο,τι στόν οὐρανόν εἶναι δικό μου
στούς φίλους μου, παρκαλῶ σε, δῶσ' το.
Σέ μένα άρκειῖ τό πρόσωπό σου μόνο.

Rabia al Adawiya ἄραβας ποιητής σουφί (; - 801 μ.Χ.)
Μετάφρ. "Άρη Δικταίου.

ΦΥΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Εἶθε ὅλοι φύλλα ἑνός δένδρου καί σταγόνες μιᾶς θαλάσσης.
Μπαχα' ου'λλάχ. Ἐπί τὴν "Ἐπιστολή τοῦ Ἰσρακὰτ".

Μετάφρ. Δ. Δεβάρη ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ J.E. Besslemont
"Μπαχα' ου'λλάχ καί ἡ νέα ἐποχή".

ΤΑ ΦΥΛΛΑ

Κυττάξετε τὰ φύλλα ἐπάνω στό δένδρον, τί πράσινα, τί χλωρά,
τί δροσερά· κυκλοφορεῖ στίς μικροσκοπικές ἀρτηρίες τους τό αἷμα
τῶν φυτῶν, τό αἷμα κάθε φυτοῦ· ἡ ζωὴ τοῦ δένδρου πάλλει μυστικά
σ' ὅλο τό φύλλο ὅταν εἶναι ἐνωμένο μέ τό δένδρον. Ὅταν κοπῆ ὅμως,
λίγο βαστά τό ἄμορφο πράσινο χρῶμα, τὴν δροσιά του, τὴν ζωὴ του,
καί δέν ἀρροῦν νά ἐξατμισθοῦν οἱ χυμοί τοῦ δένδρου τοῦ μητρικοῦ
πού ζωογονοῦσαν τό φύλλο καί τό ἔκαναν καταπράσινο καί δροσερό.
Ξεραίνεται τό φύλλο ὅταν κοπῆ ἀπὸ τό δένδρον. Πέφτει στήν μειω-
μένη ζωὴ πού τὴν λένε συνήθως θάνατο.

Ἔτσι δονεῖται ἀπὸ ζωὴ ἢ ψυχὴ πού νοιώθει τὸν ἱερό της δεσμό
μέ τὸν κόσμον ὅλον. Καί ὅσο βαθύτερα τὸν νιώθει καί πλατύτερα,
τόσο ζῆ. Ὅσον αἰσθάνεται ὅτι ἡ ζωὴ της εἶναι μέρος τῆς ζωῆς τοῦ
κόσμου, μαζύ μέ κάθε ἄλλη μερική ζωὴ, τόσο γίνεται ψυχὴ ἐλεύθε-
ρη, ἡ πνοὴ της ταυτίζεται μέ τὴν πνοὴ τῆ θεϊκῆ, τὴν πνοὴ πού ἐ-
νεφύσησε ὁ Δημιουργός καί ἔγινε ὁ Ἀδάμ ψυχὴ ζωσα διὰ νά γίνῃ
μιὰ μέρα πνεῦμα ζωοποιόν.

A.Π.

ΦΥΛΛΑ ΚΑΙ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΕΝΟΣ ΔΕΝΤΡΟΥ

Δέ μοιάζουμε μέ λουλούδια μπουκέτου. Μοιάζουμε μέ φύλλα καί
λουλούδια μεγάλου δέντρου, πού ἀπάνω του τό καθετί φανερώνεται
στήν ὄρα του καί στόν τόπο του, στά μέτρα καί στή διάθεση τοῦ
"Ὀλου.

Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν (Pierre Teilhard de Chardin), γάλ-
λος κληρικός καί στοχαστής. Ἐπί τὸ βιβλίον του "Ἕννος τοῦ Σύμ-
παντος". Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

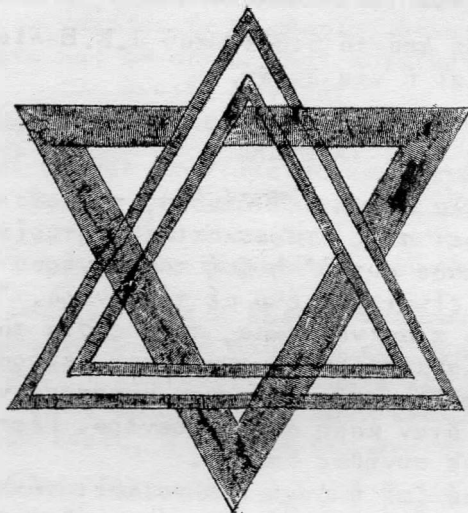
ΣΤΕΡΝΟΦΥΛΛΑ

Τοῦ νιοῦ κλαριοῦ τὰ πιό καλά στερνόφυλλα
γίνονται ἀνθόφυλλα καί μυρουδάτα λούλουδα.
Γοργά διαβαίνει ἡ ζωὴ τῶν λούλουδων
γιατί γνωρίζουν πῶς καί βιάζονται
σύγκαιρα νά τῆ χαρίσουνε στοὺς σπόρους τους.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. Ἐπί τῆς "Πνοῆς" (ἀρ.4)

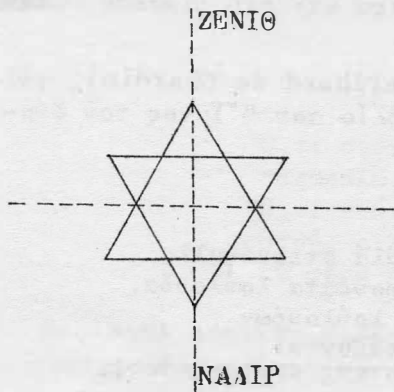
ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΗΣ Θ.ΕΝ
συνέχεια από τό 15^ο Δελτίο

ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ ΤΡΙΓΩΝΑ
Η ΙΕΡΗ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΩΝΤΑ

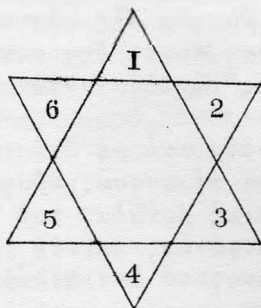
Δύο ισόπλευρα τρίγωνα, τό ένα λευκό και τό άλλο μαύρο, αντί-στροφα, συμμετρικά, μέ κοινό κέντρο έγγραφής τους στό ίδιο έπί-πεδο.

Τό λευκό τρίγωνο έχει τή μιά γωνία του άνω, ένώ τό μαύρο τρίγωνο έχει τήν αντίστοιχη γωνία του κάτω. 'Η ίδια αναλογία ισχύει, και για τίς άλλες αντίστοιχα παραταγμένες γωνίες των συμμετρικά αντίστροφων τριγώνων. Τό νοητό σημείο τής ακίδας τής κάθε γωνίας των τριγώνων αυτών βρίσκεται στην ίδια νοητή γραμμή πού περνάει από τό κοινό κέντρο των δύο αυτών αντίστροφων τριγώνων. Έτσι αν χαράξουμε, ένα σταυρό μέ κέντρο τό κοινό κέντρο των δύο τριγώνων, ή νοητή κάθετη γραμμή του σταυρού ταυτίζεται μέ τήν άνω και κάτω γωνία των τριγώνων. Καί ή επάνω καταλήγει στό Ζενίθ του ουρανού και ή κάτω στό Ναδίρ.

Αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί σημαίνει ότι ο ουρανός, πού αντιπροσωπεύει συμβολικά τό Νόμο τής μονάδας, περιβάλλει σε μιά αδιάσπαστη ένότητα όλες τίς έναντιότητες και αντιθέσεις τής δημιουργίας.

Από αυτή τή συμπλοκή και διάταξη

τῶν τριγῶνων αὐτῶν δημιουργεῖται μιά τέλεια συμμετρία κι ἀπ' αὐτῆ τῆ συμμετρία σχηματίζονται ἄλλα ἕξι τρίγωνα πού οἱ βάσεις τους εἶναι καί πλευρές τῶν δύο βασι- κῶν ἀντιστρόφων τριγῶνων.

Τό σύμβολο αὐτό εἶναι ἱερό - τατο. Δέν εἶναι ἀποκλειστικό τοῦ ἰουδαϊσμοῦ, γιατί καί ἄλλες, ἀρ- χαϊότερες θρησκείες τό χρησιμο - ποιοῦνε.

Εἶναι ἀπό τά πιό κεντρικά ἰ- δεογράμματα τοῦ μηητικῦ ἔσωτε - ρισμοῦ.

Τό θεμελιακό του στοιχεῖο εἶναι τό ἰσόπλευρο κα- νονικό τρίγωνο, μέ τίς ἴσες πλευρές καί τίς ἴσες γωνίες.

Ἀριθμοσοφικά τό τρίγωνο αὐτό, τό ἰσόπλευρο κανονικό τρίγω - νο, ἐκφράζει τήν Τριάδα, τήν Ἀγία Τριάδα, πού εἶναι ἡ ρίζα καί ἡ ἀρχή τῶν ἀριθμῶν καί πού περικλείει δυναμικά καί γόνιμα ὅλες τίς ἰδιότητες τῆς ἐνότητας, τῆς ἀρμονίας καί τοῦ πλήθους πού βρί- σκεται μέσα στήν ἀρμονία τῶν ἀριθμῶν. Ποῖων ἀριθμῶν ὅμως; Αὐτῶν πού δέν ἔχουν ἀκόμα ἀναπτυχθεῖ στίς δυαδικές τους συστοιχίες τῶν ἀρτίων καί περιττῶν, ἀλλά πού ὑπάρχουν σέ μιά ἀδιάσπαστη ἐνότη- τα μέσα στήν τριάδα καί τῆς δίνουν ἰδιότητες μονάδας.

Καί ἀπό τήν ἐποψη τῆς ἐσωτερικῆς γεωμετρίας τό ἰσόπλευρο τρίγωνο εἶναι ἡ πρώτη ρίζα, ἡ θεμελιακή βάση κάθε μορφῆς τῆς δι- μιουργίας.

Αὐτή ἡ μορφή, ἡ μορφή τῶν μορφῶν, δέν σπάζει ποτέ, γιατί ἔ- χει τήν ἐνότητα καί τήν ἰσορροπία τῶν γραμμῶν καί τῶν κέντρων της καί ἐναρμονίζεται μέ τόν κεντρικό ἄξονα τοῦ οὐρανοῦ. Εἶναι ἡ Τριάδα στήν πρωταρχική της μορφή. Ὁ Ὁρφέας τήν ἀνυμνεῖ καί λέγει: "Μονάδα γάρ τριούχον ἰδῶν ἐσεβάσατο κόσμος". Δηλαδή τό Θεό, τήν πρώτη Μονάδα, δέν μπορούμε νά τήν νιώσουμε διαφορετικά παρά σάν τριαδική μονάδα, γιατί εἶναι ἡ γεννήτρα τοῦ ἀριθμοῦ καί τῶν ἀριθμῶν καί ἡ θεμελιακή μορφή τῆς δημιουργίας.

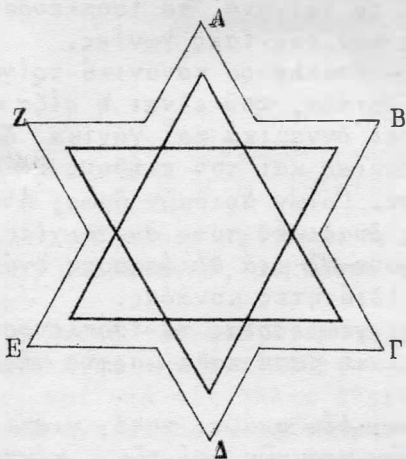
Ἐκεῖ πρέπει νά τοποθετηθεῖ καί τό "Ἅγιο Πνεῦμα, πού κατά τό ἕμνωδό τῆς Ἐκκλησίας "πηγάει τά τῆς Χάριτος ρεῦθρα, ἀρδεύοντα ἕπασαν τήν κτίσιν πρός ζωογονίαν καί ἱεροκρυφίως". Ὄστε τό τρι- γωνο σά γενική κεντρική ἰδέα δεσπόζει στό ἱερό αὐτό ἰδεόγραμμα. Ἀλλά ἀπό αὐτή τήν πρώτη μορφή τοῦ ἰσόπλευρου τριγῶνου μέ τή δι- αδική του προβολή πού σχηματίζει τό μαῦρο ἀντίστοιχο ἀντίστροφο τρίγωνο καί πού μ' αὐτό τόν τρόπο ἐκφράζεται ἡ δυαδική αἰτία, ἀρ- χή τῆς ἐκδήλωσης τῶν πραγμάτων τῆς φύσης, βγαίνει μιά ἄλλη πο - λυσύνθετη σύνθεση, ἕξι τριγῶνων ἰσοπλεύρων. Ἐτσι σχηματίζεται μιά ἑτερότητα μέ τήν πολλαπλότητα τῶν τριγῶνων καί τοῦ κεντρι - κοῦ πολυγῶνου πού ἰσορροπεῖται καί ἀρμονίζεται ἀπό μιά κεντρική

ένότητα καί ὁμοιότητα.

Ὁ νόμος τῶν ἀντιθέσεων καί τῶν ἐναντιοτήτων ἰσορροπημένος μέσα στήν ἀπέραντη κλίμακα τῶν ποικίλων μορφῶν τῆς φύσης ἀπό τή δράση τοῦ Νόμου τῆς τριαδικῆς μονάδας, πού εἶναι δημιουργική καί γόνιμη, αὐτό εἶναι τό κλειδί τῆς σημασίας τῶν δύο αὐτῶν ἐντι - στρόφων ἰσοπλεύρων τριγώνων.

Ὅσοι ἔχουν καταγίνει μέ τήν ἀριθμοσοφία καί μέ τή μητρική γεωμετρία μποροῦν πολύ καλά νά καταλάβουν τί ἐννοῶ. Σύμφωνα μέ κεντρική θεμελιώδη ἰδέα ἔχουμε τήν τριαδική μονάδα, πού ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τήν ἰδέα τοῦ ἰσόπλευρου τριγώνου, καί τή γόνιμη δυάδα, πού ἐκφράζεται ἀπό τό μαῦρο τρίγωνο, τό ἀντιτιθέμενο στό λευκό.

Ἡ Τριάδα αὐτή καθ' ἑαυτήν ἐκφράζεται μέ τήν ἀρμονία καί τήν ένότητα πού δημιουργεῖται μέ τό κοινό νοητό κέντρο τῶν δύο ἀν - στρόφων τριγώνων, γιατί ἔτσι δένεται ὀργανικά τό σύμβολο καί ἰ - σορροπεῖται. Ἡ Τετράδα ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τίς τέσσερις ἐξω -

$AB\Gamma = 1\eta$ ἐπιφάνεια

$\Gamma\Delta E = 2\eta$ "

$\Delta E Z = 3\eta$ "

$E Z A = 4\eta$ "

ἀντιστοιχίες τῶν γωνιῶν τῶν. Τήν τριαδική μονάδα ἡ Ἁγία Τριάδα, ὅπως τήν εἶπαμε, καί τέλος τήν ἱερή ἑξάδα μέ τά ἕξη νέα τρίγωνα, πού δημιουργοῦνται ἀπό τή συμπλοκή τῶν δύο βασικῶν τριγώνων. Ἐδῶ σ' αὐτή τήν περίπτωση, σκέψη βαθύτερη καί ἀναγωγή μᾶς κάνουν νά θυμηθοῦμε τίς ἕξη ἡμέρες τῆς δημιουργίας, ὅπου ὁ Θεός, ἡ πρωταρχική μονάδα, ἐκδήλωσε σέ ἕξη φάσεις ἡ γενικές μορφές τῆς φύσης, πού συμβολικά τίς λέμε ἡμέρες, ὅλη τή δημιουργική του ἐνέργεια καί "ἐτέλεσε", δηλαδή συμπλήρωσε καί ἔνωσε σέ μιά ὑπερτατή πνευματική ένότητα, ὅλες τίς δυαδικές ἐναντιότητες, τίς τριαδικές ἀρμονίες καί ἀντιθέσεις, τίς τετραδικές κινήσεις καί ἰσορροπίες μέσα στό διάστημα, τίς πενταδικές ὀργανικές συνθέσεις ὅλων τῶν μορφῶν καί τῶν πραγμάτων τῆς δημιουργίας καί τέλος στήν

ἐξω -

τερικὲς γενικὲς πλευρὲς τῶν δύο συνδυασμένων τριγώνων, εἶναι οἱ γραμμὲς πού ὀρίζουν καί σταθεροποιοῦν τὰ θεμέλια (ριζώματα κατὰ τοὺς Πυθαγορείους) τῆς φύσης, δηλαδή τῶν πρωταρχικῶν μορφῶν τῆς δημιουργίας.

Ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ πού περι - κλείονται μέσα στήν πρώτη ἱερή δεκάδα ἀντιπροσωπεύονται μέσα στήν ἱερή αὐτή σφραγίδα τοῦ Σολομώντα. Πολύ φανερά βρῖσκουμε τή μονάδα, πού ἐκφράζεται μέ τίς παναξιόνιες ένότητες καί ἀναλογίες τοῦ ἰδεόγραμμα. Τῆ δυαδική αἰτία, πού ἐκφράζεται μέ τίς ἀντιθέσεις τῶν τριγώνων καί τίς

ἑξάδα " ἐ ψ υ χ ο γ ό ν η σ ε ", ὀηλαδὴ, συμπλήρωσε τίς μορφές τῆς δημιουργίας μέ τήν ἀφθαρτη, ὄχι μορφή πιά ἀλλά ἀρχή τῆς φύσης πού τήν καλοῦμε μέ τόν ὄρο "φυχή". Στήν ἱερή ἑξάδα, πού πολύ ἔντονα χαρακτηρίζει τό ἰδεόγραμμα μᾶς καί γι' αὐτό λέγεται καί " ἑ ξ α κ τ ι ν ο ς " καί πού ἀλληγορεῖται ἀπό τή Μεγάλη καί Ἁγία Παρασκευή, ὀλοκληρώθηκε ὄλος ὁ δημιουργικός ὀργανισμός τῆς θεότητας. Σ' αὐτό τό ἰδεόγραμμα βρίσκουμε τό νοητό κλειδί τῆς ἀτρεπτης δημιουργικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ, πού ὀλοκληρώνει τά ἔργα του καί " ἑ ὕ λ ω π ρ ο σ η λ ο ὦ τ α ι ". Αὐτή ἡ θεία ἐνέργεια γίνεται κέντρο τῆς δημιουργίας. Τά μέρη συνδέονται μέ τήν ὀλότητα. Οἱ δυαδικές ἐναντιότητες ἐναρμονίζονται ἀπό τήν Τριάδα καί ζωογονοῦνται ἀπό τήν τετράδα. Οἱ κινήσεις καταπαύουνε στήν ἱερή ἑξάδα, γιατί τά μέρη γίνονται ὀλότητες μέ τή συμμετοχή στή θεία ἐνέργεια, πού ἀπ' αὐτή ἀντλοῦν τήν κατάσταση τῆς ἀφθαρσίας τους.

"Ἐτσι μέ γνώμονα τήν ἀλληγορία καί τήν ἀναλογία μαθαίνουμε σ' αὐτό τό σύμβολο τή σημασία τῆς δημιουργίας, τήν ἀξία της καί τή δόξαση τῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ σ' αὐτή.

Ὁ Θεός "ἐργῶ" συντελεῖ τή δημιουργία στή φάση τῆς θείας ἑξάδας καί σάν Πατέρας Δημιουργός πραγματώνει τήν "ἐν τῷ σταυρῷ θείαν κένωσιν", ὅπως λέγει καί ὁ μελωδός τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ἡ ἑξάδα εἶναι ὁ θρίαμβος καί ἡ ἀνταμοιβή τῆς ἐργασίας. Ἐδῶ ὁ καλός ἐργάτης τῆς δημιουργίας παίρνει τά δουλεψίμια του. Γιατί φυχογονεῖται μέ τήν ἑξάδα, παύουνε πιά τά ἔργα, ἑξαφανίζονται οἱ ἐναντιότητες καί οἱ κινήσεις μέσα στά διαστήματα τῆς φύσης καί γλυκοφώσκει ἡ χαρμόσυνη ἡμέρα τοῦ Σαββάτου γιά νά τελεσθεῖ ἡ " κ α τ ά π α υ σ ι ς ". Τήν ἐβδόμη μέρα τέλος ὁ Θεός καταπαύει τά ἔργα του καί ἀπό Δημιουργός γίνεται Βασιλιάς-Κύριος.

Ἐμεῖς, πού εἴμαστε μέρη, κομμάτια τῆς δημιουργίας, τόν ἔχουμε Πατέρα. Μέ τό ἱερό ἰδεόγραμμα ἀναζητοῦμε τό λόγο τῆς δημιουργικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ καί τήν ὑπαρξη τῆς ἀγαθότητάς του. Τά ἄνω βρίσκονται σέ ἐνότητα μέ τά κάτω. Τά μέρη ἔχουνε μέσα τους τήν ὀλότητα. Αὐτό τό βλέπουμε στίς παναρμόνιες ἀναλογίες καί σχέσεις τῶν ἀντιστρόφων τριγώνων.

Συναισθανόμαστε τή δύναμή του αὐτοῦ πού "παράγει τά σύμπαντα καί ζωοποιεῖ". Μέσα σ' αὐτή τήν ἱερή σφραγίδα ἀνακαλύπτουμε τή βεβαιότητα τῆς σωτηρίας μας. Κάθε μορφή τῆς δημιουργίας εἶναι " σ φ ρ α γ ι σ μ ἔ ν η " μέ τό ἱερό αὐτό ἰδεόγραμμα, πού γι' αὐτό λέγεται καί σφραγίδα. Αὐτό τό σύμβολο κρῦβει βαθειά μήση πού δέν μπορεῖ νά ἀναλυθεῖ μέ χαρτί καί μελάνι.

"Ὁποῖος μπορέσει νά μπεῖ στό ἐσώτερο μυστήριο πού ὑπάρχει στήν ἀριθμοσοφική, γεωμετρική καί ἀλληγορική του ἀλήθεια καί ὀποῖος νιώσει καί ζήσει στίς συνέπειές της τό ρόλο πού ἐκφράζει ἡ θεία ἐνέργεια καί ἀγαθότητα πού "ἀεῖ" κατεργάζεται καί "ἀεῖ σῶζει" τίς μορφές τῆς δημιουργίας στήν ἐνότητα καί πολλα -

πλοτήτά τους, αυτός ξέρει νά προσαρμόζει τή ζωή του καί τίς διαθέσεις του σύμφωνα μέ τό μέγα καί άπρόφερτο μυστήριο τοῦ ἱεροῦ ἐξαγράμμου. Τότε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα γίνεται σ' αὐτόν πραγματική κοινωνία, οὐσιαστική ἔνωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἀπό τήν ἐξάδα τότε μπαίνει στήν ἱερή εβδομάδα, στά Σάββατα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωή ἐκδηλώνεται ὄχι "ἔργω" μόνο, ἀλλά καί "τελείῳ λόγῳ" σάν ἀφθαρτη κατάσταση τῆς ψυχῆς.

Ἄς διαλογιστοῦμε πολύ σ' αὐτά τά λίγα πού εἴπαμε γιά τό ἱερό ἐξαγράμμο.

Ἡ ἐβραϊκή ἱερατική παράδοση τό θεωρεῖ βασικό ἰδεόγραμμα πού περικλείνει τό μνητικό λόγο τῆς ἐσώτερης διδασκαλίας της. Δέν ἀφορᾶει ὅμως μόνο τή φυλή τῶν Ἑβραίων, ἀλλά τό "Ισραήλ", πού συμβολίζει τήν πνευματική ἀνθρωπότητα. Ὁ ἀρχιερέας τοῦ "Ἰσραήλ", ὅταν ὑπῆρχε ὁ "ΝΑΟΣ" πού ἔκτισε ὁ Σολομώντας καί πού τήν ἱερή του σημασία ἀντιπροσωπεύει ἡ ἱερή αὐτή σφραγίδα, ὅταν ἔμπαινε στά "Ἁγία τῶν Ἁγίων, δηλαδή στά ἅδυστα τοῦ ἰδεόγραμμου, γιά νά ἱεραουργήσει καί νά προσφέρει θυσία στό Θεό, τότε σά "Ἰσραήλ", δηλαδή σάν πνευματικός ἀνθρώπος " π ο ὄ β λ έ - π ε ι τ ὄ θ ε ὀ " (Ἰσραήλ σημαίνει "ὁ ἄρῶν τόν Θεόν"), ἱεραουργοῦσε καί παρακαλοῦσε ὄχι μόνο γιά τή φυλή του, ἀλλά γιά ὅλο τόν κόσμο, γιά ὄλη τήν πνευματική ἀνθρωπότητα.

Ἔτσι κάθε πνευματικός ἀνθρώπος πού ἐργάζεται στήν ἱερή ἐξάδα, πού πάσχει πικρά παθήματα, ψεληματικά, τή Μεγάλη Παρασκευή του, πού γίνεται Ἰσραήλ, καί φέρνει ἐκδηλα στό μέτωπό του, τήν ἱερή σφραγίδα τοῦ Σολομώντα, αὐτός μόνος μπορεῖ μέ τήν ἀξιοσύνη του νά μπεῖ μέσα στά ἱερά ἅδυστα τῶν Ἁγίων τῆς Φύσης καί νά ἱεραουργήσει τίς θυσίες καί τά ὀλοκαυτώματα τῆς θεότητας.

Αὐτά γιά τή Σφραγίδα τοῦ Σολομώντα. (Συνεχίζεται).

Τάσος Βαλαδῶρος

Η ΕΝΩΣΗ

Ἐκεῖνος εἶναι ὁ Σταλαχτίτης ὁ Αἰώνιος
κι ὁ κόσμος μας ὁ σταλαγμίτης ὁ μικρός
πού νά Τόν φτάσει λαχταράει κάποτε
κ' ἕνα μαζί Του νά γενεῖ.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. Ἀπό τίς "Ἦνoes" (ἀρ.7).

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΙΓΑΛΙΑ

Χωρίς τίς μέρες πού περνοῦν νά λογαριάζει,
δίχως νά ξέρει πόσα βρίσκεται σιμά,
μέσα στή σιγαλιά τῆς σκοτεινῆς σπηλιάς
ὁ σταλαγμίτης ἀνεβαίνει ἀγάλια ἀγάλια
κι ὄλο καί πλιό κοντά στό Σταλαχτίτη φτάνει.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. Ἀπό τίς "Ἦνoes" (ἀρ.8)

ΘΩΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟ

Φῶς μου κι ἀγάπη μου,
τὴ νύχτα τούτη τῆς Ἀνάστασης
μέ τοῦ δικοῦ σου τοῦ κεριοῦ
τὴ φλόγα τὴν ἀγνή
ἀναφε τό σβηστό κερὶ μου
καί τῆς καρδιᾶς μου τό λυχνάρι.

Ἐσύ κι ἐγώ
κι ὅλοι μας σήμερα
μέ τίς λαμπάδες ἀναμμένες
μέ φῶς ἄς τά στολίσουμε
τά γύρω μας πυκνά σκοτάδια
κι ὅλα στούς κόσμους ὅλους
μ' ἀγάπης σκέψεις
ἄς τά φιλήσουμε
θερμά στά μάτια.

Φῶς μου,
τό φῶς τοῦ Πάσχα,
τό φῶς τῆς ἀνοιξῆς,
σύ δός μου
κι ἔλα μαζί μου
τοῦ γυρισμοῦ νά πάρουμε τό δρόμο.
Μέ τίς λαμπάδες μας τίς δυό
θ' ἀνηφορίσουμε τό μονοπάτι μας
κι ὅσες κλειστές καρδιές
στό δρόμο βροῦμε
θά τίς ἀνοίξουμε
καί μέ τό φῶς τό λίγο
τῶν κεριῶν μας
θά τίς φωτίσουμε.
Τίς σκιές θά κάνουμε
πού μᾶς κυκλώνουν γύρω
χορὸ νά στήσουνε χαρούμενο
ἀδελφωμένες μέ τό φῶς.

Φῶς τῆς ἀγάπης μου,
τ' ἀγέρι τ' ἀνοιξιάτικο
ἀπ' τόν παράδεισο πάντα ξεκινᾶ
κάτω στή γῆ νά ρθει
χαρά νά φέρει.

Γιά ιδέες, ἀγάπη μου,

πόσο χαρούμενα χορεύει,
ήκουσε τό τραγούδι του
πού σιγοτραγουδεῖ
στῆς Ἀπολλώνειας λύρας τό ρυθμό
τό φωτεινό καί ζωντανό.
Πάμε καί μεῖς
παιδιά τοῦ Ἀπόλλωνα νά γίνουμε,
ἀγαπημένη μου.

Δημήτρης ●εοδωρίδης

ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΤΟ ΣΑΜΠΟΞΗΜΕΡΩΜΑ

(DRUM TAPS)

Αἰ τί εἶδα στόν καταυλισμό μέσ' στό θαμποξημέρωμά.
Νά κοιμηθῶ δέ μόρρεσα καί ἀπ' τή σκηνή μου βγαίνω
ἔτσι νωρίς...

Ἀργοπατώντας μέσα στό δροσάτο ἄγέρι, τό μονοπάτι
παίρνω πρὸς τοῦ χειρουργείου τίς σκηνές.

Πάνω σέ τρία φορεῖα βλέπω βγαλμένα ἔξω τρία κομιά
πού κοίτονται παρατημένα,

Καί στό καθένα ἀπάνω εἶν' ἀπλωμένη μιὰ διπλή κουβέρτα
τοῦ στρατοῦ,
Σταχτιά, βαρειά κουβέρτα πού ὄλο τό τυλίγει καί τό
κουκουλώνει.

Μέ περιέργεια σταματῶ καί στέκω ἀμίλητος·

Μέ δάκτυλα ἔπειτα ἀλαφριά κι ἀργά λιγάκι ἀνασηκώνω
τήν κουβέρτα ἀπό τήν ὄψη τοῦ πιό κοντινοῦ.

Ποιός νᾶσαι ἐσύ, ἔτσι στεγνέ, ἔτσι αὐστηρέ, στά χρόνια
περασμένε, μέ τά φαρά μαλλιά, μέ τά βαθουλωμένα μάτια;

Ποιός νᾶσαι ἐσύ, συνᾶδελφε ἀκριβέ;

Στό δεύτερο πηγαίνω τώρα -ποιός εἶσαι ἐσύ, χρυσό παιδί

Γλυκό παιδί, ποιός εἶσαι ἐσύ, πού ἀκόμα ἀνθοῦν στά μάγου-
λά σου ρόδα;

Τώρα στό τρίτο -ή ὄψη οὔτε παιδιοῦ οὔτε κἄν περασμένου,
τόσο γαλήνια, σᾶν ἀπό φίλντισι, ἄμορφη,

Νέε μου, θαρρῶ πῶς σέ γνωρίζω- ἡ ὄψη αὐτή μου φαίνεται
πῶς εἶνε ἡ ὄψη τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ,

Νεκροῦ, τοῦ θεϊκοῦ ἀδελφοῦ τοῦ καθενός -καί νάτος, ἐδῶ
κοίτεται καί πάλι.

Οὐάλτ Οὐίτμαν (Walt Whitman) Μετάφρ. Ν. Καρβούνη.

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΑΘΕΑΤΡΟ

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Στό προηγούμενο τεύχος διηγηθήκαμε τήν Πρώτη Πράξη τοῦ Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ. Πρίν μοῦμε στή Δεύτερη ἄς ἐξηγήσομε τήν Πρώτη, ὅπως ἀργότερα θά κάνομε καί γιά τίς ἄλλες δύο γιά νά καταλάβομε καλύτερα τό βαθύ νόημα πού ἔχει τό ἔργο αὐτό.

Ἡ κεντρική ἰδέα ἐκφράζεται μέσα στό στίχο ἐκεῖνο πού κάθε τόσο οἱ ἄγγελοι τόν τραγουδοῦνε μέσ στόν Ναό τοῦ Μονσαλβάτ: "Ἡ συμπόνια τόν κάνει σοφό τόν ἀγνό τόν Τρελλό". Ἡ "συμπόνια", τό κύριο μοτίβο ὄλου τοῦ ἔργου. Μέ τήν συμπόνια ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγνίζεται, ἐξελίσσεται, ὠρμαίνει. Κ' ἡ πιό πρωτόπειρη ψυχὴ, ἡ ψυχὴ πού βρῖσκεται ἀκόμα μέσα στήν ἀγνοια, μέ τήν συμπόνια προχωρεῖ στό δρόμο τῆς σοφίας.

Καί βλέπομε τό νέο ἀγόρι -τόν Πάρσιφαλ- στήν Πρώτη αὐτὴ Πράξη, νά ἔχει δύο ἀναλαμπές συμπόνιας. "Ὅταν ὁ Γκουρνεμάντς τοῦ μιλεῖ γιά τόν σκοτωμένο κύκνο κι ὅταν ὁ Ἀμφόρτας, τήν ὥρα τῆς Μυσταγωγίας, φωνάζει ἀπό τόν πόνο κι ὁ Πάρσιφαλ, κρατώντας τήν καρδιά του, "τινάζεται ἀπ' τοὺς σπασμούς τοῦ Ἀμφόρτα". Τόσο ἐνιωσε τόν πόνο του, πού ἔγινε δικός του πόνος. Ἐκεῖνος πού ἀληθινά συμπονεῖ πονεῖ μαζί μέ τόν ἄλλον, γίνεταί ὁ ἄλλος. Καί τότε ἐλευθερώνεται ἀπ' τόν στενό ἑαυτό του, ἀπ' τό "ἐγώ" του.

Τί θέλει νά πεῖ ὁ Βάγκνερ μέ τή λέξη Τρελλός; Δέν εἶναι ὁ ἀνθρώπος ὁ διαφορετικός ἀπ' τοὺς ἄλλους, πού δέν περπατᾷ στά ἴδια μονοπάτια, πού δέν ἔχει τίς ἴδιες κοινότυπες σκέψεις κ' οἱ συνηθισμένοι ἀνθρώποι βλέποντάς τον τόσο διαφορετικό ἀπ' αὐτοὺς τόν ἀποκαλοῦν Τρελλό;

Ὁ Schuré ἐρμηνεύοντας τό ἔργο αὐτό λέγει πῶς ὁ Πάρσιφαλ συμβολίζει τήν ἀνθρώπινη ψυχὴ πού ἀπ' τήν πρωτόγονη κατάστασή της προχωρεῖ, ἐξελίσσεται, φτάνει στή Σοφία, στά Φῶς.

Τό ἔργο αὐτό ἐκφράζει πέντε διαφορετικούς τύπους ἀνθρώπων. Πρῶτα ὁ Πάρσιφαλ κ' ἔπειτα ὁ Ἀμφόρτας, πού ἀντίθετα ἀπ' ἐκεῖνον εἶναι ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος, γιατί ἐνῶ τοῦ ἔχει δοθεῖ ἕνας τόσο μέγανος προορισμός, νά εἶναι ὁ φύλακας τοῦ Ἁγίου τῶν Ἁγίων, δέν μπορεῖ νά φανεῖ ἀντάξιος του. Παρασύρθηκε ἀπ' τόν κατώτερο ἑαυτό του, τυφλώθηκε ἀπ' τό πάθος του κ' ἔχασε τήν ἱερή τή Λόγην, τή θεϊκιά Ἀχτίδα-Θέληση. Γιαί μέσα στήν καρδιά του ἀνοίξε ἡ πλη-

1. Μονσαλβάτ σημαίνει: Βουνό τῆς σωτηρίας.

γή, ἡ ἀγωνία τοῦ πόθου καί τῆς τύφης. "Ὡς ἀπ' τό κρίμα μου νά ξεπλυθῶ;" "Ἰónα κ' ὑπηρετά". Μέ τόν πόνο καί μέ τήν ὑπηρεσία -θυσία-προσφορά-, ξεπλενόμαστε κ' ἐλευθερωνόμαστε ἀπ' τό Κάσμα, ἀπ' τήν Βιμαρμένη. Μά ἡ θυσία δέν ξεπλένει μόνο τόν ἑαυτό μας ἀλλά καί τούς ἄλλους. "Γιά τόν ἁμαρτωλό μέ τίς μύριες ἀγωνίες τό αἷμα Του χύθηκε". "Μές στό καθάριο κρύσταλλο τό αἷμα τό χυμένο πῶς γίνεται ὀλοπόρφρο, πῶς λάμπει. Καί τρέμοντας ἀπό τήν ἐκσταση, μέσα στή θεία ἀνατριχίλα, ἀνοίγω τήν καρδιά μου νά δεχτεῖ τό ἀγιασμένο τό αἷμα". Μέσα στήν ἐκσταση, μέσα στήν Ἀγάπη, ἀνοίγει ἡ καρδιά νά δεχτεῖ τή Θεία Προσφορά. Κι ὁ Ἀμόρτας λέγει καί πάλι: "Καί τότε τό δικό μου τ' ἀκάθαρτο αἷμα ἀπ' τήν πληγή μου ξεπετιέται καί ξέχειλα στοῦ αἰσθησιαμοῦ τόν κόσμο πέφτει". Δεχόμαστε τή Θεϊκιά Προσφορά καί τό δικό μας "τό ἀκάθαρτο αἷμα" φεύγει, ἀλλά ὅπως τίποτα στόν κόσμο δέν χάνεται, φεύγει ἀπ' αὐτόν -τόν μετανιωμένο ἄνθρωπο- καί ξέχειλα πέφτει μέσα στόν ἀπρόσωπο κόσμο τοῦ αἰσθησιαμοῦ, πού εἶναι γεμάτος, ξέχειλος ἀπ' τά πάθη τῶν ἀνθρώπων. "Καί καταρράκτης τό φράγμα γκρεμίζει, τό αἷμα τῆς δικιᾶς Του πληγῆς πού ἀπ' τήν ἴδια λόγχη ἔχει χυθεῖ". Μά τοῦ Σωτήρα τό ἀγιασμένο αἷμα ἔχει τόση δύναμη πού γκρεμίζει τό φράγμα πού χωρίζει τόν κόσμο τοῦ αἰσθησιαμοῦ ἀπ' τόν κόσμο τῆς ἀγνότητας καί τότε ὁ κόσμος τοῦ αἰσθησιαμοῦ δέχεται "τά πορφυρένια δάκρυα", τή Θεϊκιά Προσφορά, κ' ἐξαγνίζεται κι αὐτός. " Ἄνοιξε τοῦ Σωτήρα ἡ πληγή καί κύλησαν τά πορφυρένια δάκρυα- ὡ ἀνείπωτη συμπόνια- γιά τήν ἀνθρώπινη ντροπή".

Ὁ τρίτος ἀνθρώπινος τύπος εἶναι ἡ Κούντρο, ἡ γυναίκα αὐτή μέ τή διπλή φύση. Ἡ φιλήδονη (θά τό δοῦμε αὐτό καλύτερα στή Δεύτερη Πράξη) κ' ἡ γυναίκα τῆς μετάνοιας, τῆς ὑπηρεσίας, πού ἀγωνίζεται γιά τήν ψυχική ἀνάταση καί τόν ἐξαγνισμό. Εἶναι ἡ ζωντανή ψυχή πού βλέπει μακριά, πού ταξιθεύει μέσα στό σύμπαν, πού ξέρει τό παρελθόν, πού ἔχει ὑπερβατικές ἰκανότητες καί βλέπει πράγματα πού οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι δέν βλέπουν. Καί μέσα ἀπ' τό σαρκικό τό πάθος, μέσα ἀπ' τήν προσωπική, περιορισμένη ἀγάπη, φάχνει νά βρεῖ τήν ἄλλη, τήν ἑπέραντη, τή Θεϊκιά Ἀγάπη. Ἀλλά τήν ὥρα πού ποθεῖ, γίνεται ὄργανο σ' ἄλλες κατώτερες δυνάμεις καί μέσ στή βαθειά τήν ἀσυνείδητη ὕπωση, αὐτές βοηθᾶ.

Ἐπίσης βλέπομε πῶς ὁ Βάγκνερ πιστεύει στή Μετενσάρκωση καί στό Κάσμα. "Τώρα ξοφλᾷ παληᾶς ζωῆς τά περασμένα κρίματα. Τρέχει, πετᾶ, ξανάρχεται, ζῆλο γεμάτη κι ὄλους μας πάντα ὑπηρετεῖ". Μέ τήν ὑπηρεσία, τήν προσφορά, τή θυσία ξοφλοῦμε τά παληά μας κρίματα.

Κι ὁ τέταρτος τύπος ὁ τέλεια ἀντίθετος ἀπ' τόν Πάρσιφαλ, τό σύμβολο τῆς Γακίας καί τῆς Μαύρης Μαγείας, εἶναι ὁ Κλίνγκσορ. Δυό ἀντίθετες δυνάμεις παλεύουνε μέσα στό Σύμπαν. Ἡ ἐνέλιξη (κατέλιξη) κ' ἡ ἐξέλιξη (ἀνέλιξη). Ἡ μιά δύναμη κατεβάζει τή Θεία Μονάδα (τήν Ψυχή) ἀπ' τούς χαριότερους Κόσμους (ἀπ' τόν Παράδεισο) στους πυκνότερους κ' ἡ ἄλλη ἀπ' τούς πυκνότερους Κόσμους

τήν ανεβάζει και πάλι εξαγνισμένη κ'εξαϋλωμένη στους αραιότε -
ρους. 'Απ' τήν ασυνείδητη τελειότητά της ή ξεχωρισμένη Μονάδα
κατεβαίνει στην πυκνή ύλη, μέσα στην ένσυνείδητη ατέλεια, ως που
ν' ανέβει στην ένσυνείδητη πιά τελειότητα. 'Ο κόσμος δ πυκνός εἶ-
ναι δ κόσμος τῆς δοκιμασίας, τοῦ ἀγώνα, τῆς πείρας. Κ'ή δοκιμα-
σία πού γίνεται πείρα σφυρηλατεῖ τίς ψυχές κι ἀπό τ' ἀλλάξευτο τό
μάρμαρο φτιάχνεται τό ἄγαλμα τό θεϊκό.

'Ο ἄνθρωπος, μέσα στην ἄγνοιά του, τίς δύο αὐτές δημιουργι -
κές δυνάμεις τίς ἀποκαλεῖ Κακό και Καλό. Εἶναι κακό γιά μάς ὅ,τι
βρίσκεται πιό πίσω στην ἐξέλιξή μας, κ' εἶναι καλό γιά μάς ὅ,τι
βρίσκεται πιό μπρός. 'Ο Κλίνγκσορ ἦταν τόσο πίσω ἀκόμα στή δι-
κιά του τήν ἐξέλιξη. Ἦταν ὁ τέλεια ἀντίθετος τύπος τοῦ ἄγνοῦ
Πάρσιφαλ. 'Ο Κλίνγκσορ πολεμοῦσε τούς 'Ιππότες, τούς φύλακες τοῦ
'Αγίου Γκράαλ. Πάντα τό Κακό προσπαθεῖ νά πολεμήσει τό Καλό. Εἶ-
ναι ἡ ἔλξη πρὸς τούς κραδασμικά πυκνοὺς κόσμους. Κι αὐτή τήν πά-
λη τή βλέπομε παντοῦ ὀλόγουρά μας. Γιατί ἡ ψυχὴ ποθεῖ πάντα νά
ξανανεβεῖ ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκίνησε - "στόν Χαμένο της Παράδεισο".

"Ὅ,τι καλό προσπαθεῖ νά ἐκδηλωθεῖ, νά πάρει μορφή, νά ἐξυψώσει
τόν κόσμο, οἱ ἀντίθετες δυνάμεις τό ἀντιστρατεύονται και προσ -
παθοῦν νά τό ἐξουδετερώσουν. Κ' ἡ σύγκρουση τῶν δύο αὐτῶν ἀντί -
θετων δυνάμεων ἐκδηλώνεται παντοῦ μέσα στό σύμπαν. Μά μέ τόν ἀ-
γώνα ἡ ἐνθρόπινη ψυχὴ δυναμώνει, κι ὅσο παλεύει τόσο τά φτερά
της ἀνοίγουν πιό πλατειά. Κι ὁ Κλίνγκσορ γεμάτος λύσσα θέλησε τό
ἅγιο Γκράαλ αὐτός νά πάρει. Μά ὅπως λέγει ὁ Γκουρνεμάντζ (ὁ
πέμπτος τύπος), ὁ ἰσορροπημένος γέροντας, ὁ φύλακας τοῦ ἁγίου
τόπου, μέ τήν καθαρὴ λογικὴ, δίχως ὅμως μεγάλες ἐξάρσεις: " Τό
κακό ἀπ' τό καλό νικιέται πάντα". Γιατί τό καλό, ἂν και πιό σπά-
νιο μέσα στόν κόσμο τῆς πυκνῆς ὕλης, μολαταῦτα ἔχει μέσα του πο-
λύ πιό μεγάλη δυναμικότητα. Εἶναι ἡ Παγκόσμια Δύναμη πού ἀπ' τή
σκλαβιά τῆς πυκνῆς ὕλης ὀδηγεῖ στην 'Ελευθερία, στή Λύτρωση πού
δίνουν οἱ ἐνθρόνοι, οἱ ἀραιότεροι Κόσμοι.

Σ' ὄλον τόν "Πάρσιφαλ" βλέπομε τήν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου
νά φτάσει στην τελικὴ αὐτὴ Λύτρωση. Τό Γκράαλ εἶναι τό ἱερό σύμ-
βολο πού μέσ στην κούπα του κρατάει και δίνει τή Δύναμη, τή Σο-
φία, τήν 'Αγάπη, τό Φῶς. Μά γιά ἐκεῖ, γιά τόν Ναό πού τό φυλά -
γει, δέν ὑπάρχει κανένας χαραγμένος δρόμος, παρὰ μονάχα ἓνας στε-
νός λαβύρινθος ἀνάμεσα ἀπ' τά βράχια πού ἀνοίγουνε μπροστά στόν
ἄνθρωπο πού προχωρεῖ. "Γιά ἐκεῖ κανένα μονοπάτι δέν τραβᾷ. Κα-
γεῖς τόν δρόμο δέν τόν βρίσκει ἂν μοναχός του δέν τόν ἀνοίξει".
'Ο ἄνθρωπος ἀνοίγει τόν δρόμο του. Μοναχός του. Τόν δικό του
τόν δρόμο. Κανένας ἄλλος δέν τοῦ τόν χαράζει. "Εἶμαι μακριά ἀ-
κόμη". "Βλέπεις παιδί μου. 'Εδῶ ὁ χῶρος γεννιέται ἀπό τόν χρόνο".
'Ο ἄνθρωπος μέσα ἀπ' τόν χρόνο προχωρεῖ. Μέσα στόν χρόνο προσπα-
θεῖ, ἐξελίσσεται, ὠριμάζει μέ τόν ἀγώνα και μέ τόν πόνο. Καί ξα-
φνικά τά Μονοπάτια ἀνοίγουνε. 'Ο χῶρος ἀλλάζει. Κι ἀπ' τίς χαμη-
λές πεδιάδες, νά ξαφνικά ἡ Κορφή. "'Ο χῶρος γεννιέται ἀπό τόν
χρόνο". (Συνεχίζεται)

Β Π Α Ρ Α Μ Υ Θ Ι
Η ΑΡΡΑ

Ταοϊκό παραμύθι
για τὸ νόημα τῆς τέχνης

Μιά φορά κ' ἕναν καιρό -πᾶνε χρόνια καί χρόνια ἀπό τότες-στή ρηματιά τοῦ Λουγκκμέν ὀρθωνόταν ἕνα δέντρο, ἕνα κινί, πού ἦτανε τοῦ λόγγου ὁ βασιλιάς ὁ ἀληθινός. Κράταγε τὸ κεφάλι του τόσο ψηλά πού μποροῦσε μέ τ' ἀστέρια νά συντυχαίνει. Κ' ἦταν οἱ ρίζες του τόσο βαθιά χωμένες μέσ στή γῆς, πού μπερδεύανε τούς κρίκους τους μέ τούς κρίκους τοῦ δράκου τοῦ ἀσημένιου πού κουλουριασμένος ἀποκάτω κοιμόταν. Κάποτε ἕνας μάγος τρανός τόκανε ἄρρα τὸ δέντρο, ἄρρα θαυμαστή. Μά τὸ πνεῦμα της οὔτε κι ὁ μεγαλύτερος ὁ μουσικός δέ μποροῦσε νά τὸ δαμάσει. Αὐτὸ τὸ λαλούμενο γιά πολὺν καιρό ἦταν ἕνας ἀπ' τούς θησαυροὺς τοῦ βασιλιά τῆς Κίνας. Μά ὅσοι καί νά δοκιμάσαν ἀπὸ τίς κόρδες του κάποια μελωδία νά βγάλουν, κανένας δέν κατάφερε τίποτα. Ἡ ἀπόκριση πού δινότανε στίς τεράστιες τίς προσπάθειές τους ἦτανε νά βγαίνουν ἀπ' τὴν ἄρρα καταφρόνιας σκληρές νότες ἀσυνταίριαστες μέ τούς σκοπούς πού γυρεύαν αὐτοὶ νά παίξουν. Ἀρνιόταν ἡ ἄρρα νά δεχτεῖ ἀφέντη.

Τέλος ἦρθε ὁ Πειβό, ὁ πρίγκηπας τῶν ἀριστῶν. Μέ τὸ ἑπαλὸ του χέρι χαΐδεφε τὴν ἄρρα, καταπῶς κάνουνε γιά νά μερέφουνε τσινιάρικο φαρί, κι ἀγάλια ἀγάλια ἀρχίνησε τίς κόρδες της ν' ἀγγίζε. Τραγοῦδησε τὴ φύση καί τίς ἐποχές, τὰ ψηλά βουνά καί τὰ νερά τὰ τρεχούμενα. Καί τοῦ δέντρου ξυπνήσανε οἱ θύμησες ὅλες. Ξανά μέσ στά κλαριά του παιχνιδίζει τὸ σιγανὸ τ' ἀγέρι τ' ἀνοιξιάτικο. Οἱ νεαροὶ καταράχτες χορεύοντας μέσ στή ρηματιά χαμογελάνε στά μπουμπούκια τῶν λουλουδιῶν. Ξανά γροικιοῦνται τοῦ καλοκαιριοῦ οἱ ὄνειροπαρμένες οἱ φωνές μέ τὰ μύρια ζουζούνια μαζί, καί μέ τὸ χτύπο τῆς βροχῆς καί μέ τὸ μοιρολόι τοῦ κούκου. Ἀκοῦστε. Μιά τίγρισα μούγκριξε καί τῆς λαγκαδιᾶς ὁ ἀντίλαλος τῆς ἀποκρένεται. Μέσ στήν ἔρημ τὴ νυχτιὰ κοφτερό σάν τὸ σπαθί σπιθοβολάει τὸ φεγγάρι πάνω στό χόρτο τὸ κρουσταλιασμένο. Ὁ χειμῶνας βασιλεύει τώρα. Καί στὸν ἀγέρα, πού εἶναι γιομάτος χιόνι, κύκνοι κλωθογυρίζουνε φτεροκοπώντας καί τὸ πολύβουο τὸ χαλάζει τὰ κλαριά χτυπάει μ' ἄγρια χαρά.

"Ἀλλάξε ἔπειτα σκοπὸ ὁ Πειβό καί τραγοῦδησε τὸν ἔρωτα. Ὁ λόγος ἔγειρε σάν ποδοπλανταγμένος λεβεντονιός πού τότε συνεπαίρουν οἱ στοχασμοὶ του. Ἐκεῖ ψηλά σύγγεφο ἀστραφτερό πετοῦσε σάν κορασιά καμαρωτή. Μά τὸ διάβα του ἔσερνε πάνω στό χῶμα μακριές σκιές, μαῦρες σάν τὴν ἀπελπισιά. "Ἀλλάξε ὁ σκοπὸς καί πάλι. Ὁ Πειβό τὸν πόλεμο τραγοῦδησε, τῶν σπαθιῶν τὸ σμίξιμο, τῶν ἀλόγων τὸ ποδοβολητό. Καί μέσ στήν ἄρρα ξέσπασε ἡ ἀνεμοζάλη τοῦ Λουγκκμέν. Ὁ δράκος καβαλλίκευε τὴν ἀστραπή. Κ' ἡ χιονοστιβάδα κατρακύλαγε ἀπὸ ραχοῦλα σὲ ραχοῦλα βροντώντας σάν ἀστροπελέκι.

Μαγεμένος ὁ Οὐράνιος μονάρχης ρώτησε τὸν Πεῖβό ποιό ἦτανε τὸ μυστικό τῆς νίκης του. "Πολυχρονεμένη μου βασιλιά, τοῦ ἀποκρίθηκε, ὅλοι τους ἀποτύχανε γιατί μονάχα τὸν ἑαυτό τους τραγουδήσανε. Ἐγὼ ἄφησα τὴν ἄρπα νὰ διαλέξει τὸ σκοπὸ τῆς. Καί μὰ τὴν ἀλήθεια δέν ξέρω ἂν ἡ ἄρπα ἦταν ὁ Πεῖβό ἢ ἂν ὁ Πεῖβό ἦταν ἡ ἄρπα".

Αὐτό τὸ παραμῦθι δείχνει πόσο μυστήριο κρύβεται στό νόημα τῆς τέχνης. Τό ἀριστούργημα εἶναι μιά μουσική συμφωνία πού παίζεται μέ τά πιό λεπτά μας αἰσθήματα. Ἡ τέχνη ἡ ἀληθινή εἶναι ὁ Πεῖβό. Κ' ἐμεῖς εἴμαστε ἡ ἄρπα τοῦ Λουνγκιμέν. Ἡ μαγική ἐπαφή τοῦ Ὁραίου ξυπνάει τίς μυστικές χορδές τῆς ὑπαρξῆς μας. Ἡ ἀπάντησή μας στό κάλεσμα τοῦ Ὁραίου εἶναι ἡ δόνησή μας, τὸ σκίρτημά μας. Τό πνεῦμα μιλάει στό πνεῦμα. Γροικᾶμε τ' ἀνείπωτο, θωροῦμε τ' ἀφώρητο. Ὁ ἀριστοτέχνης κάνει τίς νότες νὰ ξεπηδήσουνε, ἀπό πού δέν ξέρουμε. Θύμησες ἀπό καιρό λησμονημένες μᾶς ξανάρχονται, φορτωμένες νόημα καινούργιο. Ἐλπίδες πνιγμένες ἀπό τὸ φόβο, ἐξάρσεις τρυφερότητας πού τὴν ὑπαρξή τους δέν τολμάμε νὰ τὴν παραδεχτοῦμε μᾶς προσφέρνονται στολισμένες μέ καινούργια λάμψη. Τό πνεῦμα μας εἶναι ὁ μουσαμάς ὅπου ὁ καλλιτέχνης βάνειτὰ χρώματα. Οἱ ἀποχρώσεις εἶναι οἱ συγκινησεις μας. Καί τὸ σκιοφωτο σχηματίζεται μέ τὸ φῶς πού βγαίνει ἀπ' τίς χαρές μας καί μέ τὴ σκιά πού ρίχνουν οἱ λύπες μας. Τό ἀριστούργημα εἶναι μέσα μας κ' εἴμαστε μέσα στό ἀριστούργημα...

Τάχα θέ νάρτει ὁ μάγος ὁ μέγας ἄρπα ἀπ' τὸν κορμό τῆς νεώτερης τῆς κοινωνίας νὰ φτιάξει τρανή πού τά δάχτυλα τῆς μεγαλοφυΐας νὰ κάνουν τίς χορδές τῆς ν' ἀντηχήσουνε;

Ἰοακίουρα-Ἰακίουζο, γαλιωνέζος συγγραφέας (1813-1862).

ἸΑπό "Τὸ βιβλίον τοῦ τσαγιού". Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ ΕΦΗΜΕΡΑ

Ἡ Λευτεριά, ἡ Εἰρήνη καὶ ὁ Πολιτισμός,
εἶναι λουλούδια ἐφήμερα καὶ σπάνια
πάνω σέ τοῦτον τὸ πλανήτη.

Γι αὐτὸ καὶ καταντοῦν:

ἄπιαστα ἰδανικά γιὰ τοὺς ἀπαισιόδοξους,

μάσκες καλές γιὰ τοὺς ὑποκριτές,

μά γιὰ τὸν ἄνθρωπο

μέ τὴν ἀπλή, καθάρια σκέψη,

πίστη καὶ σύνθημα γι' ἀγῶνες.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. ἸΑπό τίς "Ἰννοές" (ἀρ. 75).

ΣΚΛΑΒΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

"Οποιοι ἐλεύθερα συλλογᾶται συλλογᾶται καλά.
Ρήγας Βελεστινλής. 'Από τό "Φυσικῆς ἀπάνθισμα".

'Η σκλαβιά κάνει τούς ἀνθρώπους τόσο νά ξεπέσουν ὥστε νά τήν ἀγαπήσουν.

Βωβενάργκι (Vauvenargues), γάλλος στοχαστής τοῦ III αἰώνα.
'Από τά "'Αποφθέγματα". Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Οἱ σκλάβοι μέσ στις ἀλυσίδες τους ὅλα τά χάνουνε, ἀκόμα καί τήν ἐπιθυμία νά βγοῦν ἀπ' αὐτές. Τούς ἀρέσει ἡ σκλαβιά, ὅπως στοῦ 'Οδυσσεά τούς συντρόφους ἄρεσε ἡ ἀποχτήνωσή τους. 'Η βία ἔκανε τούς πρῶτους σκλάβους. Καί τούς διατήρησε σκλάβους ἡ ἀναντρία τους.

Ζάν Ζάν Ρουσώ. 'Από τό "Κοινωνικό συμβόλαιο" (βιβλ. Α' κεφ. β'). Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

'Υπάρχει στόν κόσμο τοῦτον ἕνας μυστικός νόμος - ἄν δέν ὑπῆρχε, ὁ κόσμος θά 'ταν ἀπό χιλιάδες χρόνια χαμένος- σκληρός κι ἀπαρβιάστος: τό κακό πάντα στήν ἀρχή θριαμβεύει καί πάντα στό τέλος νικᾶται. Θαρρεῖς κι εἶναι ἀπαραίτητος ἀγώνας πολὺς κι ἰδρώτας πολὺς γιά νά ἐξαγοράσει ὁ ἀνθρώπος τό δίκιο του - κι ἡ ἐλευθερία εἶναι τό πιό ἀκριβαγόραστο ἀγαθό - δέ δίνεται δωρεάν μήτε ἀπό τόν ἀνθρώπο μήτε ἀπό τό Θεό - πηγαίνει ἀπό χώρα σέ χώρα, ὅπου τή φωνάζουν, ἀπά καρδιά σέ καρδιά, ἀνύπνωτη, ἀνυπότακτη, χωρίς συμβιβασμό.

Νίκος Καζαντζάκης. 'Από τόν πρόλογο τοῦ "Καπετάν Μιχάλη".

"Οποιοι δέ βρῖσκει τήν ἀνταμοιβή μέσα του εἶναι σκλάβος.

Π. Πρεβελάκης. 'Από τό μυθιστόρημά του "'Ο ἥλιος τοῦ θανά - του" (σελ. 222, 'Αθήναι, 1959).

'Η πραγματικῆ ἀξία ἑνός ἀνθρώπου προσδιορίζεται ἀπό τόν βαθμό πού κατόρθωσε νά ἐλευθερωθεῖ ἀπό τό ἐγώ του.

"Αλμπερτ "Αἴνσταϊν. 'Από τό "Πῶς βλέπω τόν κόσμο".

Μετάφρ. Μίνας Ζωγράφου Μερναίου.

"Οποιοι ἀγαπάει τή λεφτεριά ὅλα τ' ἀγαπάει, τίποτα δέν κατέχει. Παντοῦ αἰσθάνεται σπίτι του κ' εἶναι πάντα ὁ ἑαυτός του.

Ο. Λ. Φορέλ (O. L. Forel), σύγχρονός μας ἐλβετός ψυχολόγος.
'Από τούς "'Αφορισμούς".

Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

συνέχεια από τό προηγούμενο τεύχος

Τά στοιχεῖα τά ὁποῖα μᾶς προσκομίζει ἡ Θεοσοφικὴ ἄποφιν ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρώπου δίδουσιν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἐλευθερίας τῆς θελήσεως ὀριστικόν κῦρος. Ἐρχονται νὰ ἀποσπάσωσι τὴν σύγχρονον συνείδησιν ἀπὸ τῆς δηλητηριώδους ἐπιρροῆς τοῦ ὕλισμοῦ καὶ νὰ προσανατολίσωσι τὴν σύγχρονον συνείδησιν πρὸς ἑλλην ἀντίληψιν περὶ τοῦ πεπερωμένου τοῦ ἀνθρώπου. Μέχρι τοῦδε καὶ ἀπὸ τῆς θεολογικῆς καὶ ἀπὸ τῆς ντετερμινιστικῆς ἀπόψεως τό ζήτημα ἔμεινε σχεδόν ἄλυτον. Δέν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἄλλως ἐφ' ὅσον ἀμφότερα τά συστήματα ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῆς ἐσφαλμένης προϋποθέσεως ὅτι ὁ ἄνθρωπος διατρέχει μίαν καὶ μόνην ὁδὸν παραξίν. Τό πρᾶγμα μεταβάλλεται καθ' ὁλοκληρίαν, εἰάν εὐρυνθῇ ὁ κύκλος τῆς ζωῆς καὶ ἐξετάσωμεν τό πρόβλημα ὑπὸ τό φῶς τῆς διδασκαλίας τῆς μετενσαρκώσεως. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τὴν ἐλευθερίαν του διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων ἐξεελισσόμενος βαθμῆδόν διὰ μέσου ἀναριθμητῶν διαδοχικῶν ὑπάρξεων.

Ἀντικαθισταμένη ὑπὸ τοῦ ἐνστίκτου, τό ὁποῖον ἐκτοπίζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς λογικῆς, ἡ ἐλευθερία μας εἶναι πολύ περιωρισμένη εἰς τὰς κατωτέρας βαθμίδας τῆς ἐξελιξέως καὶ ἐκτείνεται σημαντικῶς μόλις τό πνεῦμα ἀρχίσῃ νὰ κατανοῇ τόν Νόμον καὶ νὰ προσαρμύζεται πρὸς αὐτόν. Ἐφ' ὅσον ἡ συνείδησις ἐκδηλοῦται ὑπὸ μορφήν ἐπιθυμίας, ἐπηρεαζομένη εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἔλξεως, εὐρίσκεται πολύ μακρὰν τῆς ἐλευθερίας. Καθὼς ἄνθρωπος ἀδυνατοῦ χαρακτηῖρος δύναται ὠθούμενος ὑπὸ δυνάμεως ἰσχυροτέρας τῆς ἰδικῆς του νὰ λάβῃ κατεύθυνσιν ἀντίθετον ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ θέλησις ὠθουμένη ἀπὸ πράγματα ἐγκυσιτικά ὀδηγεῖται εἰς τὴν ὁδόν τῆς ἀπολαύσεως, ἡ ὁποία διατρέχεται εὐκόλως καὶ δέν ἐνεργεῖ ὡς αυτοκυριαρχουμένη δύναμις. Τό Ἐ γ ῶ ἐλκύεται ὑπὸ ἐξωτερικῆς δυνάμεως εἰς τὴν ὁποίαν δέν δύναται νὰ ἀντισταθῇ.

Τὴν ἐκφραστικωτέραν εἰκόνα τῆς καταστάσεως ταύτης τοῦ Ἐγῶ μᾶς δίδει χωρίον τι ἐξ ἐνός ἱεροῦ βιβλίου τῶν Ἰνδῶν¹ παραβάλλον τό ἐγῶ πρὸς ὀδηγόν πολεμικοῦ ἄρματος, ἐνῶ αἱ αἰσθήσεις αἱ ἐλκυόμεναι ὑπὸ τῶν ἀπολαύσεων εἶναι οἱ ἀχαλίνωτοι ἵπποι, οἱ ὁποῖοι εἰς τόν ἀκράτητον ὀρόμον των παρασύρουν τό ἄρμα μετὰ τοῦ ἀνισχύρου ὀδηγοῦ².

1. Καθάνα Οὐπανισάντ Α' γ' 3-14.

2. Καὶ ὁ Πλάτων παριστάνει τὴν ψυχὴν ὡς ἄρμα μέ δύο πτερωτοὺς ἵππους καὶ μέ ἡνίοχον. Εἰς τὴν ἐξαιρέτου ποιητικότητος εἰκό-

Καί ἐν τούτοις ἡ θέλησις εἶναι αὐτῆ ἡ δύναμις τοῦ ἐγώ. 'Εφ' ὅσον ὁμως τοῦτο παρεκκλίνει ὀδηγούμενον ὑπὸ τῶν ἀχαλινώτων ἵππων, εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νά εἶναι ἐλευθέρον. Θά ἦτο ἄνωφελές νά ὁμιλῶμεν περὶ ἐλευθέρας βουλήσεως ἀνθρώπου ὑποκύπτοντος εἰς τόν ζυγόν τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων. Ὁ ἀνθρώπος οὗτος εὐρίσκειται ἐν πλήρει δουλείᾳ, διότι δέν ἔχει τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς καὶ ἄν, ἀκολουθῶν τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ὁποίαν ἐλκύεται ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ ἐκουσίως, πράγματι δέν ἐκλέγει τίποτε, δέν ἔχει μάλιστα εἰς τὰς πράξεις του οὕτε ἰδέαν ἐκλογῆς. 'Εφ' ὅσον τόν διευθύνουν ἡ ἔλξις καὶ ἡ ἀποστροφή πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, θά ἦτο μάταιον ἢ μᾶλλον γελοῖον νά ὁμιλῶμεν περὶ ἐλευθερίας. Καὶ ἄν ὁ ἀνθρώπος φαντάζεται ὅτι ἐκλέγει ὁ ἴδιος ἐλευθέρως τὸ ἀντικείμενον τοῦ πόθου του, τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς ἐλευθερίας δέν εἶναι παρὰ αὐταπάτη, διότι ἐν τῇ πραγματικότητι ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἔλξεως τὴν ὁποίαν ἀσκειῖ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἀντικείμενον, καὶ τῆς ἐπιθυμίας του νά αἰσθανθῇ τὴν ἀπόλαυσιν τὴν ὁποίαν θά τοῦ δώσει τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Ἔχει τόσην ἐλευθερίαν εἰς τὰς πράξεις του ὅσην ἔχει σιδηρᾶ ράβδος ἐλκυομένη ὑπὸ μαγνήτου. Ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἡ σιδηρᾶ ράβδος σπεύδει πρὸς τόν μαγνήτην ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ μαγνήτου καὶ ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σιδήρου τοῦ ἀναλγοῦντος πρὸς τὴν ἔλξιν του.

Διὰ νά ἐννοήσωμεν τί σημαίνει ἐλευθερία πρέπει νά ἀπαλλαγῶμεν τῆς δυσκολίας τὴν ὁποίαν συναντῶμεν κατ' ἀρχάς, ζητοῦντες νά ἐξηγήσωμεν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως "ἐκλογή". Ὅταν νομίζωμεν ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι νά ἐκλέξωμεν, αὐτῆ ἡ δῆθεν ἐλευθερία ἐκλογῆς συνεπάγεται ἄρα γε καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς θελήσεως; Τὸ σπουδαῖον ἐρώτημα ἐγκνείται εἰς τὸ ἐξῆς: "Τί μᾶς ὠθεῖ νά ἐκλέξωμεν;" Ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξύ τοῦ νά ἐνεργῇ τις κατόπιν ἐκλογῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐκλέγειν. Πᾶσα πράξις τὴν ὁποίαν ἀποφασίζομεν χωρὶς νά μᾶς ἀναγκάσῃ ἄλλος κανεὶς φέρει τὴν σφραγίδα τῆς ἐλευθερίας. Ἀλλά μέχρι τίνος σημείου δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι ἡ θέλησίς μας εἶναι ἐλευθέρα κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως; Διὰ νά εἴμεθα εἰλικρινεῖς, οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν εἰς πολὺ περιορισμένην κλίμακα εἰμποροῦμεν νά ἐξασκήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν

να τὴν ὁποίαν συναντῶμεν εἰς τόν "Φαῖδρον" (246B, 253D-254E) ἀντιπροσωπεύονται τὰ τρία μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Πλάτων διαιρεῖ τὴν ψυχὴν. Τὸ "λογιστικόν", τὸ ὁποῖον ἐπικοινωνεῖ μέ τὰς ἰδέας, τὰ "εὐδῆ", τὰ ἀναλλοίωτα ἀρχέτυπα τῶν ὄντων, ἀντιπροσωπεύει ὁ ἡνίοχος τὸ "θυμοειδές", τὸ φερόμενον πρὸς τιμᾶς, δύναμιν καὶ δόξαν, ὁ καλὸς καὶ ὠραῖος λευκὸς ἵππος ὁ προθύμως ὑπακούων εἰς τόν ἡνίοχον τὸ "ἐπιθυμητικόν", τὸ ὁποῖον τείνει πρὸς τὰς ἡλικίας ἡδονάς, ὁ ὀγκώδης καὶ ἄκομφος μέλας ἵππος, ὁ βίαιος καὶ ἀπειθάρχητος.

μας. Ἐπιτός τῆς πίεσεως τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν ἐφ' ἡμῶν αἱ συμπάθει-
αι καὶ αἱ ἀντιπάθειαι διὰ τὰ πράγματα τὰ ὅποια μᾶς περιστοιχί-
ζουν, εἴμεθα ἀκόμη περιορισμένοι μεταξὺ τῶν στενῶν ὁρίων τῶν
κατευθύνσεων τὰς ὁποίας ἠκολούθησαν αἱ σκέψεις μας μέχρι τῆς ὥ-
ρας ταύτης· εἴμεθα δεσμευμένοι ἀπὸ τὰς συνηθείας μας, τὸν τρό-
πον τοῦ σκέπτεσθαι, τὰς ἀρετὰς τὰς ὁποίας ἀπεκτήσαμεν κατὰ τὰς
προηγούμενας ὑπάρξεις μας ἢ καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀρετῶν
τούτων, ἀπὸ τὰς ἐμφύτους δυνάμεις ἢ ἀδυναμίας μας, ἀπὸ τὴν φυ-
σικὴν μας κληρονομικότητα καὶ τέλος ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς καὶ οἰκο-
γενειακὰς παραδόσεις μας.

Ἡ ἐλευθερία λοιπὸν τοῦ ἀτόμου ἀσκεῖται εἰς πολὺ περιορισμέ-
νον κύκλον, ἐξαρτωμένη ἀφ' ἑνός μὲν ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Νόμου,
ὁ ὁποῖος οὐδεμίαν παραβίασιν ἀνέχεται, οὐδεμίαν μεταβολὴν εἰς
τὴν τάξιν τοῦ κόσμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τοῦ παρελθόντος τοῦ ἀν-
θρώπου καὶ αἱ συνέπειαι τοῦ παρελθόντος ἀντανακλώσιν ἐπὶ τοῦ
ἀνθρώπου διὰ μέσου τῶν αἰῶνων μέχρι τελείας ἐπανορθώσεως. Ἐν
οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἡ ἀσκησις τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας δύναται
νά ἐμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θείων σχεδίων, ἄλλως ἢ τὰς τῶν
πραγμάτων θά διαταράσσεται ἀνά πᾶσαν στιγμὴν. Ὑπεράνω τῶν πε-
ριορισμένων καὶ εὐμεταβλήτων ἀντιλήψεών μας ἴσταται καὶ συνε-
χίζεται ἡ ἀναλλοίωτος τάξις τοῦ σύμπαντος. Εἴμεθα πάντοτε κα-
κοὶ κριταὶ ἐκείνου τό ὁποῖον ἀποτελεῖ τό πραγματικὸν καλὸν μας
καὶ ἂν ἡ φυσικὴ τάξις τῶν πραγμάτων ὑπετάσσεται εἰς τὰς ἐπιθυ-
μίας μας, ὁποῖαι φρικταὶ διαταραχαὶ θά προεκαλοῦντο ἐξ αὐτοῦ.
Ἡ πρώτη χρῆσις τὴν ὁποίαν θά ἔκαμνεν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐλευθερί-
ας του θά ἦτο νά ἀπομακρύνῃ ὅλας τὰς αἰτίαις τοῦ πόνου καὶ νά ἐ-
ξασφαλίσῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς ζωῆς μίαν ἀκλόνητον εὐδαιμονίαν. Λοιπὸν
ἐάν ὑπάρχουν κακὰ τὰ ὅποια ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἔχει τό καθῆκον
καὶ τὰ μέσα νά ἀποσοβῆσῃ καὶ ἐξολοθρευθῇ, ὡς π.χ. τὰ προερχό-
μενα ἐκ τοῦ κύκλου τῆς γῆς, ὑπάρχουσιν ἄλλα, συμφυῆ πρὸς τὴν ἡ-
θικὴν φύσιν μας, τὰ ὅποια μόνον ἡ θλιψίς καὶ ὁ πόνος εἰμποροῦν
νά δαμάσουν καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐλαττώματα καὶ αἱ κακίαι μας.
Εἰς αὐτάς τὰς περιστάσεις ὁ πόνος καθίσταται μάθημα ἢ μᾶλλον
φάρμακον ἀπαραίτητον καὶ αἱ δοκιμασίαι τὰς ὁποίας ὑφιστάμεθα
δέν εἶναι παρὰ δικαία ἀπονομή τῆς ἀλανθάστου δικαιοσύνης. Ἐξ ἀ-
γνοίας λοιπὸν πρὸς τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἀνθιστάμεθα εἰς τὴν τά-
ξιν καὶ τοὺς νόμους τοῦ κόσμου. Τοὺς ἐπικρίνομεν διότι ἀγνοοῦ-
μεν τοὺς κεκρυμμένους σκοπούς.

Πεπρωμένον εἶναι τό διὰ μέσου τῶν διαδοχικῶν ὑπάρξεων ἀπο-
τέλεσμα τῶν πράξεων καὶ τῶν ἐλευθέρων ἀποφάσεών μας. Ἄς μὴ λη-
σμονῶμεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, διότι ἠθελήσα-
μεν νά ἀναπτύξωμεν τὰς δυνάμεις μας διὰ τῆς πείρας τὴν ὁποίαν
προσφέρει ἡ ζωὴ εἰς τὰ κατώτερα στρώματα. Πρέπει νά ἐνθυμούμεθα
ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐξελέξαμεν τό πεπρωμένον, τό ὁποῖον ὑφίστα-
ται μόνον ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐννοιαν, ὡς ἀποτελέσματα δηλαδὴ ἢ ἀντίδρα-

εις αποπειρασμένων αιτίων. Εις τήν πραγματικότητα τίποτε δέν είναι ποικαίον καί ὄσον καί ἄν εἶναι βαρῦ τό φορτίον τῶν εὐθυ - νῶν καί τῶν ἐγκλημάτων μας, δυνάμεθα πάντοτε νά βελτιώσωμεν τήν τύχην μας δι' ἔργων ἀνταπαρνήσεως καί φιλανθρωπίας, ἐκτελοῦντες ἀκαταπαύστως μέ ἀφοσίωσιν καί ὑπομονήν πᾶν ὅ,τι μας ὑπαγορεύει τό καθήκον καί ἡ ἠθική.

Εἰς ὅλας τάς βαθμίδας τῆς προόδου, εἰς τήν διανομήν τῶν ἀγαθῶν καί τῶν θλίψεων τῆς ζωῆς, παρά τοῦς δεσμούς τῶν αιτίων, ἀνευ βλάβης τοῦ πεπωμένου τό ὅποῖον μᾶς ἐπιβάλλεται ὑπό τοῦ παρελθόντος μας, ὑπάρχει πάντοτε θέσις διά τήν ἐλευθερίαν τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ἄλλ' ὁ κύκλος ἐντός τοῦ ὁποῖου ἐξασκεῖται ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις εἶναι τόσον στενός, ὥστε δέν δύναται νά ἐμποδίση τό ἔργον τοῦ Θεοῦ, τά ἀποτελέσματα τοῦ ὁποῖου ἐκτυλίσσον - ται εἰς τό ἔπειρον. Τό ἀσθενές ἔντομον, ἀφανές εἰς τήν γωνίαν τοῦ κήπου, δύναται νά κινήση ὠρισμένα ἄτομα εὐρισκόμενα πλησίον του, δέν δύναται ὅμως νά διαταράξη τό ἔργον τοῦ θείου Κηπουροῦ.

Καλλιόπη Κουτσογιάννη. Ἄπό τήν διάλεξιν "Ἡ ἐλευθέρα θέλησις" ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τό τεῦχος Β' τῶν "Θεοσοφικῶν ὁμιλιῶν".

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΛΗΣΗ

Δέν ὑπάρχει καθόλου ἀληθινή θέλησις χωρίς ἐλευθερία.
Ζάν Ζάκ Ρουσώ

Ἡ καλλιέργεια τῆς θέλησης εἶναι τό μυστικό τῆς ὕπαρξής μας.
Ρ. Ἡμερσον

Σκοτώνει, ὦ Μαθητή, τή θέληση ὁ φόβος καί σταματάει τήν κάθε πράξη.

Ε.Π. Μπλαβάτσκυ. Ἄπό τήν "Φωνή τῆς σιγῆς". Μετ. Τ. Τ. Βρατσάνου.

Η ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Ἡ Θεοσοφία δέν ἀποτελεῖ νέον θρησκευτικόν ἢ φιλοσοφικόν σύστημα ἀλλά τό ἀπάνθισμα ἢ τό ἀπαύγασμα ὅλων τῶν ἀπό κτίσεως κόσμου θρησκευτικῶν καί θεοσοφικῶν συστημάτων. Ἡ Θεοσοφία ἐπαναφέρει εἰς τό φῶς τῆς γνώσεως, κατόπιν μακρᾶς βασάνου καί ἐρεῦνης, ἀγνάς καί διαυγεῖς ὡς κρύσταλλα, τάς ἀναλλοιώτους καί θεμελιώδεις ἀληθείας αἱ ὁποῖαι διέπουσι τό σύμπαν. Αἱ ἀλήθειαι αὗται, ἀποκαλυφθεῖσαι κατὰ καιρούς εἰς τόν κόσμον ἀπό τάς διαφόρους θρησκείας, ἡμαυρώθησαν, ἠλλοιώθησαν, παρενοήθησαν καί ἐλησμονήθησαν μέσα εἰς τήν διαδρομήν τῶν αἰώνων καί τήν διαδοχήν τῶν διαφόρων περιόδων πολιτισμοῦ καί ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Θεοσοφία, ἂν καί τό περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας της ἀπεκαλύφθη εἰς ὑπέρλαμπρον σύστημα ὑπερφουῶς ἐμπνεύσεως μόλις τόν παρελθόντα αἰῶνα, εἶναι ἐν τούτοις παλαιά ὅσον καί ὁ κόσμος. Δι' αὐτό καί ἀποκαλεῖται ἀρχαία Σοφία. Ἀφ' οὗτου ἔκπαγλος καί φωτεινή ἐπήστραφε ἡ πρώτη σπινθηροβολή τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἀφ' οὗτου ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ὡς ἄνθος θεῖον διήνοιξε τὰ ἄβρα πέταλά της εἰς τὰς μαρμαρυγὰς τῆς ὑπερτάτης ἀληθείας καί τὴν παρηγορίαν τῆς οὐρανίας δρόσου, ἀφ' οὗτου ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά ἐσκήρτησε ἀπὸ τούτων πρώτους δυνατοὺς παλμούς λατρείας εὐγνωμονος πρὸς τόν αἰώνιον πατέρα, ἀγάπης στοργικῆς διὰ τόν πλησίον, ἀφ' οὗτου οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοὶ ὑγράνθησαν ἀπὸ σπαραγμὸν διὰ τὸν ξένον πόνον, ἀφ' οὗτου ὁ ψυχρὸς καί ἀκαμπτος ἐγωϊσμός ὑπεχώρησε καί ἐκάμφθη ἀπὸ τὸ εὐσπλαγχνικὸν συναίσθημα καί τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀελφότητος καί ἀλληλεγγύης τῶν ὄντων, ἀπὸ τότε ἡ θεοσοφικὴ συνείδησις, ἡ θεοσοφικὴ ἰδεολογία εἶχε διαπλασθῆ καί μετ' αὐτῶν ἡ Θεοσοφία. Διότι ἡ Θεοσοφία ἀποτελεῖ τὸ ἀπαύγασμα τῶν φωτεινοτέρων ἀναλαμπῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν εὐγενεστέρων συναισθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδιάς, τὸν ἀντικατοπτρισμὸν τῶν ἀγνωστῶν ἐμπνεύσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

....

Αἱ ἱστορικαὶ καί θρησκευτικαὶ παραδόσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μυστηρίων μέχρι τῶν συγχρόνων θρησκευτικῶν δοξασίῶν εἶναι ἐμποτισμέναι μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς κοράτου ἀποκρῦφου κόσμου. Οἱ βωμοὶ καί τὰ θυσιαστήρια κάθε ἐποχῆς καί κάθε φυλῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν οἱ τόποι τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ ὀρατοῦ καί κοράτου κόσμου. Τὰ ἀποτελέσματα καί οἱ καρποὶ τῆς τοιαύτης τοῦ ἀνθρώπου ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Ἀείρου λάμπουν ὡς ἀδάμαντες πολύτμητοι μέσα εἰς τὰ ἱερά βιβλία τῶν διαφόρων λαῶν τῆς γῆς, ἀκτινοβολοῦν ὡς ἀστέρες τηλαυγεῖς μέσα εἰς τὰ ἱερά καί τὰ ἄδυτα τῶν θυσιαστηρίων κάθε θρησκείας τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀνθρωπότης τῶν παρελθόντων αἰώνων, νομίζει κανεὶς, κατὰ τὴν παραστατικὴν ἔκφρασιν τοῦ Κικέρωνος, ὅτι εἶχε ὀραματισθῆ τὴν μεγαλοπρεπῆ ὀπτασίαν τοῦ κοράτου κόσμου καί τῶν μυστηρίων του, τὴν ὁποίαν δέν δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν ἡμεῖς. Διότι ἀπὸ τῶν πρωτογενῶν ἀμόρφων μνημείων τῶν παλαιῶν λιθίνων ἐπιγραφῶν καί τῶν ἀρχαίων μυστηρίων ἀποκαλύπεται καί ἐκδηλοῦται ὁμάθυμος, ἀδιάσειστος καί στερεὰ ἡ πίστις τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς καί τὴν πρόσκαιρον ἢ ὀριστικὴν διὰ τοῦ θανάτου ἀποδημίαν αὐτῆς εἰς τοὺς κήλους τοῦ κοράτου κόσμου. Καί ἡ Θεοσοφία μᾶς διδάσκει ὅτι εἰς τὰ ἀθάνατα πνεύματά μας ἀνήκει ὡς κληρονομία ὁ μέγας ἀόρατος κόσμος εἰς τὸν ὅποιον ἡ πληρεστέρα ζωὴ μας ἐφ' ὅσον προοδεύομεν καί τελειοποιούμεθα θά εἶναι μία σειρά θείων περιπετειῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν θείων ἀριστουργημάτων..

....

Ὅλαι αἱ μεγάλαι θρησκείαι ὅσαι ἤμασαν κατὰ καιροῦς εἰς τόν κόσμον εἶχον διπλῆν τήν ἱστορίαν, τήν ὑπόστασιν, τήν παράδοσιν καί τήν διδασκαλίαν. Ἐξωτερικήν, ἀποκαλυπτομένην δημοσίᾳ ὑπό τό φῶς τῆς ἡμέρας εἰς τοὺς ναοὺς καί τὰς σχολάς, ἀπευθυνομένην πρὸς ὄλους ὑπὸ μορφῆν μύθων ἢ δογμάτων, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίζετο τό θρησκευτικόν αἶσθημα καί αἱ προλήψεις τοῦ λαοῦ. Καί ἐσωτερικήν ἢ ἀποκρύφον, εἰς τήν ὁποίαν ἐμυθῶντο μέσα εἰς τό μελαγχολικόν σκίῳφον καί τήν μυστηριώδη σιγήν τῶν ναῶν μόνον ὅσοι καθαρίζοντες προηγουμένως τό σῶμα των καί ἀναπτύσσοντες ὠρισμένας, ληθαργούσας, συνήθεις πνευματικὰς δυνάμεις καθίστων τήν ψυχὴν των ἱκανὴν ν' ἀποδεχθῆ καί κατανοήσῃ τὰς ὑπερτάτας ἀληθείας περὶ τῶν μυστηρίων τοῦ ὄρατου καί ἀοράτου κόσμου.

...

Ἡ συγκριτικὴ μελέτη τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς ἀφανοῦς, τῆς ἀποκρύφου ὄψεως τῶν θρησκειῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου παρέχει ἓνα ὑψίστης σημασίας καί σπουδαιότητος συμπέρασμα. Τὴν ἀρχαιότητα, τὴν συνεχὴ καί ἀδιάκοπον ταυτότητα καί ὁμοιόμορφον ἐπανάληψιν τῶν δογμάτων τῆς ἀρχαίας Σοφίας. Ἀποδεικνύεται δέ οὕτω πασιφανῶς ὅτι οἱ σοφοὶ μυστηριολογίαι καί προφηταὶ πάσης ἐποχῆς εἶχον ἀποκαλύψει, ἔν καὶ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἀναλόγως τοῦ κρατοῦντος πολιτισμοῦ, τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς θεμελιώδεις οὐσιαστικὰς ἐκχρᾶς περὶ τῶν πρώτων καί ὑστάτων ἀληθειῶν τοῦ σύμπαντος. Οἱ θεόπνευστοι δέ οὗτοι μυσταγωγοὶ καί διδάσκαλοι τῶν ἀποκρύφων ἀληθειῶν ὑπῆρξαν οἱ μεγαλύτεροι ἄνθρωποι τοῦς ὁποίους εἶδεν ὁ κόσμος. Ἐπέρροχοι καλλιεργηταὶ πνευμάτων. Ἰσχυροὶ ἀφυπνισταὶ ψυχῶν. Ἀπαράμιλλοι ὄργανα νομικῶν κοινωσιῶν. Ἐμπνευσμένοι ἀρχηγοὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Σωτῆρες ἀληθινοὶ ἀπολυτρώσαντες τόν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς κατωτέρας φύσεως καί τῆς ἠλεθρίας ἀπιστίας καί ἀρνήσεως. Ζῶντες μόνον διὰ τὴν εὐγενῆ ιδέαν των, πρόθυμοι πάντοτε ν' ἀποθάνωσι διὰ τὴν ἀλήθειαν, μέ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ θάνατός των θ' ἀπετέλει τὴν ἐπισημοτέραν ἐπισφράγισιν αὐτῆς, διέπλασαν τὰς θρησκείας καί τόν πολιτισμόν καί ἔδωκαν δυνάμιν καί ἐγκαρτέρησιν εἰς τὰς ἀγνωτέρας καί εὐγενεστέρας ῥοπὰς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Εἶναι οὗτοι οἱ ἀποτελοῦντες τό εὐτυχές τμήμα τῆς ἀπολυτρωθείσης ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς βλῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ ἀόρατοι ἐκπαιδευταὶ τοῦς ὁποίους ἡ θεοσοφία ἀποκαλεῖ διδασκάλους. Κατὰ τὰς κρισίμους στιγμὰς ἐρχονται οὗτοι εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν χειμαζομένην ἀνθρωπότητα. Διὰ νὰ φέρουν εἰς αὐτὴν τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀνακούφισιν καί τὴν γαλήνην. Νὰ ἐνισχύσουν καί ἐνθαρρύνουν αὐτὴν ὅπως ἐπιτελέσῃ ταχύτερον τόν θεῖον προορισμόν της.

Δημήτριος Νομικός. Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν διάλεξιν "Θεοσοφία" τὴν περιλαμβανομένην εἰς τό ἄρτι ἐκδοθέν βιβλίον "Θεοσοφικαὶ μελέται".

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

συνέχεια εκ του προηγούμενου Δελτίου

ΚΕΦΑΛΙ ΒΟΥΔΔΑ
ΕΡΓΟ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΔΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ο ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΣΟΚΑ

Ευθύς εξ αρχῆς ἡ διδασκαλία τοῦ Γκαουτάμα Βούδδα ἐνοθεύθη καὶ παρεποιήθη. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον ἀκόμη ἀντίληψιν τῆς συνεχοῦς προόδου τῆς ζωῆς καὶ τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης προσπάθειας, ἦτο πλέον εὐκόλον εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκλάβουν τὴν ἰδέαν τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ των ὡς ἀπάρνησιν τῆς ἐνεργοῦ ζωῆς. Ἡ πεῖρα τοῦ Γκαουτάμα εἶχεν ἀποδείξει ὅτι εἶναι εὐκολώτερον νὰ φύγει κανεὶς ἀπὸ τὸν κόσμον παρὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του. Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Γκαουτάμα ἀνέπτυξαν μεγάλην δραστηριότητα εἰς τὴν σκέψιν καὶ τὴν διδασκαλίαν. Οἱ διάδοχοί των ὅμως περιῆλθον εἰς πλήρη ἀδράνειαν διὰ γοντες μοναστικὴν ζωὴν, ἡ ὁποία εἶναι πλέον εὐκόλος, ἰδίως εἰς τὸ κλίμα τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου κάθε προσ-

πάθεια εἶναι περισσότερον κουραστικὴ παρὰ εἰς ὅποιονδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου.

Ἦτο μοιραῖον διὰ τὸν Γκαουτάμα, ὅπως καὶ διὰ τοὺς περισσότερους ἰδρυτὰς θρησκείας, οἱ μαθηταὶ του νὰ περιβάλουν τὴν ὑπαρξίν του μὲ τὸν πέπλον τοῦ θαύματος διὰ νὰ κάμουν μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν κόσμον. Προστίθεται καὶ ἡ λαϊκὴ φαντασία, ἡ ὁποία συμπληρῶνει τὴν διήγησιν ἀτελευτήτων ὑπερφυσικῶν περιγρῶν. Γύρω του ἐδημιουργήθη ὀλόκληρος θεολογία, ἡ καταγωγή του παρουσιάσθη ὡς θεία, κατὰ τὴν γέννησίν του διάφορα σημεῖα ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν οὐρανόν καὶ εἰς τὴν γῆν. Ἡ πίστις εἰς τὸ ὑπερφυσικόν εἶναι προσφιλὴς εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ δίδουν μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς αὐτό, διότι καὶ τότε, ὅπως καὶ τώρα, εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ συλλάβουν τὴν ἰδέαν τῆς καθαρῆς ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὸν ἑαυτόν των. Τὸν ὠνόμασαν Βούδδαν¹, ὡς τὸν τελευταῖον τῆς σειρᾶς τῶν Βούδδα πού ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν κόσμον.

1. Σημ. συντ. Δέν εἶναι κύριον ὄνομα, ἀλλὰ βαθμὸς ἀνωτάτης Μυσίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μόνον θεῖα ὄντα φθάνουν.

Ἰπὸ τὴν ἐπιβλητικὴν ἐπίδρασιν τῆς θεολογίας καὶ τῆς φαντασίας, ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Γκαουτάμα ἐγίνε σχεδὸν ἀφανὴς, καὶ τὰ εὐγενέστερα καὶ ἡπλούστερα μαθήματα τοῦ ἵδρουτοῦ τῆς θρησκείας ἐθάπτοντο κάτω ἀπὸ τὸν ὄγκον τῆς μεταφυσικῆς.

Κατὰ τὸν τρίτον π.Χ. αἰῶνα ὁ Βουδδισμὸς ἐμεγάλωνεν εἰς πλοῦτον καὶ δύναμιν, τὸ δὲ συγκρότημα τῶν πτωχικῶν καλυθῶν εἰς τὰς ὁποίας συνεκεντρῶνοντο οἱ διδάσκαλοι τοῦ τάγματος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν ἀντικατεστάθη ἀπὸ σημαντικὰ κτίρια μονῶν. Εἰς τὴν περιόδον αὐτὴν ἀνήκουν αἱ πρῶται ἐκδηλώσεις τῆς Βουδδικῆς τέχνης. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μέ τὰς κατακτήσεις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὀλόκληρος ἡ Πενταποταμία εὗρίσκετο ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Σελευκιδῶν καὶ ὀλόκληρος ἡ Ἰνδικὴ ἦτο γεμάτη ἀπὸ Ἑλληνας, καὶ ἦτο ἀνοικτὴ καὶ εὐκόλος ἡ συγκοινωνία ἀπὸ θαλάσσης καὶ ἀπὸ ξηρᾶς μέ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Βλέπομεν τὴν ἐπίδρασιν τῆς Αἰγυπτιακῆς λατρείας καὶ συγχρόνως βλέπομεν τὴν συνάντησιν δύο κόσμων, τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ. Ἡ ἰδίᾳ ἐπίδρασις τῆς Αἰγυπτιακῆς θεολογίας μαζί μέ τὴν Ἰνδικὴν ἐξηπλώθη ἀργότερα καὶ εἰς τὴν Κίναν καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε παντοτινὴ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐξωτερικῶν τύπων θρησκείας μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Τελετουργίαι τῶν Μεγάλων Λάμα, μέρη τῆς ἐνδυμασίας των (ὁ σταυρός, ἡ μίτρα, τὸ στιχάριον, τὸ φελώνιον), διάφορα ἱερά σκεύη τῆς Θείας Λειτουργίας, θρησκευτικαὶ πράξεις (νηστεῖαι, ἀγίασμα, πομπαὶ κτλ.), ὅλα ἀποτελοῦν ἀναλογίας μεταξύ τῶν βουδδιστῶν καὶ τῶν χριστιανῶν.

Ἡ λατρεία καὶ τὸ δόγμα τοῦ Γκαουτάμα, μέ ὅλας τὰς νοθεύσεις καὶ τὰς ποικιλίας αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ὤφείλοντο εἰς τὸν Βραχμανισμόν, καθὼς καὶ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν, διεδόθη ἑνὰ τὰς Ἰνδίας ὑπὸ ὀλονέν ἀξαναομένου πλήθους διδασκάλων κατὰ τὸν τέταρτον καὶ κατὰ τὸν τρίτον π.Χ. αἰῶνα. Ἐπὶ μερικὰς γενεὰς τουλάχιστον διετήρησε μέγα μέρος τοῦ ἠθικοῦ κάλλους καὶ τῆς ἀπλότητος τῆς πρώτης του φάσεως. Πολλοὶ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δέν εἶναι τόσο ἀνεπτυγμένοι διανοητικῶς ὥστε νὰ ἡμποροῦν νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὴν σημασίαν τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἀνιδιοτελείας, ἔχουν ἐν τούτοις τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκτιμοῦν τὸ μεγαλεῖον τὸ ὁποῖον αἱ ἰδιότητες αὐταὶ παρουσιάζουν. Οἱ πρῶτοι βουδδισταὶ ἦσαν πράγματι εὐγενεῖς ὑπάρξεις, γλυκεῖς, πρᾶοι, πρόθυμοι εἰς βοήθειαν, καὶ τὸ παράδειγμα των προσείλκυσε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ πιστεύσουν εἰς τὰς δοξασίας των.

Ἄλλὰ πολὺ ἐνωρίς ὁ Βουδδισμὸς εὗρέθη ἀντιμέτωπος μέ τὸν Βραχμανισμόν. Ἡ ἱερατικὴ τάξις τῶν βραχμάνων κατέβαλε προσπαθείας νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰνδιῶν.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐβασίλευεν ὁ Σανδραγκούπτα Μαουρύα, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν Σανδράκοττον καὶ ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ νίκην κατὰ τοῦ Σελεύκου Α' ἐδημιούργησε μέγα κράτος εἰς τὴν βόρειον Ἰνδικὴν ἀπὸ τῆς δυτικῆς μέχρι τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης.

Ὁ Σανδράκοπος ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν δύναμιν τῶν Βραχμάνων, σύγκρουσιν μεταξύ στέμματος καὶ ἱερατείου, ἡ ὁποία εἶχε σημειωθῆ καὶ εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κί - ναν. Τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βουδδισμού τὴν διέκρινεν ὁ Σανδράκοπος ὡς σύμμαχόν του κατὰ τοῦ ἱερατείου καὶ τῶν φύλετικῶν τάξεων. Ὑπεστήριξεν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς τὸ βουδδικόν τάγμα πρὸς ἐξάπλω - σιν τῆς διδασκαλίας του.

Τὸν Σανδράκοπον διεδέχθη ὁ υἱός του, τοῦτον δὲ πάλιν ὁ Ἀ - σόκα (264-227 π.Χ.), ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους μονάρχας τῆς ἱ - στορίας, τοῦ ὁποίου αἱ κτήσεις ἐξηπλώνοντο ἀπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν μέχρι τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας τοῦ Μαδράς. Εἶναι ὁ μόνος στρατιω - τικὸς μονάρχης εἰς τὸν κόσμον ὁ ὁποῖος ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν πόλεμον μετὰ μίαν νίκην, τόσον τοῦ ἑκαμαν οἰκτρῶν ἐντύπωσιν αἱ σκληρότητες καὶ φρικαλεότητες τοῦ πολέμου. Διεκήρυξεν εἰς ἐ - πιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ἔκδομη σωζονται, ὅτι δέν θά ἐπιζητήσῃ πλέον κατάνησιν διὰ τοῦ πολέμου ἀλλά διὰ τῆς θρησκείας καὶ τὸ ὑπόλοι - πον τῆς ζωῆς του ἀφιέρωσεν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Βουδδισμού ἀνά τὸν κόσμον! Ἐκυβέρνησε τὸ μέγα κράτος του εἰρηνικῶς καὶ μετὰ μεγάλης ἐπιδεξιότητος. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦ ἑνός καὶ μόνου πολέμου προσῆλθεν εἰς τὴν βουδδικὴν κοινότητα ὡς ἀπλοῦς λαϊκός καὶ ὕστε - ρα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη ἔγινε τακτικὸν μέλος τοῦ Τάγματος καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς Νιρβάνα διὰ τῆς Ὀκταπλῆς Ὀδοῦ². Ἡ ζωὴ του δεικνύει πόσον ὁ τρόπος αὐτός τῆς ζωῆς, τὸν ὁποῖον συνιστοῦ - σεν ὁ Γκαουτάμα, συνεβιβάζετο πλήρως μετὰ τὴν πλέον χρησίμον καὶ εὐεργετικὴν δρᾶσιν. Ὁρθὴ φιλοσοφία, ὀρθὴ προσπάθεια καὶ ὀρθὸς τρόπος ζωῆς διέκρινε τὸ στάδιόν του. Διέταξεν ὁ Ἀσόκα νὰ ἀνοί - ξουν πολλὰ φρέατα εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ νὰ φυτεύσουν παντοῦ δέν - δρα καὶ νὰ κάμουν δημοσίους κήπους. Διῶρισέν ὑπαλλήλους διὰ νὰ ἐπιβλέπουν φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα. Ἰδρυσεν νοσοκομεῖα καὶ ἐδημι - οὔργησε κήπους διὰ τὴν καλλιέργειαν φαρμακευτικῶν βοτάνων. Ἰ - δρυσεν καὶ εἰδικὴν ὑποτροφίαν διὰ τὰς ὑποτελεῖς φυλάς. Ἐλαβε μέ - τρα διὰ τὴν γυναικείαν ἐκπαίδευσιν. Ἦτο ὁ πρῶτος μονάρχης ὁ ὁ - ποῖος ἀπεπειράθη νὰ διδάξῃ εἰς τὸν λαόν του τοὺς σκοποὺς καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς. Ἐκάμε μεγάλας εὐεργεσίας εἰς τὰ τάγματα τῶν βουδδιστῶν διδασκάλων καὶ προσεπάθησε νὰ τοὺς διεγείρῃ τὸ ἐν - διαφέρον διὰ νὰ μελετήσουν καλύτερα τὴν φιλολογίαν των.

Εἰς ὅλον τὸ κράτος ἐνετείχισε μακροσκελεῖς ἐπιγραφάς, αἱ ὁ - ποῖαι ἐπανελάμβανον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Γκαουτάμα. Ἀπὸ τὰς ἐ - πιγραφάς αὐτὰς τριάντα πέντε διεσώθησαν μέχρι σήμερον. Ἐπί πλε - ον ἔστειλεν ἱερασοστόλους νὰ διαδώσουν τὴν ἐγγενῆ καὶ λογικὴν διδασκαλίαν τοῦ Βούδδα ἀνά τὸν κόσμον, εἰς τὸ Κασμίρ, εἰς τὴν Κεϋλάνην, εἰς τοὺς Σελευκίδας καὶ τοὺς Πτολεμαίους. Μία δὲ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀποστολάς μετέφερεν εἰς τὴν Κεϋλάνην τὴν παραφυάδα

1. Σημ. συντ. Ὁνομάσθη ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τοῦ βουδδισμού.

2. Σημ. συντ. Πλ. 17^ο Δελτίο (Χειμῶνας 1962-1963) σελ. 41-42.

τοῦ δένδρου Βοδί, κάτωθεν τοῦ ὁποῖου ὁ Γκαουτάμα ἐδέχθη τὸν φωτισμόν.

Ἐπί εἴκοσιν ἡκτὼ ἔτη ὁ Ἀσόκα εἰργάσθη μὲ πολλήν σύνεσιν ὑπέρ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων. Μέσα εἰς τὰς δεκάδας χιλιάδας ὁ νομάτων μοναρχῶν τὰ ὁποῖα γερρίζουν τὰς στήλας τῆς ἱστορίας, τὸ ὄνομα τοῦ Ἀσόκα λάμπει σχεδόν μόνον ὡς ἄστρον. Ἀπὸ τοῦ Βόλγα μέχρι τῆς Ἰαπωνίας τὸ ὄνομά του τιμᾶται ἀκόμη. Ἡ Κίνα, τὸ Θιβέτ, ἀκόμη δὲ καὶ αἱ Ἰνδίαί, ἂν καὶ ἐγκατέλειψαν τὰ δόγματά του, διατηροῦν ἀκόμη τὴν παράδοσιν τοῦ μεγαλείου του. (Συνεχίζεται).

Χ. Τζ. Ουέλς. Ἀπὸ τὴν "Παγκόσμιον Ἱστορίαν". Μετάφρ. Σ. Μητσου. Ἐπεξεργασία Νίτσας Εὐνδα.

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΙ

συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο Δελτίο

"Ἄν ὅμως εἶναι ἀδύνατο νὰ συλλάβει ὁ περιορισμένος ὁ νοῦς μας τὴν οὐσία τοῦ Δημιουργοῦ λόγου τοῦ εἶναι ὅμως δυνατό νὰ ἐξετάζει καὶ νὰ θαυμάζει τὴν ἄπειρη δύναμη καὶ σοφία Του μὲ τὸ νὰ ἐξετάζει τὰ δημιουργήματά Του. Καλύτερη καὶ συντομώτερη ἐπιθεώρηση τῶν θείων δημιουργημάτων δὲν ἦρα ἀπὸ κείνη πού περιέχεται στὴν ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Μπεναρές ἑμιλία τοῦ Βούδδα.

Ἄκουστε. Θὰ σᾶς δεῖξω τὴν ἀλήθεια.

Πιὸ χαμηλά ἀκόμα κι ἀπ' τὴν κόλαση
καὶ πιὸ ψηλά ἀκόμα κι ἀπ' τὸν οὐρανό,
πέρ' ἀκόμα κι ἀπὸ κεῖ πού μένει ὁ Βράχμας,
βρίσκεται μιὰ δύναμη σταθερὴ καὶ θεϊκιά,
πού ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ τὴν κάθε ἀρχή,
καὶ πού δὲν θὰ τελειώσει.

εἶν' αἰῶνια σάν τὸ διάστημα καὶ βέβαιη
σάν τὴν βεβαιότητα,

καὶ πηγαίνει κατὰ τὸ καλὸ καὶ ἄλλους

δὲν ἀκολουθᾷ ἀπὸ τοὺς δικούς της Νόμους.

εἶν' αὐτὴ πού κάνει τὰ τριαντάφυλλα ν' ἀνοθοῦν
κ' ἡ δικὴ της τέχνη φτιάνει τοῦ λουτοῦ τὰ φύλλα.

Κάτ' ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ τὸ χῶμα

καὶ τὴν ἡσυχία τοῦ σπόρου,

αὐτὴ εἶναι πού τὸ φόρεμα τῆς ἀνοιξῆς ὑφαίνει.

Νὰ τὰ χρώματά της πὰ στὰ σύννεφα τὰ δοξασμένα.

Νὰ καὶ τὰ σμαράγδια της, πὰ στὴν παγωνοουρά.

Τ' ἄστρα εἶν' ἡ κατοικιὰ της ἡ αἰώνια

κ' εἶναι σκλάβοι της τὸ φῶς κι ὁ ἀγέρας κ' ἡ βροχή.

Κάνει νάβγει ἀπ' τὰ σκοτάδια τὴν ἀνθρώπινη καρδιά
κι ἀπ' τὸ σκοῦρο αὐγὸ τὸ πασιανό

μέ τόν πλουμιστό λαιμό.

Πάντοτε στό ἔργο·φιάνει μιάν ἀγάπη
ἀπό μιὰ παλιάν ἑργή κι ἀπό ἑρείπια.

Τά ἀυγά τά γκριζα πούναι μέσα στή φωλιά
τοῦ χρυσοῦ τοῦ κολυμπριοῦ εἶν' οἱ θησαυροί της·
τά ἐξάγωνα τῆς μέλισσας κελιά εἶναι τά μελόβαζά της.

Τό μυρμήγκι ἀκολουθᾷ τίς ἐντολές της,
καί πολύ καλά τίς ξέρει τ' ἄσπρο περιστέρι.

Ξεδιπλώνει τίς φτερούγες τοῦ ἀητοῦ,
ὅπου τό κυνήγι φέρνει στή φωλιά του,
καί τή λύκαινα κοντά στά μικρά της ξαναφέρει.

Θροφή βρῖσκει μά καί φίλους γιά τά ὄντα
πού κανεῖς δέν ἀγαπᾷ.

Κι οὔτε τίποτα τῆς ἀντιστέκει, οὔτε καί τή σταματάει
κι δλα τ' ἀγαπάει·

δέ λερώνετ' οὔτε σταματιέται
ἀπό τίποτα καί σ' ὄλ' ἄρέσει·

αὐτή φέρνει μέσ' στά στήθια τῶν μανάδων
τό γλυκό τό γάλα·

φέρνει ἀκόμα καί τίς ἄσπρες τίς σταγόνες, ὅπου στάζουν
ἀπό τά φιδοκεντριά.

τὴν κανονικιά περεῖα κανονίζει βλων τῶν ἄστρων,
ὅπου στόν ἀπέραντο τό θόλο περπατοῦνε τ' οὐρανοῦ.

Κρύβει τό χρυσάφι στά κατάβασθα τῆς γῆς,
τά σαρδόνυχα, καί τά ζαφείρια, καί τούς λαζουλίτες.

Ἄπαυτα φέρνει στό φῶς τά μυστήριά της,
κρύβεται μέσα στά πράσινα τά ξέφυτα,
καί στῶν κέδρων τά ποδάρια θρέφει ἀλλόκοτα φυτά,
φύλλα πλάθοντας καί λούλουδα καί χλόη.

Καί σκοτώνει καί λυτρώνει χωρίς ἄλλοινε σκοπό
ἀπ' τή δούλεψη τοῦ πεπρωμένου.

Εἶν' ὁ θάνατος κι ὁ πόνος τ' ἀργαλειοῦ της οἱ σαῖτες
κ' ἡ ἀγάπη κ' ἡ ζωὴ εἶναι παιδιὰ της.

Ὅλο φιάχνει καί χαλάει κι ὅλα διορθώνει
κι ὅ,τι ἔκαμεν αὐτὴ εἶναι τό καλύτερο
ἀπό κεῖνο πούταν πρῶτα.

Κάθε ἀριστούργημα πού σχεδιάζει γίνεται σιγά σιγά,
κάτ' ἀπ' τά προσεχτικά της χέρια, τελειότερο.

Εἶν' αὐτό τό ἔργο της πάνω σ' ὅσα βλέπετε
μά ὅσα δέ βλέπετε εἶναι σπουδαιότερα·

τῶν ἀνθρώπων καί καρδιές καί πνεύματα
τῶν λαῶν οἱ σκέψεις, καί οἱ δρόμοι καί τό θέλημά τους.

εἶν' κι αὐτά ὑποταγμένα στό μεγάλο Νόμο.

Σᾶς βοηθᾷ ἀόρατη μέ τά εὐεργετικά της χέρια·
δυνατότερα μιλάει ἀπ' τὴν ἀντάρα μά δέν τὴν ἀκοῦς.

Ἡ συμπόνια κ' ἡ ἀγάπη εἶναι γιὰ τόν ἄνθρωπο,
γιατί μέ μεγάλο κόπο ἔπλασε τή μάζα τήν τυφλή.
Δέν μπορεί κανείς νά τήν περιφρονήσῃ
κεῖνος πού τήν παρακούει, χάνει,
καί κερδίζει κεῖνος ὅπου τήν ὑπηρετεῖ.
Τό κρυφό καλό πληρώνει μέ εἰρήνη κ' εὐτυχία,
καί μέ βιάσανα πληρώνει τό κρυφό κακό.
Βλέπει μέσ' στό κάθετί, κι ὄλα τά παρατηρεῖ.
Ἄν πράξετε δίκαια θά σᾶς ἀνταμείψῃ,
ἂν εἴσαστε ἄδικοι, τό μιστό θά λάβετε
ὅπου σᾶς κ' εἰζει¹,
κι ἂν ἀκόμ' ἀργήσῃ νά φανεῖ τό Ντάγμα².
Δέν εἰξέρει οὔτε ὀργή, οὔτε καί συγγνώμη·
τά δικά της μέτρα ἔχουν μιάν ἀπόλυτη ἀκρίβεια,
καί ἡ ζυγαριά της δέ λαθεύει οὔτε μιὰ φορά.
Οὔτε κ' αἰετός γι' αὐτήν ὑπάρχει, καί θά κρίνει
αἴριο ἢ ἀργότερα, ὅστερα ἀπό πολύν καιρό.
Ὁ φονιάς θά χτυπηθῇ χάρη σ' αὐτήν
μέ τό ἴδιο του μαχαίρι
κι ὁ δικαστής ὁ ἄδικος
τόν ὑπερασπιστή του χάνει.
Τό φέμμα της καταδικάζ' ἡ ψεύτρα γλῶσσα
καί ὁ κλέφτης ὅπου πάει λάου λάου κι ὁ ληστής
δίνουν πίσω κεῖνο πού χευν ἀρπαγμένο.
Τέτοιος εἶν' ὁ Νόμος πού κατά τό δίκιο σπρώχνει
καί κανέναν νά ξεφύγει ἀπ' αὐτόνε δέν μπορεί
οὔτε νά τόν σταματήσῃ.
Εἶν' ἀγάπη ἡ καρδιά του
καί σκοπός του ἡ εἰρήνη
κ' ἡ γλυκειά τελειότητα.
Ἰπακοῦστε³

Ἔτσι λοιπόν δέν πρέπει οὔτε νά ρωτοῦμε οὔτε καί νά προσπα-
θοῦμε ν' ἀναπτύξουμε φιλοσοφίες γιὰ τό τί εἶναι ὁ Δημοουργός Λό-
γος, φιλοσοφίες πού δέν ἱκανοποιοῦν τό πνεῦμα μας, οὔτε καί δί-
νουν λύση στά διάφορα πολλαπλά ζητήματα πού γεννιοῦνται ἀπό τήν
ἴδια τή φύση τῶν πραγμάτων.

Λοιπόν ἡ θεοσοφία δέν ἐξηγεῖ βέβαια τί εἶναι Θεός, παραδέ-
χεται ὅμως ὅτι τό Σύμπαν μέ τά ἀπειράριθμα ἀστέρια του εἶναι ἡ
ἐκφραση μιᾶς ἐνσυνείδητης Ζωῆς πού ἔχει διάφορα ὀνόματα: Θεός,

1. Σημ. μεταφρ. Παράβαλε Λουκᾶ ι' 7.

2. Σημ. μεταφρ. (Σανσερ.) Νόμος.

3. Ἐντουῖν Ἄρνολτ (Edwin Arnold). Ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας"
(τραγοῦδι Η'). Μετάφρ. Γ. Γ. Βρατσάνου σελ. 160-162.

"Ισβαρα, 'Αχούρα Μάσδα, "Οσιρις, 'Ιεχωβᾶ, 'Αλλάχ ή Κοσμικός Λόγος, όπως αυτή τόν ονομάζει.

'Η Μοναδική αυτή ζωή είναι βέβαια ένα πρόσωπο, πρόσωπο όμως που ξεσπερνάει όλους τούς περιορισμούς τούς συνυφασμένους μέ τις φτωχές μας ιδέες για την προσωπικότητα.

'Η Μοναδική αυτή ζωή, που μέρος της είναι κάθε εκδηλωμένη ή ανεκδήλωτη ζωή μέσα στο Σύμπαν, είναι ο Μέγας Δημιουργός, Συντηρητής και Καταστροφικός, και απ' αυτήν τή Ζωή αποκλειστικά προέρχεται τό καθετί που υπάρχει στον κόσμο, ύλη, ενέργεια, ζωή, σκέψη, αίσθημα ή επιθυμία.

'Ο Κοσμικός Λόγος είναι ή αιωνία Μονάς. Είναι ο Μοναδικός που δέν έχει δεύτερο. Και όμως όταν εμφυλώνει ένα Σύμπαν τό εμφυλώνει σαν Τριάς μέ τρεις θεμελιώδεις τρόπους εκδηλώσεως, ή τρεις υποστάσεις, που είναι οι ακόλουθες:

- Πρῶτος Λόγος - αναφέρεται στο καθετί που αντιπροσωπεύει τήν ιδέα: Θεότης - Ανθρωπότης.
Δεύτερος " - αναφέρεται στο καθετί που αντιπροσωπεύει τήν ιδέα: Ζωή-Μορφή.
Τρίτος " - αναφέρεται στο καθετί που αντιπροσωπεύει τήν ιδέα: Δύναμις - "Υλη.

'Η Θεία Τριάς παίρνει στις διάφορες θρησκείες διάφορα ονόματα: Στόν 'Ινδουϊσμό τά ονόματα τής Θείας Τριάδος είναι Βράχμας, Βισνού και Σίβας, στή θρησκεία τής 'Αρχαίας Αιγύπτου "Οσιρις, 'Ισις, 'Ωρος. Στο Χριστιανισμό Πατήρ, Υιός και 'Άγιον Πνεύμα. Στο Μιθραϊσμό τή Θεία Τριάδα τήν αποτελοῦσαν: 'Η 'Υψίστη 'Αλήθεια (Θεότης-Ανθρωπότης), ή 'Ανωτέρα Δημιουργική Ενέργεια (Ζωή-Μορφή) και ή 'Υπερτέρα Ζωϊκή Δύναμις (Δύναμις-"Υλη).

"Όλα αυτά που μάς λέγει ή θεοσοφία δέν μάς εξηγούν ούτε τή φύση ούτε τήν ουσία ούτε τήν αρχή του Αιωνίου και 'Ανάρχου και 'Απείρου και έξω από κάθε περιγραφή υπάρχοντος Δημιουργοῦ Λόγου. Φαίνεται όμως ότι ικανοποιεῖ όχι τό νοῦ μας, αλλά τήν καρδιά μας, τή στοιχειώδη δηλαδή ἐνόρασή μας, ή ιδέα που διαβάσαμε στους τελευταίους στίχους:

Εἶν' ἀγάπη ή καρδιά του
καί σκοπός του ή ειρήνη.

Μπορεῖ νά συλλάβει δηλαδή όχι ο νοῦς, αλλά ή ἐνόραση, που δέν μάς ξεγελά ποτέ, ότι ο Δημιουργός Λόγος είναι ΑΓΑΠΗ, πράγμα που διαβάζουμε γραμμένο ξεκάθαρα και κατηγορηματικά στήν Καινή Διαθήκη:

'Ο μή αγαπῶν οὐκ ἔγνω τόν Θεόν, ότι Ο ΘΕΟΣ ΑΓΑΠΗ ΕΣΤΙΝ. Καί παρακάτω:

Ο ΘΕΟΣ ΑΓΑΠΗ ΕΣΤΙΝ και ο μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει και ο Θεός ἐν αὐτῷ (Α' Ἐπιστ. 'Ιωάννου Κεφ. Δ' ἐδ. 8 παρ. 16).

Αυτά είναι όλα όσα στη σημερινή εξελικτική μας κατάσταση είναι δυνατό να ειπούμε χωρίς, νομίζω, να κάμουμε λάθος, για τη φύση του Δημιουργού Λόγου. (Συνεχίζεται).

T. T. Βρατσάνος

Η ΠΡΟΑΙΩΝΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΑΙ Η ΜΠΑΓΚΑΒΑΝΤ ΓΚΙΤΑ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο

Αυτές οι τέσσερις διδασκαλίες αποτελούνε την πιο άπλη και βασική μορφή της προαιώνιας φιλοσοφίας. Τίποτα παραπάνω δέ ζητάει όποιος κάνει κείνο πού ονομάζουν οι 'Ινδοί Ζνάνα γιόγκα¹ (τή μεταφυσική σπουδή πού μαθαίνει τόν άνθρωπο να ξεχωρίζει τό πραγματικό από τό φαινομενικό). Αυτή ή θεωρία, αυτή ή υπόθεση, ή άπλη κι αποτελεσματική, είναι αρκετή για τούς σκοπούς του. Μά έτοῦτο τό ξεχώρισμα είναι εξαιρετικά δύσκολο. Καί τουλάχιστο στά πρώτα στάδια της πνευματικής ζωής οι μόνοι πού μπορούνε να τό πετύχουν είναι οι άνθρωποι οι προικισμένοι με ιδιαίτερης λογής ψυχικό όργανισμό. Αυτός είναι ό λόγος πού οι περισσότερες διατυπώσεις της προαιώνιας φιλοσοφίας έχουνε προσθέσει άλλη μιά διδασκαλία, πού βεβαιώνει πώς μιά ή πολλές ένσαρκώσεις του Θεϊκού Βυθοῦ² έχουνε γίνει και πώς ή μεσολάβησή τους και ή χάρη τους βοηθάνε τόν εύλαβικό τό λατρευτή να φτάσει σε κείνη τήν ένωτική γνώση της Θεότητας, γνώση πού είναι του ανθρώπου ή αιώνια ζωή και ή μακαριότητα. 'Η Μπαγκαβάντ Γκιτά είναι μιά από τούτες τίς διατυπώσεις. 'Εδώ ό Κρίσνας είναι του Θεϊκού Βυθοῦ ένσάρκωση σε ανθρώπινη μορφή. "Έτσι και στη χριστιανική θεολογία ό 'Ιησούς και στη βουδδική ό Γκαουτάμα είναι ένσαρκώσεις θεϊκές. Μά ένω ό 'Ινδουϊσμός και ό βουδδισμός παραδέχονται πώς μπορούνε να γίνουμε πολλές ένσαρκώσεις και πώς πραγματικά έχουνε γίνει, οι χριστιανοί παραδέχονται πώς μιά μονάχα έγινε και πώς άλλη να γίνει δέν είναι μισρετό.

Έάθε ένσάρκωση της Θεϊκής Ουσίας και σε μικρότερο βαθμό κάθε θεοκεντρικός άγιος ή προφήτης είναι άνθρωπος πού ξέρει Ποιός

1. Σημ. μετ. Δρόμο της γνώσης. Για ά τέσσερα είδη της γιόγκα βλ. τό άρθρο της 'Ελένης Σαμίου " 'Ινδικοί μυστικισμός, Ραμακρί-
ονα και Βιβεκανάντα" τό δημοσιευμένο στό 13^ο Δελτίο (Χειμώνας 1961-1962) σελ. 36.

2) Σημ. μετ. Για τίς ένσαρκώσεις της Θεότητας χρησιμοποιούνε και

είναι κ' ἔτσι μπορεῖ ἀποτελεσματικά νά θυμίζει σέ ἄλλους ἀνθρώ-
πους τί ἐπιτρέφανε στόν ἑαυτό τους νά ξεχάσουνε. Δηλαδή νά τούς
θυμίζει πώς ἂν ἀπυρσάσινε νά γίνουνε κείνο πού εἶναι κίβλας ἐν-
νητικά, μποροῦνε καί αὐτοί νά εἶν' αἰώνια ἐνωμένοι μέ τό Θεϊκό Βυ-
θό.

Γιά τούς περισσότερους ἀνθρώπους, ἄντρες καί γυναῖκες, ἡ καλύ-
τερη ἐτοιμασία γιά τήν ἐνωτική γνώση τῆς Θεότητας εἶναι νά λα-
τρεύουνε τήν ἐνσάρκωση καί νά προσηλώνουνε τό πνεῦμα τους μυστι-
κιστικά στίς ιδιότητές της. "Ἄλλο ὅμως ζήτημα εἶναι ἂν μ' αὐτό
τόν τρόπο μπορεῖ νά φτάσει ὁ ἄνθρωπος στήν πραγματική γνώση. Πο-
λοί καθολικοί μυστικιστές βεβαιώσανε πώς σ' ἕνα ὀρισμένο στάδιο
τῆς ἀναγωγικῆς προσευχῆς, τῆς προσευχῆς πού εἶναι μυστική θεώ-
ρηση καί πού σύμφωνα μέ τίς μεγαλύτερες θεολογικές ἀθθεντίες ἀ-
ποτελεῖ σέ τελευταία ἀνάλυση τή ζωή τῆς χριστιανικῆς τελειότη-
τας, εἶναι ἀνάγκη νά παραμεριστοῦν ὅλες οἱ σκέψεις γιά τήν ἐν-
σάρκωση τῆς Θεότητος. Γιατί ἂν δέν παραμεριστοῦνε, θ' ἀποσπάσου-
νε τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ἀνώτερη γνώση, θά τόν ἐμποδίσουνε νά γνω-
ρίσει. Αὐτό πού ἐνσαρκώθηκε. Ἐπίσης ὁ δῶ ξεπηδήσανε τοῦ κόσμου οἱ πα-
ρανοήσεις καί κἀμπόσες διανοητικές δυσκολίες. "Ἐφ' ἑξῆς ἕνα
παράδειγμα. Νά τί γράφει ὁ Ἄββας Τζών Τσάπμαν σ' ἕνα ἀπό τά θαν-
μαστά του "Πνευματικά γράμματα": "Τό πρόβλημα τῆς σ υ μ φ ι -
λ ί ω σ η ς (ὄχι μονάχα τῆς σύνδεσης) τοῦ μυστικισμοῦ μέ τό χρι-
στιανισμό εἶναι πιό δύσκολο. Ὁ Ἄββας (ὁ Ἄββας Μάρμιον) λέει
πώς ὁ "Ἅγιος Ἰωάννης τοῦ Σταυροῦ εἶναι σά σφουγγάρι γεμάτο χρι-
στιανισμό, πού καί ἐν τό στύφει καί τοῦ βγάλει ὅλο τό χριστια-
νισμό, θά μείνει μέσα του ὄλη ἡ μυστικιστική θεωρία. Γι' αὐτό κά-
που δεκαπέντε χρόνια τόν εἶχα στήν ὀργή μου τόν "Ἅγιο Ἰωάννη τοῦ
Σταυροῦ καί τόν ἔλεγα βουδδιστή. Ἄγαποῦσα τήν Ἁγία Θηρεσία, τή
διάβαζα καί τήν ξαναδιάβαζα ὁλοένα. "Ἦτανε πρῶτα ἀπ' ὅλα χριστια-
νή κ' ἔπειτα μυστικίστρια. Ἀργότερα κατάλαβα ὅτι σχετικά μέ τήν
προσευχή εἶχα χαράμισει δεκαπέντε χρόνια". Καί βγάνει τό συμπέ-
ρασμα πώς ὅσο καί ἂν ἔχει βουδδικό χαραχτήρα ὁ μυστικισμός (μ'
ἄλλα λόγια ἡ κατανόηση τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας) δημιουργεῖ κα-
λούς χριστιανούς. Οἱ μποροῦνε νά προστέσει πώς δημιουργεῖ καί
καλούς ἰνδουϊστές, καί καλούς βουδδιστές, καί καλούς ταοϊστές,
καί καλούς μουσουλμάνους, καί καλούς ἐβραίους.

Τό πρόβλημα τοῦ Ἄββα Τσάπμαν θά τό λύσει ἡ ψυχολογία καί ὄ-
χι ἡ φιλοσοφία. Οἱ ἄνθρωποι δέ γεννιοῦνται ἴδιοι. Ἐπάρχουνε πολ-
λές καί διάφορες ἰδιοσυγκρασίες, πολλοί καί διάφοροι ὀργανισμοί.
Καί στήν κάθε ψυχοφυσική κατηγορία ἀνήκουν ἄνθρωποι πού βρίσκον-
ται σέ πολλά καί διάφορα ἐξελιχτικά στάδια. Μορφές λατρείας καί
πνευματικῆς μάθησης πού κάνουνε καλό στόν ἕνα μπορεῖ νά εἶν'
ἄχρηστες ἢ καί θετικά βλαβερές γιά κάποιον ἄλλον, πού ἀνήκει
τόν ὅρο Ἄββατάρ (ἀπό τή σανσκριτική λέξη ἄβατάρ, πού θά πεῖ κα-
τέβασμα).

σέ άλλη κοινωνιακή τάξη κ' έχει άλλη θέση στήν κοινωνία, ή και μέσα στήν ίδια τάξη, βρίσκεται σέ ανώτερο ή κατώτερο επίπεδο πνευματικῆς ανάπτυξης. "Όλα αυτά τά εξηγεῖ καθαρά ή Γκιτά, ὅπου τά ψυχολογικά γεγονότα τά συνδέει μέ τή γενική κοσμολογία τό αἴτημα τῶν γκούνα¹. 'Ο Κρίσνας, πού ἐδῶ εἶναι τό φερέφωνο τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ κι ἀντιπροσωπεύει ὅλες τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ τίς ἐκδηλώσεις, τό βρίσκει ἀπόλυτα φυσικό νά ἔχουν οἱ διαφορετικοί ἄνθρωποι διαφορετικές μεθόδους, ἀκόμα και ἀντικείμενα λατρείας πού φαινομενικά τό ἓνα εἶναι διαφορετικό ἀπό τό ἄλλο. "Όλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦνε στή Ρώμη, φτάνει βέβαια νά ἐπιθυμεῖ πραγματικά ὁ ταξιδιώτης στή Ρώμη νά πάει κι ἔχει σέ ἄλλη πόλη. "Όμοια στάση φιλόανθρωπης περιεχτικότητας, κάπως ἐκπληχτική γιά μουσουλμάνο, ἐκφράζει ὁ Τζαλαλουντίν Ρούμι² στήν παραβολή τοῦ Μωυσῆ και τοῦ τσοπάνη³, πού τήν ἀνιστορεῖ στό δεύτερο βιβλίο τῶν "Μαθναβί"⁴. Μά και μέσα στή χριστιανική παράδοση, πού εἶναι πιό ἀποκλειστική, ἀλλά τά προβλήματα, τῆς ἰδιοσυγκρασίας και τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀνάπτυξης, ἐξουχιστικά ἔχουν ἐξεταστεῖ σχετικά μέ τή στάση τῆς Μαρίας καί τή στάση τῆς Μάρθας γενικά, και εἰδικά μέ τίς ἑτομικές κλίσεις και μέ τήν ἰδιαίτερη λατρεία πού προτιμᾷ οἱ κάθε ἄνθρωπος. (Συνεχίζεται).

"Αλντος Χάξλεϋ (Aldous Huxley), διαλεχτός σύγχρονός μας ἄγγλος μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος και κριτικός. 'Από τήν εἰσαγωγή του στής Μπαγκαβάντ Γκιτά τήν ἄγγλική μετάφραση τῶν Σβάμι Πραμπαβανάντα (Swami Prabhavananda) και Κρίστοφερ "Ισερ-γουντ (Christopher Isherwood). Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

1. Σημ. μετ. Οἱ τρεῖς γ κ ο ύ ν α (σάτβα, ράγια, τάμα) εἶναι οἱ τρεῖς δυνάμεις ή οὐσίες πού σύμφωνα μέ τή φιλοσοφία τῶν βραχμῶν κυριαρχοῦνε στόν κόσμο. Σάτβα εἶναι ή ἁρμονία και ή ἰσορροπία. Εἶναι και ή γνώση τῆς ἁρμονίας και τῆς ἰσορροπίας. Ράγια εἶναι ή ἐπιθυμία και τό πάθος. Εἶναι και ή δύναμη πού γεννάει τήν ἐπιθυμία και τό πάθος. Τάμα εἶναι ή ἄγνοια. Εἶναι και ή ἀδράνεια πού πηγῆ της ἔχει τήν ἄγνοια.

2. Σημ. μετ. Μεγάλος πέρσης ποιητής, ἀντιπρόσωπος τῆς σουφικῆς σκέψης (1207-1273). Λέγεται και Τζελαλεντίν Ρούμι.

3. Σημ. μετ. Βλ. περίληψή της στό 11^ο Δελτίο (Καλοκαίρι 1961) σελ. 19 μέ τόν τίτλο "Ὁ Μωυσῆς και ὁ τσοπάνης".

4. Σημ. μετ. Τό μεγαλύτερο ἔργο τοῦ Τζαλαλουντίν. 'Ο τίτλος σημαίνει "Δίστιχα", γιατί τό ἀποτελοῦνε 40000 δίστιχα τό ἔργο αὐτό. Εἶναι χωρισμένο σέ ἔξη βιβλία. Περιέχει πολλή σοφία και πολύ μυστικισμό. Οἱ Μουσουλμάνοι τό ἔχουν ἐπονομάσει Κοράνιο τῶν Περσῶν, οἱ Δυτικοί Θεία Κωμῶδιά τοῦ 'Ισλάμ. Θά μπορούσε νά ἐπονομαστεῖ και Βίβλος τῶν Σουφί.

ΘΑΛΟΥΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

" Τὴν τῶν Ἑλλήνων νεκρὰν φωνὴν καταθάπτει ὄλος ὁ Δῆμος τῶν Ἀποστόλων, καθὼς θεολογεῖ".
 " Ἄς καταθάπτει, ἀλλὰ ὄχι ἐμεῖς.
 Εἶπαν καὶ τοῦτο τὸ στενόκαρδο,
 σέ ὦρα ὑψηγορίας: " Ὁ Πέτρος ρητορεύει,
 ὁ Πλάτων κατεσίγησε διδάσκει Παῦλος,
 Πυθαγόρας ἔδυσεν". Ἀλλὰ ὄχι ἐμεῖς
 δὲν θά τὸ ποῦμε. Καὶ Πέτρο κηρῦσσομε
 καὶ Πυθαγόρα μέ τὰ τρίγωνα. Καὶ τὸν Ταρσέα Παῦλο
 καὶ Πλάτωνα ὑψιπέτη κι' ὄλους τοὺς ὁμίλους
 ἄχρονους καὶ πνευματικούς κι' ὄλους τοὺς εἰς Χριστόν,
 Ἐβραίων κι' Ἑλλήνων σκάνδαλον καὶ μωρία,
 Ἰησοῦν Χριστόν καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον,
 Ἰησοῦν Χριστόν μέ λάβαρο καὶ πού ἀληθῶς
 ἀνέστη, ἡ ὀρθή καὶ ζῶσα καταλαλιά
 γιὰ ὑπναλέους, φεύτικους μάρτυρες
 πού σκυθρωπάζουν, φρουρούς
 περιδεεῖς καὶ δωρολήπτες.

Τ. Κ. Παπατζώνης. Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ "Εἰς ἦχον ἀναστάσιμον".

ΤΟ ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΙ

"Ὅχι, ὄχι, σύ δέ μπορεῖς νά κάνεις τὸ μπουμπούκι λούλουδο νά γενεῖ.
 Ὅσο κι ἂν τὸ κουνήσεις, τὸ χτυπήσεις, τὸ ταλαιπωρήσεις,
 ποτέ δέ θά μπορέσεις νά τὸ κάνεις νά πλουμίσει.

Μέ τὸ δικό σου μόλεμα, μονάχα τὸ λεκιάζεις.

Κι ἂν μέ τὸ ζόρι τὰ πέταλά του ἀνοιξοῖς, ποιό τ' ἀποτέλεσμα;
 Τὰ τρυφερά του πέταλα θά σκίσεις, κι ἄχρηστο πιά, στό χῶμα θά
 τὸ πετάξεις. Ὅτ' ἄρωμα μπορεῖς μηδέ καὶ χρῶμα νά τοῦ δώσεις. Ἄ
 σύ δέ μπορεῖς νά κάνεις τὸ μπουμπούκι λούλουδο νά γενεῖ.

Κεῖνος πού τὸ μπορεῖ τὸ πετυχαίνει τόσο ἀπλά.

Τοῦ ρίχνει μιά ματιά καὶ νά. Χυμοὶ ζωῆς τρέχουνε μέσ στίς
 φλέβες του.

Στὴν πιό μικρὴ Του ἀνάσα τὰ πέταλά του ξεδιπλώνει καὶ τὰ
 κουνᾷ χαρούμενα στὸν ἀέρα.

Στὰ φύλλα του τὸ χρῶμα χύνεται σάν πόθος καρδιάς ἀβάσταχτος
 καὶ τ' ἄρωμά του μαρτυράει τὸ μυστικό του τὸ γλυκό.

Κεῖνος πού τὸ μπορεῖ τὸ πετυχαίνει τόσο ἀπλά.

Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ. Ἀπὸ τὰ "Φρουτομαζώματα".

Λεύτερη ἐκδόση Δημήτρη Θεοδορίδη.

ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΕ ΜΕΣΤΟΤΕΡΗ ΜΙΑΝ ΑΝΟΙΞΗ

Θά ἴψωθῶ μετουσιώνοντας σ' αἰώνια γαλήνη
τό πάλεμα.
Γιατί πιστεύω, Κύριε, σέ μεστότερη μίαν ἀνοιξη,
γιατί ἡ ψυχή ἀναβράει πρὸς τ' ἀπάνω ἴσα,
ἔξω νοῦ καί τόπου,
καί καμιά τοῦ πονηροῦ δέ θά μπορέσει λύσσα
νά πνίξει τ' ἅγιο χτυποκάρδι
τοῦ ἀνθρώπου.

Η. Καζαντζάκης. 'Από τήν τραγωδία "Νικηφόρος Φωκᾶς"
(βλ. Θέατρο τόμ. Β': "Τραγωδίες μέ βυζαντινά θέματα" σελ. 432).

ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

"Αν ἔλα τά μεγάλα ἔψη ἦταν εὐκολο νά τά φτάσουν οἱ ἄνθρωποι,
τότε δέν θά εἶχανε ἀξία. Ἡ ψυχή δέν βρῖσκει τόν ἑαυτό της μέ
τίς εὐκολίες, μέ τήν ἀνάπαυση, μέ τήν τεμπελιά, ἀλλά μέ τόν κό-
πο, μέ τόν ἀγώνα καί τή δυσκολία.

'Από τό βιβλίο "Ὁ Σίλβερ Μπέρτς μιλεῖ καί πάλι".
Μετ. Ἑλ. Βάλβη.

ΆΛΛΕΣ ΚΟΡΦΕΣ ΨΗΛΟΤΕΡΕΣ

"Ὅσα βουνά κι ἄν ἀνεβῆτε,
ἀπ' τίς κορφές τους θάγναντεῦτε ἄλλες κορφές
ψηλότερες, μίαν ἄλλη πλάση ξελογιάστρα"
καί στήν κορφή σά φτάστε τήν κατάφηλη,
πάλι θά καταλάβετε πῶς βρῖσκεστε
σάν πρῶτα κάτου ἀπ' ἔλα τᾶστρα.

Κ. Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος ἑβδομος: Τό γύρι τῆς Κακάβας).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΘΥΡΣΟΣ"

"Αν. Μπέζαντ Οἱ βασίλειοι τῆς Θεοδοσίας	δρ.	25
Αἰμέ Μπλέκ Στούς ποταμούς	"	20
Μεϊμπελ Κόλλινς Φωνή τῆς μακριᾶ	"	10
Τίμου Βρατσάνου Ὁ ἐπισκύνθετος ἄνθρωπος	"	10
Καλλιόπης Κουτσογιάννη Θεοδοσικά ἡμιλία τόμ. Α'	"	25
"Αν. Μπέζαντ Ἡ ἀρχαία σοφία	"	60
Καλλιόπης Κουτσογιάννη Θεοδοσικά ἡμιλία τόμ. Β'	"	20
Δημ. Νομικοῦ Θεοδοσικά μελετά	"	25

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Χαρ. Τρικούπη 26

Είναι πνευματικό σωματείο ανεγνωρισμένον με απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών αρ. 18684/1959 και καταχωρημένο στο βιβλίο ανεγνωρισμένων σωματείων στις 2.1.60 με αύξοντα αριθμό 3054.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ

Άρθρον 4ον. Τὸ ἐν γένει πνεῦμα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Θ. Ἐν. κανονίζει ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις :

« Ἡ Θ. Ἐν. εἶναι ἀφοσιωμένη εἰς τὰς Θεοσοφικὰς ἀρχὰς χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καμμίαν θεοσοφικὴν ὀργάνωσιν.

Ἀκολουθεῖ τὰς θεοσοφικὰς διδασκαλίας τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς θεοσοφικῆς κινήσεως εἰς τὸν κόσμον, μεγάλης Διδασκαλίσεως τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν Ἑλενας Πετρόβνας Μπλαβάτσου καὶ τῶν διαδόχων αὐτῆς συγγραφέων θεοσόφων, ἐκπαιδευτῶν παγκοσμίου φήμης, δὲν ἀσχολεῖται ὅμως οὔτε μὲ τὰς ἀτομικὰς διχογνωμίας οὔτε μὲ τὰς μεταξὺ ὁμάδων διαστάσεις.

Ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς ὑποίους ἐπιδιώκει εἶναι τόσον ὑψηλοὶ καὶ τόσον ἐργώδεις ὥστε οὔτε χρόνος διαθέσιμος οὔτε καὶ πόθος ὑπάρχει διὰ νὰ ἀσχοληθῇ αὐτὴ μὲ οἰασθῆποτε διχογνωμίας ἢ θεοσοφικὰς αἰρέσεις.

Ἡ ἐργασία καὶ οἱ σκοποὶ τῆς Θ. Ἐν. ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θεοσοφίας, προπάντων δὲ ἀποβλέπει αὐτὴ εἰς τὸ νὰ τίθενται εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αἱ θεοσοφικαὶ διδασκαλίαι, ὥστε νὰ καταστῇ κατορθωτὴ ἡ συνταύτισις μὲ τὸ ΕΑΥΤΟ, ἢ ὁποία μόνον δύνανται νὰ δώσῃ τὴν βιοληυτικὴν πεποιθησιν ἐπὶ τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα.

Ἡ Θ. Ἐν. διακηρύσσει ὅτι ἀσάλευτον θεμέλιον τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν θεοσόφων ἀνεξαρτήτως τούτου διαμονῆς καὶ ἰδιαιτέρας ἐν γένει καταστάσεως ἐκάστου, εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, τῶν τάσεων καὶ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὅτι ἡ βᾶσις αὐτὴ τοὺς συνδέει μεταξὺ τῶν ἀδιασπᾶστος.

Ἡ Θ. Ἐν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποιοὶ ἔχουσι ἀφιερῶσει τὴν ζωὴν των εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται διακρίσεις πίστεως, φυλῆς, φύλου, ταξέως, χρώματος, ἠθικῆς ἀξίας ἢ συμμετοχῆς εἰς οἰονδήποτε ὀργάνωσιν.

Ἡ Θ. Ἐν. δέχεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὅλους τοὺς συμφωνοῦντας μὲ τοὺς ὅρους τῆς παρούσης διακηρύξεως καὶ ἐπιθυμοῦντας εὐλοκρινῶς ὅπως διὰ τῆς μελέτης καὶ παντὸς ἄλλου μέσου καταστῶσιν ἰκανότεροι νὰ βοηθηθῶν καὶ νὰ διδάσκουν τοὺς ἄλλους Ἡ Θ. Ἐν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους, ἐκείνους οἱ ὁποιοὶ δὲν εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς καμμίαν λατρείαν καὶ εἰς καμμίαν αἴρεσιν, καὶ ὅμως ἀνήκουν εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς πάσας.

Άρθρον 7ον. — Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς Θ. Ἐν. ὑπογράφουσι τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν :

Συμφωνῶν μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἐν. ὅπως διατυποῦνται οὗτοι εἰς τὴν ἐπισηροῦσιν αὐτῆς, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μέλος τῆς Στοᾶς . . . . (ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τῆς Στοᾶς) μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐγγραφὴ μου δὲν συνεπάγεται δι' ἐμὲ ἄλλαν ὑποχρέωσιν ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὀρίζω κατωτέρω».

Γιὰ περισσότερας πληροφορίας ἀπευθυνθῆτε : Χαρ. Τρικούπη 26, Ἰσόγειο, πύλη Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὥρα 7 30'-9 μ.μ.

